

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Facultat de Geografia i Història

**LA HISTÒRIA DE LA DONA:
EL "THESAURUS" COM A EINA PER A
L'ANÀLISI DE LA DOCUMENTACIÓ.**

Montserrat Sebastià i Salat

TESI DE LLICENCIATURA

Dirigida per: Dra. Mary Nash

febrer de **1986**

SUMARI

	/Pàgines/
I. <u>INTRODUCCIÓ</u>	1-13
II. <u>ESTUDI PRELIMINAR</u>	14-67
1.- LA CONFECIÓ DEL 'THESAURUS' COM A EINA D'ANÀLISI DE LA DOCUMENTA CIÓ PER A LA HISTÒRIA DE LA DONA..	15-40
1.1.- <u>Objectius, definició i domi- ni d'aplicació de la propos- ta de Thesaurus.</u>	
1.1.1.- Definició de Thesaurus.	
1.1.2.- El domini d'aplicació del Thesaurus.	
1.2.- <u>La metodologia documental per a la confecció del The- saurus. La normalització.</u>	
1.2.1.- L'estructura del The- saurus d'Història de la dona.	
1.2.1.1.- La tipologia dels descriptors.	
1.2.1.2.- La formació dels descriptors.	
1.2.1.3.- La metodologia em- prada per evitar l'ambigüitat en els descriptors.	

1.2.1.4.- Documentació emprada per a confeccionar el Thesaurus d'Història de la dona.

1.2.1.5.- La presentació del Thesaurus alfabètic.

1.3.- Fases de la confecció del Thesaurus.

1.3.1.- La cerca dels Thesaurus publicats.

1.3.2.- La confecció del Thesaurus sobre la 'Història de la dona'.

1.3.3.- El centre o organisme que acull el Thesaurus.

1.3.4.- Els mètodes seguits en la confecció del Thesaurus.

1.3.5.- El 'Thesaurus' com a eina flexible i oberta a modificacions.

2.- LA HISTÒRIA EN RELACIÓ AMB LA LINGÜÍSTICA, LA LITERATURA I ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ..... 41- 52

2.1.- La Història i la Lingüística

2.1.1.- El sexisme en el llenguatge.

2.1.2.- L'anacronisme en el llenguatge del 'Thesaurus'.

2.2.- Les Dones 'a' i 'en' la literatura.

2.3.- <u>Les Dones i els Mitjans de comunicació.</u>	
3.- LA HISTÒRIA DE LA DONA I EL <u>THE SAURUS.</u>	53-67
3.1.- Les categories temàtiques de la Història de la Dona.	
3.2.- Anàlisi dels camps temàtics del 'Thesaurus d'Història de la Dona'.	
3.3.- La documentació com a ciència auxiliar de la Història de la Dona.	
III.- <u>THESAURUS JERÀRQUIC (PROPOSTA)</u>	68-71
IV.- <u>DOCUMENTACIÓ</u>	72-84
V.- <u>THESAURUS ALFABÈTIC (PROPOSTA)</u>	85-233
5.1.- <u>Recomanacions per a l'ús del Thesaurus Alfabètic.</u>	
5.2.- <u>Thesaurus d'Història de la Dona.</u>	
VI.- <u>REFLEXIONS FINALS</u>	234-237
VII.- <u>APÈNDIXS</u>	238-269
7.1.- Fitxa bibliogràfica i ressenya.	
7.2.- Associacions.	
7.3.- Norme Internationale ISO 214-1976.	
7.4.- Norme Internationale ISO 2788-1974.	

/Pàgines/

- 7.5.- LLenguatge i discriminació
- 7.6.- Biblioteques consultades

VIII.- NOTES. 270-278

IX.- BIBLIOGRAFIA CONSULTADA 279-329

I.- *Introducció*

INTRODUCCIÓ

Explicar l'origen d'aquesta tesi de llicenciatura suposa emmarcar el treball en el món de la recerca històrica, que dins el 'Centre d'Investigació Històrica de la Dona. C.I.H.D.' com a secció autònoma del 'Centre d'Estudis Històrics Internacionals.C.E.H.I.' duu a terme un col·lectiu de professores de la Universitat de Barcelona, de llicenciades i llicenciats i d'estudiants d'Història, sota la direcció de la Dra. Mary Nash. El meu primer contacte amb el camp de les recerques històriques sobre la dona fou a través de la Dra. Nash i l'assignatura "Història Social de la Dona" que com a treball de curs m'introduí en aquest àmbit temàtic i sorgiren les possibilitats que la disciplina m'oferia, tant pel que fa referència al nivell d'investigació com també, d'altra banda, per la progressiva introducció vers la metodologia històrica. El meu bagatge acadèmic en ,en la seva quasi totalitat, antropològic, i fou en aquest sentit que la Història de la Dona em brindava -- tot un ampli ventall de possibilitats d'enfoc temàtic i historiogràfic a estudiar i aprofundir.

El C.I.H.D. -durant el curs 1981/1982- endega tot un " ... conjunt d'iniciatives encaminades a la recuperació de fonts, a la recerca històrica i a la difusió pública de la Història de la Dona" per assolir l'objectiu a partir del qual es va crear: "... desenvolupar una tasca d'investigació i debat sobre el protagonisme i l'experiència històrica de les dones" (1). Una de les activitats més significatives del C.I.H.D. és "... l'elaboració d'un repertori bibliogràfic de publicacions no periòdiques" que constituirà, ben aviat, la *Bibliografia Històrica de la Dona a Catalunya. 1800-1939*. L'objectiu d'aquesta tasca consisteix en la identificació, localit-

zació, descripció, anàlisi i indexació temàtica de les fonts documentals existents a Catalunya, per a dur a terme la recerca en la branca de la Història de la Dona.

La compilació del 'repertori' comporta una tasca ingent de coordinació, organització i normalització que està menada per la Dra. Nash i, realitzada pel "Grup Bibliogràfic" del C.I.H.D. al qual hi són adscrites regularment una vintena de persones -totes elles llicenciades o estudiants d'Història- que han dut a terme fins el 31 de desembre del 1985 3.877 registres temàtics, dels quals tres mil són fitxes completes amb la descripció temàtica, la descripció bibliogràfica i la ressenya del contingut de cada document. Fins a la data esmentada hom havia buidat les col·leccions documentals de deu biblioteques de la ciutat de Barcelona: Ateneu Barcelonés, Biblioteca Arús, Biblioteca Popular de la Dona, Biblioteca Pública i Episcopal, Biblioteca Universitària, Centre d'Estudis d'Història Contemporània, Col·legi d'Advocats, Institut Municipal d'Història de la Ciutat, Biblioteca de Catalunya i l'Arxiu-Biblioteca del Centre Excursionista de Catalunya-, per tal de compilar una bibliografia exhaustiva a mesura que s'acaben les cerques en una biblioteca se n'enceta una de nova. El C.I.H.D. ha comptat per endegar i mantenir aquest projecte amb la col·laboració dels membres del "Grup Bibliogràfic" i, també amb l'ajut i suport econòmic de diverses institucions com per exemple la de la 'Comissió Interdepartamental per a la Recerca i la Inovació Tecnològica, C.I.R.I.T.' de la Generalitat de Catalunya, la de la Diputació de Barcelona i, molt en particular la de la Fundació Bofill.

Les fases i la metodologia seguides per a l'elaboració del 'repertori bibliogràfic' són molt complexes

però sense llur existència el Thesaurus i la seva confecció hauria estat del tot impossible. El 1982 la Dra. Mary Nash elabora un estudi de les necessitats metodològiques que la compilació d'una bibliografia exhaustiva, sobre la Història de la Dona, pot comportar a curt i mig termini; i marca les pautes bàsiques de la iniciativa. Primerament, la "Bibliografia Històrica de la Dona" té un àmbit geogràfic, que és Catalunya. En segon lloc, la "Bibliografia" és proposa de recollir la documentació monogràfica publicada entre les dates del 1800 al 1939. En tercer lloc el 'repertori' serà exhaustiu, o sia es planteja com el buidat de totes les col·leccions documentals de les biblioteques, arxius i centres de documentació de Catalunya pel que fa referència a les fonts documentals relacionades amb la Història de la Dona. També, i en quart lloc, hom contempla la universalitat temàtica de la bibliografia sense excloure qualsevol de les manifestacions documentals que es pronuncien sobre l'experiència història de les dones. I per acabar, s'estableix la necessitat d'optar per la normalització en el tractament de la documentació en base a la descripció bibliogràfica segons el projecte internacional ISBD (M) que és la proposta d'una 'Descripció Bibliogràfica -- Normalitzada Internacional per a Publicacions Monogràfiques' (2), i la Norma internacional ISO per a la confecció normalitzada de la ressenya que ha d'acompanyar a cada document (3). L'Apèndix núm. 1 d'aquest treball il·lustra l'opció metodològica esmentada en darrer terme, amb el model de registre bibliogràfic o fitxa tipus i, també acompanya un exemple original de fitxa amb el concepte temàtic, la descripció bibliogràfica, la ressenya i el número de registre de la fitxa en el total del 'repertori'.

El 1983 el 'repertori bibliogràfic' tenia ja vuit centes fitxes que significava una mostra prou representativa, de les fonts documentals i de la temàtica que la 'bibliografia' recollia; per a poder copsar les --- mancances instrumentals que l'ús de la bibliografia, un cop enllestida, podia provocar. Des del 1982 al 1983 els vuitcents registres bibliogràfics amb les seves -- respectives ressenyes de contingut havien configurat un llistat de nocions temàtiques que oscil.lava entre els cent cinquanta a cent setanta cinc termes, que te nien assignat el paper d'estructurar temàticament la 'bibliografia' per així recuperar les fonts, sobre una matèria determinada, amb major facilitat i rigurositat.

Nogensmenys, la llista temàtica s'anava ampliant i perfilant segons apareixia en la documentació repertoriada, però aquesta metodologia d'anar construint l'índex temàtic de la que havia d'ésser la *Bibliografia Històrica de la Dona a Catalunya. 1800-1939* a partir dels nous registres que ingressaven en el 'repertori', obligava a la constant revisió de les temàtiques assignades en els anteriors documents ja recollits. Per evitar aquesta problemàtica hom proposà la confecció d'una llista de nocions temàtiques prou àmplies que solventés totes les qüestions que havien sorgit fins aleshores. Tanmateix, en estudiar en profunditat la problemàtica vam observar que l'opció que proposavem tampoc resoldria les dificultats, sinò ben al contrari en plantejava -- una de nova: l'atzucac temàtic; perquè els temes eran tan amplis que no ajudaven a l'organització, per matèries, de les fitxes del repertori ans feien la consulta feixuga i ineficaç. Per exemple si alguna persona volia consultar les fonts documentals sobre la coeducació, havia de consultar els dos cents registres que estaven encapçalats o indexats pel tema general que acullia la noció temàtica esmentada, en aquest cas educació.

L'índex temàtic incomplet, o ineficaç podia fer fracassar l'ús del 'repertori per una banda, i d'altra banda minvava en aventatges metodològics per la consecució de la 'Bibliografia'. Aventatges basats en un objectiu bàsic i és el de furnir a les investigadores i investigadors de les fonts històriques existents per a la construcció de la Història de la Dona com a branca de la Història. Tanmateix, les opcions existents -- eren poques i la única que semblava podia solventar les dificultats temàtiques ja enunciades ens conduïa a un replanteig total de l'assignació de conceptes temàtics per cada document. Davant d'aquest dilema metodològic -ineficàcia/rapidesa- la Dra. Nash proposà la necessitat de confegir una llista alfabètica de matèries que havia de contemplar tot el ventall temàtic que les fonts documentals per a la Història de la Dona podien contenir. Des de la vessant historiogràfica havia de considerar les noves propostes conceptuals de la Història de la Dona. Altrament, des de l'enfoc documental havia de continuar la línia metodològica encetada, segons la qual la normalització era imprescindible. Va nèixer, -- així, la idea de la construcció d'un thesaurus, com a expressió normalitzada -en base al llenguatge natural- de les nocions temàtiques que s'apleguen sota una o més disciplines.

L'objectiu del Thesaurus és configurar una 'proposta oberta' de categories temàtiques -a partir del marc conceptual de la histpriografia i de les relacions interdisciplinàries- per a resumir en un o més mots -indexació- el contingut temàtic del document. Per a Nash l'elaboració del Thesaurus s'insereix dins la "... tasca bàsica de recopilació de dades i fonts imprescindibles per al desenvolupament /.../ treballs" (4).

I per Pierre Vilar l'anàlisi dels documents és important però són els historiadors els encarregats de conduir-la: "... consideran la investigación histórica co

mo simple fundamento de un 'banco de datos'. Pero ¿Quién suministrarla los datos a un tal banco?. ¿Quién pondría nombre a sus rúbricas? ... En realidad, ante las huellas voluntarias o involuntarias, del pasado, la responsabilidad debería recaer sólo en el historiador. Él es quien está mejor situado, con el apoyo de las técnicas propias de su oficio, para hacer de 'sociólogo' (5).

Arribats a aquest punt, és quan hom comença a gestar el present estudi. La confecció del Thesaurus, en base a l'aportació documental oferta pel 'Grup Bibliogràfic' del C.I.H.D., que partí d'una mostra documental de vuit cents registres -el mes de març de 1983- i s'ha tancat el mes de novembre del 1985 amb tres mil fitxes o documents. Aquesta documentació i les fases del treball han permès la configuració d'una 'Proposta de Thesaurus Jeràrquic' i una 'Proposta de Thesaurus Alfabètic' amb un total de set centes seixanta dues nocions temàtiques o descriptors, segons la terminologia emprada per a la construcció de thesaurus. Aquests descriptors estan organitzats internament a partir de la dinàmica de jerarquització, subordinació i complementarietat temàtica.

El Thesaurus Alfabètic es complementa amb la 'Proposta de Thesaurus Jeràrquic' que aglutina els descriptors en nocions més àmplies sota l'epígraf de 'categories temàtiques', 'subcamps temàtics' i 'camps temàtics' fins arribar al domini interdisciplinar del Thesaurus que té com a centre d'interés la Història de la Dona.

Les fases de la recerca per a l'assignació terminològica dels conceptes, el disseny de l'estructura interna de cada noció temàtica amb els diversos enfoc conceptuals, en definitiva les passes que havien de configurar el Thesaurus són: la cerca bibliogràfica, l'anàlisi de les fonts documentals, la normalització terminològica i la confecció dels Thesaurus.

En primer lloc s'havia dut a terme ja una incipient cerca bibliogràfica que després hom convertiria en exhaustiva, amb tres objectius ben distintes. Primerament

cercar els treballs o obres similars que en el mateix camp s'han desenvolupat, per a resoldre dificultats similars; segonament, establir la bibliografia metodològica que permeti elaborar -en base a la normalització- una eina documental compatible amb els projectes similars realitzats per a d'altres disciplines; i en darrer terme cal cercar als especialistes, els diccionaris, manuals i repertoris que puguin ajudar a establir la conceptualització correcta per a cada concepte temàtic.

La cerca bibliogràfica de treballs similars, com per exemple Thesaurus d'Història, de Feminisme o bé relacionats amb la temàtica femenina, havia ja estat infructuosa. Els intents posteriors van permetre localitzar l'únic thesaurus publicat sobre la dona que ha aparegut fins el desembre de 1985, ens referim a l'obra de Joan K. Marshall. On equal terms. A Thesaurus for nonsexist indexing and cataloging, publicat a New York per Neal-Schuman Publishers el 1977. La resta de les obres consultades són publicacions dels catàlegs alfabètics d'una biblioteca - la Fawcett Library- i d'un centre de documentació -l'Internationaal Archief voor de Vronwen beweging.IAV.- de Londres i Amsterdam respectivament. L'obra de Marshall no responia a criteris històriogràfics sinò a plantejaments sociològics en base a la documentació recent, i pren com a marc conceptual el sexisme en el llenguatge i les propostes de les reivindicacions feministes de la dècada dels anys seixanta, A més de les divergències metodològiques pel que fa a les nostres opcions de normalització documental la -- feien poc útil per a base de les nostres recerques. També hi ha l'inconvenient de la llengua i de la diferència entre les dues cultures que configuren el Thesaurus de Marshall i la nostra proposta.

Altrament les dues obres restants, el catàleg alfabètica de la 'Fawcett Library' i el llistat temàtica de l'IAV adoleixen de les mancances que hem esmentat per al llistat inicial que el C.I.H.D. havia construït per a la 'Bibliografia': manca de concreció temàtica, conceptes molt amplis i addició de nous conceptes que fan variar els assignats amb anterioritat.

La cerca de bibliografia metodològica per a la confecció del Thesaurus va ser menys difícil que la de l'anterior etapa, ja que en l'estudi inicial elaborat per la Dra. Nash per a dur a terme la compilació del 'Repertori bibliogràfic' hom havia fet l'opció clara a favor del seguiment de criteris normalitzats i internacionals sobre el tractament documental. L'organització que s'ocupa de fixar les directrius bàsiques per a la normalització, en qualsevol àmbit del coneixement, és l'ISO o "International Standard Organisation" que ha publicat dues normes: -"Norme Internationale ISO 214-1976" i la "Norme Internationale ISO 2788-1974"- que garanteixen el tractament de la documentació i la confecció de thesaurus, segons uns criteris científics i en base a cada disciplina d'aplicació, (6). La Proposta de Thesaurus' que presentem ha intentat seguir sempre i amb molta cura les recomanacions emeses per l'ISO a fi de fer compatible el present treball amb qualsevol iniciativa similar que pugui sorgir en un futur.

I finalment, pel que fa referència a la cerca dels repertoris que havien d'ajudar a confegir conceptual i semànticament les diferents nocions temàtiques s'ha resolt amb la consulta de les obres recomanades per especialistes, tenint en compte, però, la dificultat que comporta la traducció a la llengua catalana, ja que és minsa la bibliografia terminològica en català sobre qualsevol de les disciplines esmentades pel Thesaurus. (7).

La fase següent del treball fou analitzar les fonts documentals que el feien possible, i establir les pautes temàtiques per a construir un thesaurus que respongui a l'evolució de la Història de la Dona i a l'estat de la qüestió en la historiografia, contemplant en el Thesaurus la possible duplicitat conceptual generada a partir de les propostes temàtiques que aporta la documentació per una banda, i d'altra banda no podem oblidar l'evolució semàntica i terminològica que han sofert moltes de les categories històriques. Es planteja, doncs, un problema d'anacronisme en el llenguatge del Thesaurus arran del qual s'han pres dues opcions metodològiques. Si el concepte representa a una temàtica que històricament fou rellevant hom opta per mantenir-lo com a vàlid en el Thesaurus malgrat hagi caigut en desús, mantenint així la vessant històrica en relació a opcions que considerin bàsica l'actualització del Thesaurus. Aquesta opció s'ha pres com a conseqüència dels criteris terminològics que proposen el manteniment dels conceptes en llur context. Aquesta norma l'hem seguida sempre i quan el concepte no incorri en connotacions discriminatòries o sexistes. Beneficiència seria un exemple de la primera opció. I Fills il·legítims seria l'exemple de la segona opció, que com a concepte comporta una càrrega discriminatòria i hom ha optat per substituir-lo amb la nova conceptualització del terme: Fills nascuts fora del matrimoni. Una i altra opció -manteniment i rebuig- no signifiquen exclusió dels termes implicats fora del Thesaurus, sinó que es mantenen en ambdós casos amb la única diferència que un terme està acceptat i per tant segueix la dinàmica interna del llenguatge i, l'altre ha estat rebutjat i per tant ens remet al terme proposat en el seu lloc, com a nova noció temàtica.

La tercera fase del treball fou la de revisar la validesa dels conceptes o categories temàtiques que s'havien anat configurant a partir de la fase anterior. Ens referim a la revisió dels conceptes sota la òptica metodològica de la lingüística, ja que no tots els conceptes assignats inicialment eran acceptats per la normativa lingüística catalana. Per a solventar aquesta dificultat lèxica hòm optà per l'adopció de la Gran Enciclopèdia Catalana com a llistat d'autoritats que ha permès -encara que no en tots els casos- normalitzar els descriptors del Thesaurus pel que fa a la seva expressió i representació correcte en llengua catalana.

Altrament, la darrera fase del treball és la de la construcció dels Thesaurus Alfabètic i Jeràrquic. Un cop analitzada temàticament tota la documentació, extrets els conceptes temàtics, revisada la seva correcció en la vessant ortogràfica i semàntica segons la llengua catalana, revisats els conceptes de cada tema segons els marcs conceptuals de les disciplines a les quals pertanyen, ens calia endegar la darrera fase: proposar l'arbre temàtic de les diferents nocions que havíem recollit, i establir la definitiva dinàmica de relacions entre els descriptors que conformen el Thesaurus. I en aquest apartat del desenvolupament del treball es manifestà la principal dificultat de la tesina que presentem: la inexistència d'eines similars en qualsevol de les disciplines de les ciències socials i, més en concret, l'absència de criteris historiogràfics relatius a la construcció de vocabularis, diccionaris o obres similars sobre els conceptes històrics, ha procurat del Thesaurus la solució de la problemàtica a partir de les normes internacionals ja esmentades, i dels estudis teòrics sobre terminologia.

Els problemes lèxics -com a relació interdisciplinària amb la lingüística- com són els neologismes, les homonímies, les polisèmies i les sinonímies han estat resolts intentant seguir les directrius marcades per la bibliografia especialitzada en cada temàtica, o bé consultant als especialistes. Com per exemple les consultes a les Dres. Encarna Roca i Luisa Jordan pel que fa referència al dret civil i al dret canònic, respectivament. A l'historiador Casimir Martí per la causuística relacionada amb les religions. A Cèlia Riba, terminologa del Centre Terminològic mixte depenent de l'Institut d'Estudis Catalans i de la Generalitat de Catalunya, pel que fa referència a consultes relacionades amb el lèxic i la terminologia.

La mancança absoluta de thesaurus en llengua catalana ens ha obligat a traduir de la llengua romànica més propera les abreviatures que representen les relacions internes del Thesaurus. El francès ha estat la llengua que té normalitzades les abreviatures esmentades i també la més pròxima al català, (8).

El treball que presentem està format per tres parts ben diferenciades per llurs objectius i llurs continguts. La primera part -L'estudi preliminar- intenta exposar els criteris conceptuals i metodològics que han guiat el treball; La segona part està organitzada en dos apartats, el primer format per la proposta de THESAURUS JERÀRQUIC i de THESAURUS ALFABÈTIC i, el segon es confitura pel capítol dedicat a la DOCUMENTACIÓ i els APÈNDIXS documentals que complementen l'elaboració de l'estudi; i en darrer terme la BIBLIOGRAFIA CONSULTADA per a la confecció del treball. Bibliografia que és una mostra de la consultada i reflecteix totes les temàtiques aparegudes en els Thesaurus.

La proposta de Thesaurus que presentem en la seva doble versió -jeràrquica i alfabètica- és oberta a qualsevol aportació dels especialistes en cada un dels àmbits temàtics i, preten omplenar el buit en el tractament de les fonts documentals per a la consecució de la Història de la dona, i s'ha configurat a redós dels treballs del C.I.H.D. i com a recolzament de la *Bibliografia Històrica de la Dona a Catalunya. 1800-1939.*

AGRAIMENTS

Aquest treball no hagués estat possible sense l'ajut i la col.laboració d'un seguit de persones. El nostre primer agraïment va adreçat a la Dra. Mary Nash, per la seva tasca de direcció i per haver estat qui proposà aquesta tesina de llicenciatura.

Així com, agrair també l'ajut inestimable del "Grup Bibliogràfic" del C.I.H.D., l'ajut dels meus pares Mª Dolors Salat i Pla i Eliseu Sebastià i Queralt, i l'ajut de la Dra. Leonor Vela professora de "Bibliografia" de l'Escola Universitària de Biblioteconomia i Documentació, sense la col.laboració de totes aqueixes persones aquesta tesina no seria una realitat. També agrair els consells rebuts de la Dra. Encarna Roca, catedràtica de dret civil de la Universitat de Barcelona, a la Dra. Luisa Jordán, catedràtica de dret canònic de la Universitat de Barcelona, a l'historiador Casimir Martí, a la filòloga Cèlia Riba; els ajuts i suggeriments d'Emili Boix, Emili Diez, Joaquim M. Puigvert i Pere Roca. I finalment no podem oblidar l'ajut de tots i totes les professionals que ens han atès i ajudat en la consulta de les diverses biblioteques.

Barcelona, gener del 1986.

II.- Estudi Preliminar

I.- LA CONFECCIÓ DEL 'THESAURUS' COM A EINA
D'ANÀLISI DE LA DOCUMENTACIÓ PER A LA
HISTÒRIA DE LA DONA.

"... En aquesta última dècada la història de la dona s'ha desenvolupat enormement i ha abandonat un enfocament inicial de mera justificació de la pròpia legitimitat com a branca de la història i ha desenvolupat noves línies d'investigació a partir de nous marcs conceptuals i d'una metodologia renovada, la recerca de noves fonts i documentació i el replantajament de les tesis històriques tradicionals entorn de la dona a partir d'aquest nou bagatge conceptual i metodològic. Obviament, ha calgut realitzar una tasca bàsica de recopiació de dades i fonts imprescindibles per al desenvolupament d'aquests treballs".

Mary Nash. "La dona en la història: Investigadors i Recerques", L'Aveng, (1983) núm. 61, p.67.

I.- LA CONFECCIÓ DEL "THESAURUS" COM A EINA D'ANÀ-
LISI DE LA DOCUMENTACIÓ PER A LA HISTÒRIA DE
LA DONA.

Hom descriu el Thesaurus com a eina d'anàlisi documental dissenyada a partir de les necessitats que el creixement documental i la diversificació en la recerca han produït en tots els camps del coneixement humà.

"... L'accroissement du volume de documents émanant de sociétés savantes, de documents scientifiques, techniques, et autres documents d'information ou d'enseignement, rend plus importante encore pour les lecteurs de la documentation primaire et pour les utilisateurs des services secondaires, la nécessité d'identifier le plus rapidement et le plus exactement possible le contenu même de chaque document" (9).

La documentació, com a una de les disciplines de les Ciències de la Informació, es defineix com a ciència encarregada d'analitzar, indexar i recuperar la informació dels documents. Pel que fa referència, a la tasca d'indexar la documentació ha creat unes eines anomenades llenguatges documentals, que tenen per objectiu representar el contingut dels documents amb la finalitat de classificar-los temàticament per a posteriorment recuperar-los. La representació del contingut informatiu de la literatura a partir dels llenguatges documentals es realitza en base a l'establiment d'un conjunt de conceptes o nocions semàntiques regides per normes lingüístiques, terminològiques i temàtiques. La tipologia d'aquests llenguatges documentals es basa en llur estructura i, en els criteris tècnics que els conformen; segons la seva estructura hi ha dues classes de llenguatges: els llenguatges d'estructura jeràrquica i, els llenguatges d'estructura associativa.

Els representants més significatius de la primera tipologia són les classificacions numèriques i alfanumèriques, d'entre les quals cal destacar la Classificació Decimal en la seva triple versió -original americana, adaptació europea i adaptació catalana- per ésser la més coneguda i estesa. Així mateix, com a representant més significatiu de la segona tipologia de llenguatges documentals trobem els "Thesaurus", que en una primera definició són una llista d'autoritats -establerta en base a categories i camps temàtics- organitzada en descriptors (paraules clau) i no descriptors (conceptes --rebutjats) que obeeixen a unes regles terminològiques pròpies en base a les relacions de jerarquia semàntica.

Els "Thesaurus" són cada, cop més, eines universals ó sectorials de representació temàtica del -- contingut informatiu, que l'explosió documental ha propiciat per tal d'evitar dues de les mancances més greus de les que tècnicament adoleixen disciplines com la bibliografia i la documentació. Ens referim a les dues -- qualitats bàsiques que ha d'assolir un THESAURUS: 1ª.- L'evitar el silenci informatiu, i 2ª l'evitar el soroll informatiu. Silenci i soroll són la conceptualització de quantitat i qualitat d'informació que fa que una cerca documental a una col·lecció bibliogràfica, a una bibliografia o repertori, a una base de dades, o a un arxiu, sigui eficaç i pertinent per a l'usuari d'aquests serveis.

"... Les centres d'information et de documentation ont besoin de méthodes pratiques pour représenter les notions de façon claire et simple, et pour ordonner en précisant les relations entre ces notions. L'application de ces méthodes et de ces règles de terminologie permet la conception d'un système rationnel et efficace d'analyse, de classification et de recherche dans les systèmes documentaires.

De nombreux organismes, dans plusieurs pays, ont constitué ou sont en train de constituer des thesaurus pour leurs propres besoins. Il est évident que le transfert -

des informations rend nécessaire une série normalisée de règles de construction des thesaurus. Les règles -- d'établissement spécifiques dans la présente Norme internationale seront utiles:

- à chaque organisme, pour lui faciliter la constitution et la mise au point d'un thesaurus;
- pour faciliter le transfert des informations entre les organismes ", (10).

En aquest fragment de la Norma internacional proposada per l'Organisme Internacional per a la Normalització (ISO) hom pot escatir les raons fonamentals per les quals un THESAURUS sobre la Història de la Dona en llengua catalana s'enmarca dins de la trajectòria de recerques del centre d'Investigació Històrica de la Dona (C.I.H.D.), com a secció autònoma del Centre d'Estudis Històrics Internacionals (C.E.H.I.). El "Servei de Biblioteca i documentació", la "Recopilació de fonts documentals, orals i iconogràfiques", l'"Elaboració d'un repertori bibliogràfic /en fase molt avançada per a constituir/ "La Bibliografia Històrica de la Dona a Catalunya. 1800-1939", i la "Informació i intercanvis" avalen la necessitat de confeccionar un Thesaurus orientat al tractament de la literatura sobre les dones (11).

1.1.- OBJECTIUS, DEFINICIÓ I DOMINI D'APLICACIÓ DE LA PROPOSTA DE THESAURUS.

Podem assenyalar dues classes d'objectius que *a priori* hom va proposar com a hipotesis de treball i, que són fonamentals per tal d'assolir un -- Thesaurus vàlid per a la seva posterior aplicació. La primera classe d'objectius són els referits al Thesaurus com a llenguatge documental i per tant com a eina metodològica sorgida a partir de les directrius temàtiques de la documentació. El segon grup d'objectius --

són els referits a l'especificitat temàtica del Thesaurus, com a instrument d'anàlisi d'una (es) temàtica molt àmplia i complexa, que s'insereix en el camp de les Ciències socials.

Pel que fa referència als objectius documentals i metodològics n'esmentarem els tres més significatius:

1r.- Ens calia assegurar la compatibilitat entre el Thesaurus a establir i els possible llenguatges documentals similars existents, o en fase de creació, arreu, en el domini de les ciències. Aquesta compatibilitat podia assolir-se en base a les directrius de la norma internacional que l'ISO proposa per a la confecció de Thesaurus, (12).

2n.- El Thesaurus es confecciona en llengua catalana, i per tant és inicialment un Thesaurus monolingüe (13). En aquest apartat l'ISO és molt permisiu i preveu les dificultats que, sovint, cada llengua imposa a aquest tipus de llenguatges documentals.

"... Les présentes règles sont générales. Il y a lieu de les compléter pour tenir compte des particularités de la langue employée" (14).

Tanmateix, l'ortografia, la sintaxi i la semàntica guiaran la conceptualització dels conceptes històrics, complementats pels estudis interdisciplinaris referents a les relacions entre la lingüística i la història, (15).

3r.- Calia, també, conèixer a quin tipus d'usuari i centre de documentació podia anar adreçat el THESAURUS. La nostra opció ha estat de compromís -a partir de la documentació emprada- amb un camp temàtic i amb un abast cronològic determinats: La Història de la Dona analitzada a partir de la documentació publicada entre el 1800 i el 1939 i, conservada als arxius, biblioteques i centres de documentació de Catalunya.

Pel que fa referència al segon grups d'objectius basats en l'especificitat i la interdisciplinarietat de la temàtica del Thesaurus en ressenyem els dos més representatius:

1r.- La creació d'un llenguatge documental -a partir de camps temàtics- que intenti reflectir de forma equi-
librada, malgrat els possibles anacronismes i les possi-
bles mancances, la terminologia emprada en les fonts
documentals per a la consecució de la Història de la
Dona. I,

2n.- Dissenyar un Thesaurus no discriminatori, en la
mesura que el llenguatge, la sociolingüística i la his-
toriografia ho permetin. Intentant no oblidar les di-
ferentes categories històriques que han incidit i inci-
deixen en la Història de la Dona. Defugint, alhora, dels
termes -si això ens era possible- que arrosseguen una
carrèga de marginació i sexisme, o si més no que tenen
unes connotacions menyspreatives per a les dones, prin-
cipal subjecte del Thesaurus.

El darrer dels objectius no s'insereix en cap dels
grups suara esmentats i, respon més a una actiutd cons-
cient -però no pas objectivable- d'intentar col.laborar,
en la mesura de les possibilitats que la proposta del
Thesaurus pugui oferir, als intents de reforma activa
de l'ús del llenguatge com a mitjà de comunicació en el
qual el sexe i el gènere amb llurs connotacions discri-
minatòries fan de la llengua oral i escrita un vehicle
de discrepàncies (16).

1.1.1.- DEFINICIÓ DE THESAURUS.

Tèdricament el Thesaurus és un llenguatge
natural a partir del qual hom duu a terme l'anàlisi --
del contingut temàtic de la documentació. Altrament l'es-
tructura i l'especialització del thesaurus ha generat

noves accepcions a llur definició. Per a l'ISO el Thesaurus és:

"... Du point de vue de sa structure, le thesaurus est un vocabulaire, contrôlé et dynamique, de termes ayant entre eux des relations sémantiques et génériques, et qui s'applique à un domaine particulier de la connaissance... Un Thesaurus spécialisé doit refléter avec précision la information contenues dans l'ensemble des documents ou autres éléments de la collection à laquelle le Thesaurus s'applique", (17).

Així mateix, una proposta de definició del Thesaurus sobre Història de la Dona i en el nostre cas en concret podria expressar-se com a eina metodològica interdisciplinària en llengua catalana per a l'anàlisi temàtica i de contingut de la literatura històrica, en base a l'establiment de camps temàtics que configuren les nocions o descriptors en un nombre de set cents seixanta dos paraules clau interrelacionades entre elles per la dinàmica de la jerarquització, la complementarietat i l'obsolescència conceptual.

1. 1. 2.- EL DOMINI D'APLICACIÓ DEL THESAURUS.

La definició de Thesaurus, suara, esmentada inclou dos conceptes que determinen l'especificitat del Thesaurus sobre la Història de la Dona. Per una banda trobem la tipologia en la qual s'emmarca el llenguatge documental que proposem, i per altra banda l'abast temàtic que configura les nocions temàtiques de l'estructura del Thesaurus.

La proposta de Thesaurus que presentem i segons la tipologia esmentada per Laureilhe és un macrothesaurus-monolingüe i temàtic (18). Macrothesaurus perquè acull mots representatius de nocions generals i de diferents dominis temàtics. Monolingüe perquè llurs descriptors són representats en una sola llengua, en la llengua catalana. I temàtic perquè els descriptors i

llurs relacions internes están organitzades per dominis temàtics.

Nogensmenys, l'abast temàtic del Thesaurus sobre la Història de la dona s'ha configurat en base a l'arbre del domini lingüístic DONA i, pel Thesaurus Jeràrquic que ha permès la confecció del Thesaurus Alfabètic que ocupa el capítol V d'aquest treball. Dues consideracions conceptuals i historiogràfiques han estat bàsiques per a establir l'àmbit històric del Thesaurus, en base a les pautes teòriques exposades en les recerques de Nash i D'Amelia.

Per a Nash "...la història de la dona s'orienta envers una Història Total, envers una història que permeti abraçar una visió integral de l'experiència col·lectiva de les dones tant en l'àmbit públic com privat, la qual cosa és en definitiva un pas imprescindible per a una millor comprensió de l'aportació històrica de tots dos sexes i per tant, de la història de la societat en el seu conjunt", (19).

Per a D'Amelia les propostes metodològiques están orientades vers les relacions entre història social i història de la dona:

"... Vorrei affrontare il problema del rapporto tra storia sociale e storia delle donne seguendo il filo di due interrogative: ... la prima qualità di relazione attinge all'aspetto generale della storia sociale come storia dei grandi insiemi sociali (classi, gruppi, categorie), dei loro modi comuni di vivere, sentire, subire, o lottare ... una seconda modalità di relazione tra storia sociale e storia delle donne legata all'evoluzione delle tematiche della storia sociale di questi ultimi anni", (20).

El Thesaurus, doncs, intenta assolir una proposta seguint el marc conceptual i les categories temàtiques que propugnen la Nova Història de la Dona, la Història Social i la Història Total, (21).

I.2.- LA METODOLOGIA DOCUMENTAL PER A LA CONFECCIÓ DEL THESAURUS. LA NORMALITZACIÓ.

En iniciar la present investigació vaig consultar els projectes similars que en el camp de les ciències socials es duïen a terme arreu. L'únic projecte existent sobre ciències socials i, més en concret sobre Història havia estat endegat per la Unesco i consisteix en la creació d'una base de dades de termes referents a les ciències socials en general. Aquest projecte no ha prosperat i tan solament hi ha els informes que havien de permetre l'estudi inicial.

Pel que fa a Thesaurus d'història ja siguin generals o especialitzats en un camp o a partir d'una corrent historiogràfica són inexistents. Algunes enciclopèdies sistemàtiques han incidit en el camp inicial del disseny d'esquemes temàtics, però cap ha resolt la qüestió de relacionar les temàtiques a partir de la dinàmica global que proposa un Thesaurus. Vaig localitzar, però, tres obres fonamentals per a conèixer l'estat de la qüestió general i específica sobre la problemàtica terminològica al redòs de les ciències socials, de la història i també més en particular de la dona (22).

Les tres obres suggerien, cada una des de la seva perspectiva, la normalització del tractament documental a partir d'alguna de les recomanacions nacionals o internacionals existents en el camp terminològic. La meua opció, semblava era la única possible a prendre, ja que a Catalunya no hi ha encara uns criteris establerts sobre terminologia, i més concretament directrius per a la construcció de Thesaurus (23). Així, doncs, vaig acollir-me a les directrius de l'ISO sobre la confecció de Thesaurus, intentant seguir amb molta cura els criteris proposats a la "NORME INTERNATIONALE ISO 2788-1974 (F)".

1.2.1.- L'ESTRUCTURA DEL THESAURUS D'HISTÒRIA DE LA DONA.

L'estructura interna del Thesaurus , com a llenguatge documental normalitzat, està configurada per un conjunt de descriptors o paraules clau resultants de les nocions o categories temàtiques que conformen el Thesaurus Jeràrquic a partir del domini lingüístic DONA. Els descriptors, en un nombre absolut de set cents seixanta dos, contemplen les diverses significacions d'un àmbit disciplinari, i els ha estat encarregada la tasca tècnica d'indexar el contingut temàtic de la documentació sobre la Història de la Dona.

1.2.1.1.- LA TIPOLOGIA DELS DESCRIPTORS.

Seguint la Norma internacional ISO 2788-1974 (F) la proposta de Thesaurus que presentem es configura en base a tres nivells de representació temàtica distints reproduïts per tres classes de descriptors o mots clau. El primer nivell és el conjunt de termes que representen les nocions o categories temàtiques, per exemple els descriptors Educació, Feminisme, i Història, a partir de les quals hom ha disposat els descriptors específics, com per exemple: Ensenyament, Emancipació de la dona i Cadastre, respectivament. El segon nivell de descriptors està format pel conjunt de paraules clau que representen combinacions de nocions, com per exemple Educació sexual, Feminisme homosexual i Història agrària. I finalment, el tercer nivell de representació temàtica en el Thesaurus és el format pel conjunt de descriptors que assenyalen entitats individuals, com per exemple "Rosa Sensat", Any Internacional de la Dona o també Acció Catòlica, Creu Roja, Moebius, P.J., Teoria de.

1.2.1.2.- LA FORMACIÓ DELS DESCRIPTORS.

Els mots clau que configuren el Thesaurus es formen en base a quatre criteris bàsics recomanats per l'ISO. En primer lloc el descriptor pot expressar-se en un o més mots. Però, el nombre de mots que integren un descriptor ha d'ésser, preferentment, el mínim sempre que la noció temàtica ens ho permeti. Hom pot -- trobar termes tant esquemàtics com per exemple Contraceptius o Fecunditat, al costat de descriptors tant -- prolixs com per exemple Abandó de família, Fills nascuts fora del matrimoni o Igualtat d'oportunitats en el treball. Aquests exemple ens permeten d'escatir la pauta metodològica d'aquest primer nivell d'assignació de descriptors, basat en la necessitat d'expressar amb els mots estrictament necessaris la noció temàtica que hom preten atorgar. Altrament, els exemples intenten exemplificar que hi ha nocions que poden esmentar-se amb un sol mot -Contraceptius, per exemple-i, d'altres nocions que precisen d'un conjunt extens de mots per a ésser fixades, com per exemple Igualtat d'oportunitats en el treball que com a descriptor no hem pogut abreujar-lo per tal d'evitar la perdua de les connotacions conceptuals que comporta.

En segon lloc la representació dels mots que configuren els descriptors pot presentar-se en forma substantivada, sempre i quan la norma general seguida en el Thesaurus sigui l'assignació de substantius. Com per exemple la categoria Condició femenina que sintàcticament és la forma adjectivada de condició de la dona, però semàntica i historiogràficament no té la mateixa significació. El tercer nivell metodològic per a la formació dels descriptors fa referència a la noció de quantificació -singular i plural- aplicada a l'assignació dels mots claus. Aquest criteri dependrà de la normativa lingüística de la llengua emprada en el Thesaurus, del significat o accepció diferent del mot si és en singular o si s'assigna en plural. Per exemple el 26

descriptor Dret i el descriptor Drets tenen connotacions temàtiques distintes. I per acabar, el quart criteri a seguir per a la formació dels descriptors que formen el llenguatge documental sobre Història de la Dona cal esmentar el signes de puntuació, que com a caràcters -encara que quasi inexistent en el Thesaurus- tenen assignada la funció de clarificació conceptual d'una noció temàtica. Com per exemple és el cas del descriptor Parentiu assignat per expressar la noció legal del terme i el descriptor Parentiu, Sistema de format per expressar l'accepció antropològica del concepte. En la nostra proposta de Thesaurus, i sempre seguint la norma internacional proposada per l'ISO hem evitat l'ús de signes de puntuació a excepció de la coma /,/ com a forma de representació de la inversió de mots.

1. 2.1.3.- METODOLOGIA EMPRADA PER EVITAR LA AMBIGÜITAT EN ELS DESCRIPTORS.

En el llenguatge natural, sovint, hi ha mots o representació de conceptes que condueixen a la confusió ja sigui per desconeixement de l'ús que cal fer del mot o bé per la presentació de les homònimes. El Thesaurus d'Història de la Dona presenta també aquesta doble problemàtica, que hom ha procurat resoldre segons explicita la normativa per aquest apartat metodològic. Pel que fa a l'aparició d'homònims en l'assignació de descriptors el Thesaurus ha solventat la possible confusió a partir de l'ús del -- parèntesi /()/ amb el terme qualificatiu que diferencia conceptualment ambdós mots idèntics. Com és el cas del descriptor Herència sota les seves dues accepcions Herència (Biologia) i Herència (Dret). Per altra banda, l'ús correcte que dicta el Thesaurus s'ha resolt a partir de les recomanacions expressades en la NOTA d'ús.

Aquest criteri metodològic l'hem subdividit en dues formes bàsiques de conceptualització de l'ús dels descriptors. La primera és el conjunt de notes que delimiten l'aplicació d'un descriptor a un aspecte temàtic general o bé que el circumscriuen a un ús específic. Com per exemple el descriptor Drets Humans que gaudeix del doble enfoc esmentat, el general per a obres referides al descriptor com a concepte i com a realitat i, el descriptor com a representació de l'aplicació concreta en la realitat social, subdividit per països. La segona, i darrera, conceptualització de l'ús dels descriptors, a partir de les notes, és la que conforma les exclusions d'accepcions o sentits temàtics en una paraula clau per tal d'evitar la duplicitat documental i temàtica sota un descriptor amb característiques temàtiques i disciplinàries distintes. Com és l'exemple del descriptor Parentiu, Sistema de assignat sota la categoria temàtica d'Etnologia defugint de les connotacions jurídiques del concepte que han estat assignades al descriptor Parentiu.

1.2.1.4.- DOCUMENTACIÓ EMPRADA PER A CONFECCIONAR EL THESAURUS D'HISTÒRIA DE LA DONA.

En el capítol introductori hem esmentat l'origen d'aquest treball que presentem, i el recolzament documental a partir del qual el Thesaurus s'ha confegit. Les fonts documentals, que situen en un context propi a cada una de les categories temàtiques definides en el Thesaurus Jeràrquic, i també a cada un dels descriptors que configuren el Thesaurus Alfabètic, han estat estretes del buidatge de les col·leccions bibliogràfiques conservades als arxius, biblioteques i centres de documentació de Catalunya -inicialment Barcelona ciutat- realitzat pel Grup bibliogràfic del C.I.H.D. Els membres d'aquest grup m'han cedit el

total del seu treball que supera els tres mil registres i ressenyes documentals . La documentació és el fruit de la recerca en deu biblioteques de la ciutat de Barcelona - Ateneu Barcelonès, Biblioteca de Catalunya, Biblioteca Popular de la Dona, Biblioteca Pública i Episcopal, Biblioteca Universitària, Centre d'Estudis d'Història Contemporània, Col·legi d'Advocats, Institut Municipal d'Història de la Ciutat - i d'Arxiu-Biblioteca del Centre Excursionista de Catalunya, fins el mes de novembre del 1985 data a partir de la qual no he incorporat nova documentació a excepció de dos registres nous -que encara no han estat inventariats- segons consta en el capítol IV d'aquest treball dedicat a la Documentació. El mes de desembre de 1985 el 'Grup bibliogràfic' del C.I.H.D. ha ampliat la seva recerca a la resta d'arxius, biblioteques i centres de documentació de Barcelona, un cop quasi enllestides les col·leccions de les biblioteques suara esmentades. Cal també esmentar la consulta de fonts documentals a d'altres biblioteques, segons consta en el llistat de Biblioteques consultades del capítol Apèndixs d'aquesta tesina.

L'aportació documental del C.I.H.D. que constitueix més del noranta cinc per cent del total de les fonts consultades ha permès la construcció d'un Thesaurus, en la seva doble vessant -jeràrquica i alfabètica-, prou ampli en base a una cinquantena de categories temàtiques que aglutinen quasi totes les disciplines i els diferents marcs conceptuals de la Història de la Dona. També per altra banda l'amplitud de la documentació ha permès de confeccionar un Thesaurus Alfabètic que supera en molt les previsions inicials, i que acull a set cents seixanta dos descriptors. L'elaboració, doncs, dels Thesaurus ha gaudit d'una de les condicions més atípiques en la construcció de llenguatges documentals d'aquestes característiques i és l'assignació de descriptors en base a la documentació primària, o sia a la documentació real i localitzada en centres i serveis con-

sultats pels historiadors i historiadores.

Els criteris metodològics proposats per la terminologia prescriuen la necessitat d'il·lustrar els estudis o treballs relacionats amb la terminologia amb la documentació emprada, o bé emmarcant el concepte en el seu context o en el context a partir del qual l'hem extret (24). Per seguir aqueixa proposta hem dedicat un capítol d'aquesta tesina.-el capítol IV.- a la mostra de documentació en base a la qual s'han establert les categories temàtiques dels Thesaurus.

Nogenysmenys, les fonts documentals consultades són el treball de tres anys del C.I.H.D. i en base a aquesta documentació s'està compilant el repertori de la "Bibliografia Històrica de la Dona a Catalunya. 1800-1939". I, donat que aquesta tasca és en període d'elaboració hem fet una selecció de fonts que responen no als set cents seixanta dos descriptors sino a cada un dels camps temàtics del Thesaurus Jeràrquic, que són una mostra significativa però no pas exhaustiva. Evitant, així, la -- introducció en aquest treball que presentem d'una bona part de la bibliografia que desitgem serà publicada ben aviat.

1.2.1.5.- LA PRESENTACIÓ DEL THESAURUS ALFABÈTIC.

El Thesaurus Alfabètic d'Història de la dona es presenta com una relació de descriptors -ordenada alfabèticament- en base a un sistema complex de relacions expressades segons la Norma internacional per abreviatures, que tipifiquen cada una d'elles la tipologia i funció del descriptor.

La presentació alfabètica del Thesaurus és seguint el sistema mot a mot, com per exemple els descriptors:

Educació
Educació artística
Educació d'adults
Educació de les nenes
Educació de les noies
Educació dels fills

També, i pel que fa referència al sistema alfabètic de la llengua catalana que té algunes variants en relació a la resta de les llengües romàniques, com és el cas de la doble ela:

Liturgia
Llar
Llegítima
...
Lògica

Les relacions dels descriptors que configuren el Thesaurus estan expressades a partir de tres formes de representació relacional. La primera de les relacions és la que conforma la jerarquització o superioritat temàtica d'un descriptor en relació a d'altres descriptors; o bé la subordinació d'un descriptor respecte d'un altre descriptor. Com és l'exemple de Dret que és el descriptor jeràrquic de Dret civil i Capacitat Jurídica és el descriptor específic de Dret Civil. La segona de les relacions entre els mots clau o descriptor és la de similitud temàtica o equivalència -la sinonímia entre conceptes- com és per exemple el cas d' Edat crítica i Climateri. El Thesaurus resol les relacions de sinonímia optant per la inclusió d'un dels mots clau i el rebuig del restant. En l'exemple esmentat anteriorment, el Thesaurus ha admès Climateri com a paraula clau i, s'ha rebutjat Edat crítica. Així mateix, la tercera de les relacions és la basada en l'associació o afinitat temàtica de les nocions expressades en les paraules clau. Com és per exemple el descriptor Dones maltractades té com a conceptes complementaris Infants maltractats, Psicologia i Sexisme. Aquestes tres formes de relacions i/o dinàmica entre els descriptors que conformen el Thesaurus d'Història de la Dona s'expressen -segons la norma internacional de l'ISO- en abreviatures. Les sigles del nostre llenguatge documental són similars a les proposades per a la llengua romànica -normalitzada- més prò-

xima a la llengua catalana, segons prescriu la Norme Internationale ISO 2788-1974 (F), que és el francès. Hom ha dut a terme, però, la traducció al català les abreviatures divergents.

<u>'THESAURUS</u>	<u>NORME INTERNATIONALE ISO 2788-1974</u>	
<u>'ALFABÈTIC'</u>	(Francès)	(Anglès)

<u>TG</u> = TERME GENÈRIC =====	TG	=====	BT
<u>TE</u> = TERME ESPECÍFIC ===	TS	=====	NT
<u>TR</u> = TERME RELACIONAT ==	VA	=====	RT

Com hom pot observar les dues primeres abreviatures són quasibé exactes a la llengua francesa. La darrera sigla /TR/ és similar a la seva equivalent en la llengua anglesa.

I.3.- FASES DE LA CONFECCIÓ DEL THESAURUS.

La confecció del Thesaurus hom l'ha dut a terme per fases, seguint sempre de prop les directrius que per aquest apartat metodològic estableix l'ISO, en els seus "Principes directeurs pour l'établissement et le développement de Thesaurus monolingues" normativa ja esmentada al llarg d'aquesta exposició.

Un cop acotat el camp d'estudi -la Història de la Dona- calia seguir un esquema metodològic de construcció del Thesaurus com l'esmentat en l'apartat immediatament anterior II.2.-. Hom havia d'organitzar les tasques de recerca i assegurar la validesa del Thesaurus per assolir la hipotesi bàsica del treball: la creació d'una eina bàsica per a la indexació temàtica de les fonts documentals de la Història de la Dona.

1.3.1.- LA CERCA DELS THESAURUS PUBLICATS.

El 1982 en iniciar la recerques per a la confecció dels Thesaurus d'Història de la Dona calia analitzar si els thesaurus existents arreu, en el camp de la història, el feminisme o les ciències socials en d'altres llengües -ja que en català no s'havia ni s'ha produït res fins a la data-, podien ajudar a establir criteris metodològics similars. Ens fou imprescindible la cerca bibliogràfica a repertoris, bibliografies i inclusiu la interrogació a bases de dades com per exemple la que configura el catàleg de la 'Library of Congress'. També calia analitzar els catàlegs alfabètics de matèries confeccionats per als arxius, biblioteques i centres de documentació especialitzats en el camp temàtic que ens ocupa. Després de cerques bibliogràfiques infructuoses i, a partir d'una visita a la biblioteca de la UNESCO vaig confirmar l'existència d'un únic thesaurus publicat sobre la dona del qual en tinc notícia. Em refereixo a l'obra de Joan K. Marshall . *On equal terms. A Thesaurus for nonsexist indexing and cataloguing*. New York: Neal-Schuman, 1977. 152 p. (25).

Les altres obres similars, encara que no poden considerar-se tècnicament idèntiques com poden ser els catàlegs alfabètics de matèries de Biblioteques i centres de documentació n'haviem localitzat i consultat durant el 1983 els dos més importants i representatius i, els únics publicats. Ens referim al catàleg de la 'Fawcett Library' publicat a les darreries del 1983 en cinc microfitxes. I al llistat alfabètic de matèries del centre 'International Archief voor de Vronwenbeweging' d'Amsterdam, publicat com apèndix dels seus volums 3 i 4 del catàleg de la seva col·lecció documental, publicat el 1980.

En el capítol introductori del present treball hem assenyalat que cap de les tres obres, suara, esmentades responia a les nostres propostes de recerca, ja

sigui pel seu enfoc metodològic, pel seu abast temàtic o bé per la documentació a la qual van adreçades les tres obres. Altrament, hi havia dos elements que feien de la nostra recerca un treball específic; l'un era la llengua en que s'expressava el nostre Thesaurus. L'aplicació de qualsevulla de les tres obres als objectius del Thesaurus haurien obligat a més de la seva traducció, també a l'adaptació conceptual des de la vessant de la historiografia i, des de la vessant cronològica. Aquesta darrera configura el segon element de discrepància fonamental entre el nostre Thesaurus i les obres esmentades. Una darrera premisa en base a la qual la consulta de les obres esmentades ha estat minsa i poc orintativa ha estat la quasi inexistència de categories temàtiques relatives a la història com a camp temàtic fonamental en el nostre Thesaurus.

En l'àmbit més general de la història o de les ciències socials desconeixem fins ara la existència de -- thesaurus o llistats de matèries que s'hagin publicat arreu, i en llengua alguna.

1.3.2.- LA CONFECCIÓ D'UN THESAURUS SOBRE LA 'HISTÒRIA DE LA DONA'.

Tanmateix, i malgrat la localització de les tres obres esmentades en el capítol immediatament anterior, hi havia un seguit de problemes concrets que la consulta de l'obra de Marshall, el catàleg de la -- Fawcett Library, i el llistat de l'I.A.V. semblaven no podien resoldre per a indexar la documentació que el C.I.H.D. repertoriava. A partir d'aquesta problemàtica la Dra. Nash aconsella la definitiva construcció d'un thesaurus que solventi les mancances de les obres esmentades i la inexistència d'obres similars en català.

Recordem que la problemàtica que havia de resoldre el nostre thesaurus i que les obres citades no solventaven era triple. En primer lloc hi havia la qüestió de la llengua en que calia expressar-se el Thesaurus. La nostra opció era que la documentació repertoriada

a Catalunya, havia d'ésser indexada en català. La segona problemàtica residia en els camps temàtics, que cada obra havia adaptat a les seves necessitats documentals o bé a les seves opcions conceptuals. I la tercera i darrera problemàtica en l'absència d'alguns camps temàtics o en l'excesiva amplitud i ambigüïtat d'altres. Per totes aquestes motivacions documentals i conceptuals hom decidí de crear un thesaurus propi, a partir de la documentació emmagatzemada en els arxius, biblioteques i centres de documentació de Catalunya que es traduirà en el repertori bibliogràfic sobre la Història de la Dona a Catalunya. La proposta de Thesaurus havia de respondre a tres propòsits inicials, en primer lloc ha d'ésser un thesaurus universal pel que fa a la temàtica i que aculli tota l'experiència història de les dones. Segonament ha d'ésser un thesaurus en llengua catalana que contempli en les seves categories temàtiques l'especificitat històrica i historiogràfica del país, sense defugir la globalitat. I en darrer terme calia fer un thesaurus que sigui vàlid i compatible amb els construïts arreu en d'altres disciplines, per una banda; i per altra banda contemplar la possibilitat d'ampliació del thesaurus a d'altres camps temàtics ara tan sols enunciat.

1.3.3.- EL CENTRE O ORGANISME QUE ACULL EL THESAURUS.

La norma internacional propugnada per l'ISO recomana com a característica tècnica aconsellable per a la validesa i aplicació d'un thesaurus que l'organisme nacional encarregat de la normalització i de l'elaboració dels llenguatges documentals ha d'estar assabentat de la confecció d'un thesaurus. I en darrera instància n'ha de rebre una còpia per a la seva conservació. A Catalunya i a l'Estat Espanyol no hi ha cap organisme que pugui acollir iniciatives d'aquest tipus, pel que fa referència a la compilació de thesaurus. Pel que fa referència al nivell terminològic s'ha creat el mes de desembre de 1985 un centre de terminologia -el TermCat- dirigit per una professora de la Facultat de Filologia

de la Universitat de Barcelona (26). Aquest centre està assabentat de les recerques que duu a terme el C.I.H.D. i més en concret de l'elaboració del Thesaurus. Per a evitar possibles incompatibilitats terminològiques, el Thesaurus d'Història de la Dona ha seguit les pautes terminològiques proposades pel TermCat a partir d'una obra sobre la temàtica traduïda al català per la directora del centre i elaborada per Pierre Auger i Louis Rousseau per a la normalització terminològica al Quebec.

A l'Estat Espanyol hi ha un organisme que per les seves activitats està interessat en conèixer les recerques en l'àmbit temàtic de la dona: l'"Instituto de la Mujer" que també coneix l'elaboració del nostre Thesaurus.

Altrament és el C.I.H.D. (Centre d'Investigació Històrica de la Dona) com a organisme o centre de recerques qui garanteix l'aplicació i desenvolupament del Thesaurus.

1.3.4.- ELS MÈTODES SEGUITS EN LA CONFECCIÓ DEL THESAURUS.

L'esquema de treball per a la confecció d'un treball complex com el d'assolir un Thesaurus amb unes passes metodològiques estrictes, i de l'acompliment d'aquestes fases en depen la consecució del thesaurus. Primerament cal l'anàlisi de les normes internacionals sobre confecció de thesaurus, que un cop consultades han de marcar les pautes de l'esquema a seguir. Les normes emeses per l'ISO -que en el nostre cas són les normes analitzades i acceptades- garanteixen la metodologia documental a seguir. I així mateix, abonen la compatibilitat amb d'altres treballs similars o interdisciplinaris. Segonament, calia destriar de les directrius proposades per l'ISO les aplicables al nostre camp temàtic. En tercer lloc ens calia acotar la documentació que havia de servir de base per a la confecció de les

categories temàtiques que conformen el Thesaurus.

En quart lloc, i una vegada superades les passes anteriors, passem a una segona fase del treball a partir de l'establiment de la primera versió de Thesaurus jeràrquic amb les categories històriques assignades en base a les quals es generaria la tercera fase del treball. Aqueixa tercera fase, que ha durat un any, consta de la consulta de les tres mil vuit-centes fitxes - de les quals tres mil són registres bibliogràfics amb ressenya-corresponents a la documentació analitzada (27). Els vuit cents registres restants són fitxes temàtiques que assenyalen l'amplitud temàtica dels documents consultats. A partir d'aquests tres mil documents s'ha creat el Thesaurus Alfabètic i els set cents seixanta dos descriptors que el conformen (28). I finalment per acabar, la quarta i darrera fase de la confecció del Thesaurus hem verificat els descriptors segons la documentació per tal d'aplicar a una mostra significativa la pertinència dels mots o descriptors.

Nogenysmenys, resta ara per assolir una darrera fase del Thesaurus i és la de la constant revisió, introduint nous descriptors, eliminant els que la documentació o la historiografia consideri obsolets i, evitant les incoherències conceptuals en base a la intervenció dels especialistes en cada camp temàtic, i l'aportació que els seus suggeriments pot representar per a la progressió del Thesaurus.

1.3.5.- EL THESAURUS COM A EINA FLEXIBLE I OBERTA A MODIFICACIONS.

E.P. Thompson a la seva obra *Miseria de la Teoria* crítica les categories historiogràfiques proposades per Althusser i assenjala una premisa bàsica per a la historiografia que voldriem haver assolit en la confecció del Thesaurus que proposem: "... Pero a lo

largo del Tiempo histórico el contenido real de estas categorías ha cambiado tan profundamente que impone al historiador usarlas con sumo cuidado; su cambio es análogo al sufrido, durante el mismo periodo, por la "ciencia", que ha pasado de la magia a la alquimia, a la ciencia, a la tecnología y -a veces- a la ideología" (29).

També en un mateix sentit es pronuncia Pierre Vilar a la *Iniciación al vocabulario del análisis histórico*, on fa referència al perill d'emprar mòdels teòrics de forma excessivament rígida en base al desenvolupament i la incidència de ciències auxiliars, entre les quals per Vilar hi ha la documentació.

"... Sobre todos estos extremos existe hoy en día un gran desarrollo de las técnicas de información y del tratamiento científico de los datos ... colaboraciones interdisciplinarias, en la información (para la utilización de las fuentes masivas: documentos fiscales, notariales, prensa, etc) " (30).

I Riggs en referir-se a la creació d'una base de dades de ciències socials assenyala com a conclusió del seu informe que : *"... las propias bases conceptuales del conocimiento son susceptibles de una reestructuración gradual ... Los problemas terminológicos son mayores en las ciencias sociales que en las ciencias naturales" (31).*

Les intervencions de Thomson, Vilar i Riggs al.lu-deixen a la problemàtica més important que hom planteja en la confecció d'un thesaurus de ciències socials, en base a la creació, aplicació i l'evolució de nocions o conceptes que per la dinàmica de la història, per les divergències conceptuals i historiogràfiques i per la manca de relació interdisciplinària aturen la construcció d'un vocabulari de les ciències socials i més en concret de la ciència històrica.

També Riggs manifesta quina és la causa interna de la qüestió plantejada, per a Riggs les connotacions possibles que amb cada mot o concepte poden associar-se és exactament l'origen de les discrepàncies entre els investigadors de les ciències socials. Per a l'au-

tor en totes i cada una de les disciplines agrupades sota el camp temàtic "ciències socials" construeixen el marc conceptual i epistemològic en base a mots amb dos tipus de connotacions. Els mots positius i els mots negatius. El positius són del tipus "democràcia", "justícia", "llibertat"; i els mots negatius són del tipus "alienació", "agressió", "imperialisme". Pel contrari a les ciències socials -sempre segons Riggs- hi manquen conceptes o mots neutres, aquells que estan exemts de càrregues subjectives i que són tant freqüents a les ciències exactes i a les ciències naturals, (32).

Les proposicions teòriques que configuren la problemàtica de la construcció d'un Thesaurus d'Història de la Dona i que incideixen en els marcs conceptuals de la ciència històrica com són segons Thompson el caràcter canviant de les categories històriques, segons Vilar l'ús rígid d'aquestes categories i, segons Riggs la mateixa complexitat conceptual emprada per les disciplines de les ciències socials - "aglomerados conceptuales"- poden hipotecar la validesa, la construcció i l'aplicació de la proposta de llenguatge documental que presentem, (33).

En síntesi la qüestió fonamental a resoldre és la conceptualització en la Història de la Dona i els lligams interdisciplinaris amb les altres branques socials. Essent així el THESAURUS ha d'optar per la flexibilitat, en el sentit de contemplar les diverses opcions metodològiques que la Història de la Dona ha propugnat, està ara desenvolupant i ben segur proposarà en el futur. Aqueixa flexibilitat la pot assolir mitjançant la restructuració, la revisió periòdica i la modificació dels descriptors que són en summa la representació en el Thesaurus d'aquesta problemàtica.

Altrament, en la vessant documental els thesaurus i el que proposem gaudeixen d'una avantatge en relació als sistemes tradicionals de catàlegs alfabètics o índexs temàtics: "... *Le regroupement des descripteurs selon l'affinité des facettes (en plus de la liste alphabétique) compense la dispersion de sujets à travers l'alphabet*" (34). Avantatge aquest que pot fer disminuir els problemes conceptuals esmentats anteriorment, ja que és relativament fàcil afegir noves conceptualitzacions, nous enfoc sota un descriptor ja creat a partir de la dinàmica interna del descriptor. Podem per exemple afegir sota Parentiu, Sistema de en l'apartat del terme genèric el descriptor Història de la dona, perquè aquesta disciplina proposa el descriptor com a nova categoria històrica a estudiar. La flexibilitat que proposem per a l'evolució de la proposta de Thesaurus s'ha d'assolir mercès a les aportacions dels especialistes, en cada un dels camps temàtics i de les categories temàtiques.

II.- LA HISTÒRIA EN RELACIÓ AMB LA LINGÜÍSTICA.
LA LITERATURA I ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ.

"GÈNERO /Gram.-Ling/ *Categoría gramatical basada -a veces erróneamente- sobre la distinción de sexos*".

Diccionario de Lingüística. Dirigido por Georges Mounin. Barcelona: Labor, 1979. p. 86-87.

"LENGUAJE /Ling./ *Aptitud observada en todos los seres humanos para comunicarse mediante lenguas*".

Diccionario de Lingüística. Dirigido por Georges Mounin. Barcelona: Labor, 1979. p. 113.

"LENGUA MATERNA /Lingüística Aplicada/ *En sentido estricto: lengua de la madre. Por abuso de lenguaje: primera lengua de un sujeto dado, incluso cuando ésta no es la lengua hablada por su madre*".

Diccionario de Lingüística. Dirigido por Georges Mounin. Barcelona: Labor, 1979. p.113.

"... el futuro de la literatura de creación depende en gran manera del estado en que los hombres puedan ser educados para tolerar la libertad de expresión de las mujeres".

Virginia Woolf. Las mujeres y la literatura. Barcelona: Lumen, 1981. p.22.

II.- LA HISTÒRIA EN RELACIÓ AMB LA LINGÜÍSTICA, LA LITERATURA I ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ.

En iniciar el treball que presentem sorgiren dues problemàtiques que han estat l'eix de tot l'estudi. Per una banda trobem l'amplitud temàtica que la proposta de Thesaurus havia de recollir: Història 'total' de la Dona; amplitud temàtica que per altra part a mesura que el treball avançava anava subordinat-se a la segona i essencial qüestió de tota aquesta tesina: la proposta de les categories temàtiques.

Les categories temàtiques en tant quant són nocions terminològiques que abasten tot un conjunt d'altres nocions o descriptors ens presenten en la seva fase inicial d'assignació, nombrosos problemes que no sempre -possiblement- han estat resolts. Aquestes dificultats són múltiples i s'insereixen en les relacions d'interdisciplinarietat entre el llenguatge -lingüística- i la història. En el llenguatge perquè és la forma de comunicar idees més freqüents entre les dones i els homes que conformen la societat; i en la història perquè com a disciplina de les ciències socials no ha reflexionat prou en profunditat sobre l'anàlisi dels conceptes històrics.

2.2.- LA HISTÒRIA I LA LINGÜÍSTICA.

Segons Pierre Vilar no hi ha una història compartimentada entre la història econòmica, la història política, la història de les idees; sinò una sola història que té com a objecte d'estudi "... *La dinàmica de les societats humanes*". La "matèria" d'estudi de la història seran, doncs, els "fets", que per l'autor s'apleguen en tres apartats distints: El primer és conceptuat per "Els fets de mases" com són la demografia, l'economia, i els fenòmens de les mentalitats; el segon grup sota l'epígraf "Els fets institucionals" acull el dret civil, les constitucions, els tractats internacionals, i en darrer terme

el camp dels "Esdeveniments" que agrupa als personatges, als grups econòmics i polítics, fets de la vida quotidiana que donen a conèixer la dinàmica social. I es precisament aquesta categoria de fets la que aplega estructures geogràfiques, mentalitats religioses, grups lingüístics. Tota aquesta complexitat temàtica que tracta la història explica per a Pierre Vilar els diversos enfoc i tècniques que la historiografia ha generat i seguit al llarg de l'època contemporànea: "... Estas distinciones justifican diversas técnicas: análisis 'estructural', análisis 'coyuntural', 'análisis de contenido' de textos y de expresiones verbales o estéticas, elecciones de las fuentes, crítica de su validez" (35).

Altrament d'entre les tècniques -disciplines- més emprades per la història des de la dècada dels anys seixanta hi trobem la lingüística aplicada, com a branca interdisciplinària fonamental per a l'anàlisi de les fonts documentals, (36). El 1968 es publica a França, per l'equip "Revolució Francesa", els primers treballs d'anàlisi de textos per a establir la metodologia de l'anàlisi interna dels documents, a partir de l'assignació d'unitats lèxiques i de l'estudi d'aquestes. Els estudis esmentats configuren a posteriori una metodologia pròpia amb diversos enfoc que tenen com a base la lingüística i més concretament la lexicologia (37). Una de les conclusions més acceptades que han aportat els estudis interdisciplinars l'assenyala Regine Robin en afirmar que el més complexe i alhora difícil dels mètodes lingüístics aplicats a les fonts històriques és l'intent de donar un sentit unívoc a un mot, segons sigui la seva amplitud i extensió semàntica.

Així i tot, s'han desenvolupat relacions importants entre la història i la lingüística com Cardoso/Brignoli apunten en el capítol "Métodos y técnicas: historia y lingüística; las series iconográficas" (38). Enfocs que han desenvolupat la metodologia d'anàlisi de contingut i temàtic dels documents, l'anàlisi lingüística i semàntica del document segons l'estructura del discurs i la relació d'aquesta amb la ideologia i, finalment l'anàlisi del vocabu-

lari emprat per un autor o per un col·lectiu d'autors d'una corrent historiogràfica semblant.

Cal esmentar, a més a més, d'altres enfocos interdisciplinaris com els donats des de l'antropologia lingüística o des dels estudis generats pel Psicoanàlisi -a partir del llenguatge com a doble expressió del conscient i de l'inconscient col·lectiu. D'altra banda no s'ha desenvolupat encara, un vocabulari històric que garantiria l'anàlisi i la discussió sobre les nocions temàtiques en l'àmbit de la historiografia (39).

El nostre propòsit no ha estat aprofundir en la vessant teòrica de les relacions entre història i lingüística, sinó més aviat la introducció de la problemàtica que genera en el nostre treball la manca d'una infraestructura teòrica de les relacions entre ambdues disciplines. L'anàlisi temàtica i de contingut en l'àmbit de la història de la dona, segons unes categories temàtiques i uns descriptors configuren la petita aportació a la necessària relació entre les diferents disciplines de les ciències socials. En quant a la problemàtica del nostre treball en relació a la lingüística s'estructura en dos apartats distints: "El sexisme en el llenguatge" i "L'anacronisme en el llenguatge del Thesaurus" que a continuació desenrotllarem per separat.

2.1.1.- EL SEXISME EN EL LLENGUATGE.

Segons Pompeu Fabra el llenguatge es defineix com a "*Expressió dels pensaments per mitjà de la paraula; el conjunt de mots i maneres de combinar-los usat i comprès per una comunitat d'homes, esp. quan és fixat i elaborat per un llarg ús*" (40). I pel Diccionari de la Llengua Catalana el concepte Sexisme es defineix com a "*Ideologia que sosté la diferència de les persones per raó de la diferència de sexes i la creació de tres identitats (masculina, femenina i homosexual) i unes normes de comportament que corresponen a aquestes*" (41).

Ambdues definicions introduueixen els elements teòrics per a analitzar l'epígraf que encapçala aquest apartat i llur contingut teòric envers la posterior aplicació en la confecció del Thesaurus d'Història de la Dona. Per Sexisme en el llenguatge en tant quant a concepte del Thesaurus entenem la discriminació que l'acció humana materialitza -a partir dels sexes- en l'acte de comunicar-se ja sigui en la seva vessant oral o escrita.

Els estudis sobre el tema del Sexisme en el llenguatge són escasos i adoleixen de greus mancances metodològiques. Per exemple hom parteix de pressupostos androcèntrics com són prendre a l'home (varó) com a expressió de la norma en el llenguatge, i la dona i el seu llenguatge com a desviació de la norma general (42). Així i tot, la importància i l'interés per la temàtica ha resorgit amb força en la darrera dècada i són freqüents els estudis per a resoldre la qüestió sempre des de l'àmbit local d'una llengua i d'una cultura. Segons Garcia Messeguer cal partir de la hipotesi de treball que el lingüista Sapir planteja en les seves recerques, i és que l'estructura del llenguatge humà incideix sobre la forma de comprendre la realitat i sobre el mateix comportament (43). El marc conceptual que aquesta hipotesi assenyala el desglossaria en diversos punts. Primerament, que el gènere com a expressió léxica del sexe no comporta submissió terminològica del gènere masculí respecte del gènere femení?. En segon lloc l'ús de conceptes masculins -ja sigui en singular o en plural- per a designar la classe humana i llur evolució comdemna a les dones a la inexistència com a membres de la societat (44). Sempre i quan els conceptes globalitzadors masculins s'utilitzin en les dues accepcions - la genèrica i la específica del gènere. Hi ha llengües que están evolucionant en aquest sentit a favor d'un concepte global -sempre però masculí- i generen nous conceptes per representar les nocions específiques del masculí.

En tercer lloc, l'accés de les dones al treball assalariat ha iniciat un procés de feminització de les accepcions professionals i de les ocupacions laborals; feminització que molt sovint només s'ha produït en el procés productiu i no pas en les estructures lèxiques, sinó tot el contrari professions que eren majoritàriament desenvolupades per dones en introduir-se el caràcter mixte són designades immediatament en masculí. Per exemple Bibliotecàries= Bibliotecaris. I en darrer lloc els científics del llenguatge, els que en són en certa mesura els responsables de fixar-lo en les obres bàsiques com són els diccionaris, les enciclopèdies i els vocabularis continuen optant per l'opció de mots amb connotacions sexistes acompanyades de definicions i accepcions dels mots que són discriminatòries envers la dona, ja que li assignen una condició social dependent de -- l'home(varó) i inamovible. Per exemple, el mot "llengua materna" que per extensió és la primera llengua que aprenen els infants s'assigna el concepte encara que la parla sigui la del pare, perquè se sobreenten socialment que l'educació dels infants està al càrrec exclusiu de la mare. O com per exemple els conceptes "feminitat" i "masculinitat" pel Diccionari General de la Llengua Catalana la primera és qualitat i la segona és estat (45). Aquestes quatre hipotesis resumeixen la problemàtica plantejada en el Thesaurus a partir de l'intent de proscriure els conceptes amb connotacions sexistes. Pel que fa referència al marc conceptual de la història en conceptes relacionats amb el sexe com a categoria social a analitzar, només la Història de la dona ha plantejat aquesta categoria com a àmbit d'estudi. Tampoc les propostes renovadores en la historiografia contemporànea han contemplat a les dones com a protagonistes en les diferents societats del passat i del present (46). La lingüística i el feminisme han endegat projectes a partir de l'anomenada 'enginyeria lingüística' o des de la lexicologia per a promoure la sensibilització per la temàtica (47).

Les fonts documentals per a la Història de la dona són un material bàsic per als estudis d'aquesta temàtica. També els llibres de text sota una aprofundida anàlisi ens donen

material i suggeriments per a la recerca del sexisme i la discriminació arrelada i mantinguda a través d'una de les representacions clàssiques: el llenguatge.

Per Thompson en un apartat de la seva obra en proposar els camps d'investigació de la història assenyala: " ... *Hablamos de hombres y de mujeres, en su vida material, en sus determinadas relaciones, en su experiencia de las mismas y en la conciencia que tienen de esa experiencia*" (48). El llenguatge és per definició la manifestació d'una experiència que sovint reflecteix l'entorn social en el que es desenvolupa i evoluciona. Recentment ha aparegut a la premsa intents de revisar les expressions del llenguatge que puguin ser discriminatòries i, també intents institucionals de variar les connotacions sexistes que s'inclouen en definicions dels diccionaris normatius que com el de la Real Academia Española de la Lengua defineix "maestra", com a "mujer del maestro". El sis de novembre del 1985 la diputada María Dolores Pelayo va demanar al Congrés dels diputats de les corts espanyoles a través d'una proposició no de llei la " ... *necesidad de adecuar el lenguaje a la realidad social de las mujeres por su influencia en las mentalidades y en las conductas de las personas como principal vehículo de la comunicación humana*" (49).

2.1.2.- L'ANACRONISME EN EL LLENGUATGE DEL THESAURUS.

L'anàlisi temàtica i de contingut aplicada a les fonts històriques té com a objectiu prioritari segons Regine Robin conèixer "*... centres d'intérêt, des thèmes, des valeurs, des mots, les sens ... trouver des principes pertinents de classement, de hiérarchisation de ces données*" (50). Altrament, l'assignació de les nocions o conceptes temàtics que integren el Thesaurus d'Història de la Dona pot contemplar-se com a tasca integrant de l'anàlisi que defineix Robin. Una de les qüestions bàsiques en la configuració de les categories temàtiques en base a les fonts històriques és el possible anacronisme dels mots. L'anacronisme que pot ésser motivat per l'obsolescència del concepte o bé per la polisèmia. En el primer dels supòsits, l'anacronisme per obsolescència del concepte hem optat en la confecció del Thesaurus en seguir dos tipus de criteris; en primer lloc si el concepte o noció

temàtica no està en ús, però es representatiu d'una experiència col·lectiva o bé d'una etapa històrica i pot ésser un descriptor per la quantitat de documentació que l'empara hem optat per mantenir-lo. Hom especifica, però, en aquest cas la relació de complementarietat -si es dóna el cas- amb el descriptor que l'ha substituït. Com per exemple el descriptor Beneficiència concepte anacrònic que ha estat substituït per Assistència Social, el Thesaurus, però, ha admés ambdós termes per la seva importància en la Història de la dona. També hom pot localitzar el concepte Indumentària, el descriptor Moda i el terme Vestits, el primer històricament engloba al segon i al tercer però per la seva importància en la documentació consultada i per la necessitat tècnica d'acotar les accepcions dels mots a l'ús estrictament cronològic hem mantingut el anacronismes inclosos sota aquest criteri.

En el segon cas quan l'anacronisme està motivat per l'obsolescència del concepte per motivacions discriminatòries o sexistes hem optat per rebutjar el concepte, malgrat que no l'hem exclòs del Thesaurus., per considerar que pot ésser encara contemplat per la documentació o bé pèls possibles usuaris del Thesaurus. Com és l'exemple del descriptor Fills il·legítims que ha estat rebutjat en favor del descriptor Fills nascuts fora del matrimoni.

L'anacronisme per qüestions de polisèmia en els descriptors s'ha intentat solventar a partir de l'estructura interna de cada descriptor i bàsicament establint les relacions entre ambdues accepcions sota l'abreviatura TR (= termes relacionats i/o complementaris). Com és l'exemple del descriptor Educació de les nenes i Urbanitat, (51).

Les relacions entre la lingüística i la història són fonamentals com Marc Bloch i Regine Robin assenyalen, però "*... à condition de ne pas faire... de la linguistique une panacée universelle..., une espèce de modèle formel passepartout, un sésame livrant à l'historien en quête des concepts, les arcanes du sens*" (52).

2.2.- LES DONES A I'EN LA LITERATURA.

L'expressió de les dones en les obres de creació, ja sigui per participació activa o per inclusió, és una temàtica prou estudiada en el món anglosaxó.

Hom ha realitzat nombrosos estudis sobre l'ús que de la llengua en fa la dona, de la forma que és tractada per la llengua (literària), però sempre des d'una perspectiva individual o bé des d'una visió marginal. Només autors molt significatives, o les dones-protagonistes d'obres literàries molt destacades han merescut l'atenció de l'anàlisi literària o de la historiografia en l'àmbit de la literatura.

Altrament, en l'apartat teòric ha aparegut en els darrers anys la 'ginecocrítica' que en base a l'anàlisi literària s'encarrega de la crítica literària feminista. Així mateix, pel que fa referència a l'ús per part de la història de les fonts literàries, l'interés s'ha circumscribit a les biografies, autobiografies i a les memòries. I més darrerament, els estudis d'algunes feministes i historiadores han desenvolupat recerques sobre el paper de les dones al llarg de la història de la literatura; estudis, però, que fins ara s'han limitat a les obres escrites en una sola llengua o per una sola cultura, (53).

L'expressió formal de la participació de la dona a la literatura està presidida per dos trets específics: el sexisme en el llenguatge i, per l'androcentrisme en les actituds reflectides, en quasibé la majoria, de les fonts documentals consultades per a la confecció del Thesaurus.

Com Virginia Woolf evidencia: "... *Sus labios formaban algunas de las palabras más inspiradas, expresaban algunos de los pensamientos más profundos; pero en la vida real apenas sabían leer, apenas sabían escribir, y eran propiedad de su marido*" (54). Així, doncs, les dones que optaven per la professió d'escriptores ocultaven la se

va personalitat en els pseudònims que de manera molt freqüent eran masculins (55). Les obres de creació literària signades per les dones gaudien d'una problemàtica legal que dificultava la seva possible publicació. Segons la majoria de les legislacions les dones no comptaven amb l'autonomia per a imprimir la seva producció, era el pare, el germà o el marit qui havia de recolzar i permetre la impressió de les obres femenines.

La literatura en llengua catalana no té estudis publicats sobre l'experiència col·lectiva de les dones que han dut a terme les seves obres en català. Malgrat els estudis individuals sobre les obres de grans autores, manca una visió de conjunt del paper de la dona en la literatura catalana, que podria ben bé recular fins a les primeres manifestacions literàries -no de les dones sinò sobre les dones- de les quals la literatura en català no n'està mancada; ja en els segles XIV i XV tenim les obres de Francesc d'Eiximenis amb Lo libre de les dones, Lo somni de Bernat Metge o bé L'Espill o Llibre de les dones de Jaume Roig que forneixen a la Història de la dona de testimonis escrits sobre la condició femenina i llur posició social en el transcurs de la història, (56). En aquest sentit és també interessant els estudis etimològics sobre els mots 'dona' i 'fembra' de Joan Corominas en el el seu Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana que en base a la documentació i a la situació contextualitzada dels mots ofereix una anàlisi aprofundida de les fonts literàries, a partir de les quals pot estudiar-se l'evolució d'ambdós conceptes, (57).

2.3.- LES DONES EN ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ.

El tractament i el llenguatge envers la dona que ofereixen els mitjans de comunicació és un tema d'estudi que ha incidit molt poc en l'elaboració del Thesaurus, donat que la cronològia de les fonts documentals consultades no supera l'any 1939. Només els descriptors diaris i revistes s'han introduït segons la imposava la documentació.

Altrament, però, la noció temàtica mitjans de comunicació

ha estat considerada en l'estructura del Thesaurus a la llum dels estudis històrics i sociològics apareguts en els darrers anys, sobre anàlisi de la premsa, estudis sobre la il.lustració i en darrer terme per l'aparició de nombroses bibliografies sobre les dones i els mitjans de comunicació (58). Nogensmenys, mitjans de comunicació com a descriptor i categoria temàtica pertanyen al conjunt de descriptors que ben segur aniran evolucionant i s'aniran ^{en}ampliant^{la} la mesura que s'apliqui el criteri de flexibilitat en el Thesaurus.

III.- LA HISTORIA DE LA DONA I EL 'THESAURUS'.

" ... Si alguien quiere divertirse, se le puede recomendar que eche una ojeada a las tergiversaciones de eminentes frenólogos en sus intentos de demostrar, mediante mediciones del cerebro, que las mujeres son más estúpidas que los hombres " .

(Bertrand Russell)

" Nel campo della storia delle donne, in ogni modo, è ovvio che ai fini di uno studio serio sui sessi, la Città murata delle Donne deve dare l'avvio a un forum aparte, forse un campo di battaglia dalle Donne Illustri a una professione più illustre".

Natalie Zemon Davis. "La storia delle donne in transizione: il caso europeo", Nuova dwf. Quaderni di studi internazionali sulla donna, (1977), núm. 3, p. 33.

III. LA HISTÒRIA DE LA DONA I EL 'THESAURUS'.

El camp d'interés d'aquesta tesina de llicenciatura i sobretot la tasca més representativa del conjunt de la recerca, radica en el Thesaurus Jeràrquic i en el Thesaurus Alfabètic d'Història de la Dona com a eina d'anàlisi temàtica de les fonts històriques. Tanmateix, el domini temàtic d'aquest instrument metodològic és la Història de la Dona com a eix central per a la construcció del Thesaurus i, també per a la configuració de les categories temàtiques que el configuren.

La Història de la Dona com a branca de la història m'ha conduït al seguiment del marc conceptual històriogràfic per tal d'elaborar les nocions temàtiques que havien d'adequar-se a les aportacions teòriques que en els darrers anys ha ofert la "Nova Història de la Dona". La darrera proposició d'aquesta recerca ha estat l'intent d'assolir l'equilibri entre les propostes metodològiques i conceptuals de la Història de la Dona i, les propostes metodològiques i tècniques de l'anàlisi documental, disciplina que regeix la construcció dels thesaurus. És en aquest sentit d'estreta relació entre el domini temàtic -Dona-, el marc conceptual -història- i, l'expressió d'ambdues premisses en l'establiment de les categories temàtiques en l'àmbit metodològic -thesarus- que hem intentat dirigir la nostra tasca.

3.1.- LES CATEGORIES TEMÀTIQUES DE LA HISTÒRIA DE LA DONA.

Globalment hom defineix el thesaurus com a conjunt de conceptes-descriptors que a partir del llenguatge natural pot configurar un llenguatge d'anàlisi, que té com a plataforma les categories temàtiques establertes a partir del domini lingüístic prefixat (59).

Les categories temàtiques considerades com a sinonímia de 'camp d'interés', de 'concepte', de 'noció' o de 'terme' han estat examinades per la historiografia des de diverses vessants metodològiques i alhora teòriques. Per

una banda la metodologia ha establert àmbits d'estudi que conformen les diferents recerques històriques. D'altra banda els objectius de les investigacions concretes han configurat marcs conceptuals que hom ha convertit en molts dels casos en objectes d'estudi. Així mateix, les diferents corrents historiogràfiques han empès la recerca vers camps o àrees temàtiques no estudiades amb anterioritat. I finalment, com a conseqüència dels contactes interdisciplinaris s'ha configurat noves perspectives de recerca per a la consecució de la història en la seva accepció més àmplia, (60).

La Història de la Dona, com a branca de la història, va iniciar-se a finals de la dècada dels anys 1960, fins aleshores la dona -per extensió les dones- no gaudien de personalitat pròpia com a protagonistes de la història de la societat. Per a Sheila Rowbotham la dona ha estat considerada per la historiografia en el mateix sentit conceptual en el que Marx definia la noció de propietat: "*... La noció de la mujer como propiedad, como forma especial de propiedad, solamente es, hoy por hoy, evidente en el campo y es menos observable, a primera vista en otros ambientes. En la familia, el hombre se apropia, a cambio de servicios, de la fuerza de trabajo de la mujer. El contrato de matrimonio otorga a las esposas un tratamiento similar al de los muebles y enseres*" (61). La historiografia ha tractat l'experiència individual i col·lectiva de les dones des d'apartats puntuals com poden ésser el destacar a les dones rellevants, l'elaboració de biografies de dones, o bé el considerar a la dona com a part integrant de les classes socials i per tant se l'estudia sota el concepte d'exploatació (62). Aquest tipus de tractament avançarà -a partir de la segona onada del feminisme - envers nous enfocaments conceptuals i metodològics -que oscil·len entre la legitimació de la Història de la Dona com a branca de la història o, la dona com a protagonista de la història per a l'equiparació dels drets respecte de l'home, o també la contribució de les dones a diversos moviments i, finalment a partir del feminisme contemporani s'incorporen els estudis de les dues esferes d'experiència 'privada i pública' i,

la inclusió del gènere com a categoria d'anàlisi històrica - i desemboca en la 'Nova Història de la Dona'. Aquesta nova corrent té com a propostes inicials el desenvolupament del marc conceptual a partir de la teoria feminista contemporànea, l'extensió de la metodologia envers els contactes amb les noves corrents historiogràfiques i, en especial la història social; també l'establiment de contactes interdisciplinaris amb d'altres branques de les ciències socials, com per exemple l'antropologia, i finalment l'ampliació dels estudis a totes les àrees d'experiència femenina (63).

Les categories temàtiques que propugna la 'Nova Història de la Dona' són totes aquelles que permeten " ... abraçar una visió integral de l'experiència col·lectiva de les dones tant en l'àmbit públic com privat, la qual cosa és en definitiva un pas imprescindible per a una millor comprensió de l'aportació històrica de tots dos sexes i, per tant, de la història de la societat en el seu conjunt" (64).

D'altra banda, i pel que fa al nivell conceptual i metodològic les categories d'anàlisi històriques introduïdes per la Història de la Dona han significat un replantajament dels àmbits d'estudi de la història: "... Àmbits centrats en la història de l'esfera pública, de l'àmbit polític o econòmic i que havia prestat poca importància a la vida quotidiana i a l'esfera privada, a les relacions interpersonals, a la salut, a la reproducció, a la família ... " (65). Replantajement, aquest, que per alguns historiadors com Carlo Ginzburg i Carlo Poni suposa per la Història de la Dona formar part de les propostes de la "microhistòria" i de la "microanàlisi històrica": "... Che le indagini microsstoriche assumano in molti casi come oggetto di analisi i temi del privato, del personale e del vissuto proposti con tanta forza dal movimento delle donne, non è una coincidenza -visto che le donne sono state senza dubbio il gruppo che ha pagato i costi più alti allo sviluppo della storia umana" (66).

El Thesaurus -com a marc metodològic on s'ha configurat categories d'anàlisi històriques de caire general i espe-

cífic- incideix en totes les conceptualitzacions que la 'Nova Història de la Dona' ha proposat, i mercès a la documentació que contextualitza l'assignació de les nocions temàtiques és una proposta per al tractament de les fonts històriques, que pot ampliar els conceptes i els enfocaments segons les necessitats conceptuals i historiogràfiques que vagin sorgint. Les categories temàtiques estan agrupades en camps temàtics que constitueixen l'estructura interna del Thesaurus. D'entre les més destacables per haver estat propugnades pels nous enfocaments en la Història de la Dona cal esmentar: el gènere considerat com a categoria d'anàlisi a partir del reconeixement del sexe femení com a grup social específic; la marginació social i els marginalitzats com a categoria d'anàlisi de sectors socials discriminats, en els quals sovint s'ha inclòs a les dones; les relacions interpersonals en base a les categories com la sexualitat, l'afectivitat, l'agressivitat, la violència, la salut, la sanitat o la medicina de la dona que corresponen a l'esfera privada i pública de la dona; també la família com a categoria relacionada amb conceptes com matrimoni, 'parentiu, sistema de' i filles i fills que encapçalen com a descriptor temàtics l'anàlisi de contingut de nombroses fonts històriques; la reproducció com a concepte íntimament relacionat amb el paper de la dona i la condició femenina; la cultura femenina com a descriptor temàtic que per a molts és l'exponent de l'esfera privada de la dona, per a altres és una noció temàtica que aglutina diverses accepcions del concepte cultura i, finalment per alguns és la representació conceptual d'una subcultura, en tant quant és una cultura subordinada en relació a la cultura dominant; els drets com a categoria -- amb múltiples enfocaments des de la filosofia, a la legislació, els moviments d'emancipació de la dona i el feminisme; la demografia com a categoria temàtica que inclou marcs conceptuals bàsics en els estudis actuals de la Història de la Dona com són els descriptors: cicle de vida, control de natalitat, mortalitat post-part, mortalitat infantil; la noció temàtica bàsica que expressa l'activitat humana com el treball amb els descriptors específics treball domèstic,

i divisió sexual del treball; l'educació com a categoria temàtica amb diverses relacions de complementarietat interdisciplinàries com per exemple amb els mots drets, feminisme, condició femenina i sexisme; la capacitat jurídica de la dona com a noció temàtica relacionada amb el drets fonamentals de la persona i la noció discriminació sexual i igualtat d'oportunitats; fins a repertoriar els set cents seixanta dos descriptors o nocions temàtiques que configuren el Thesaurus Alfabètic, (67).

3.2.- ANÀLISI DELS CAMPS TEMÀTICS DEL 'THESAURUS D'HISTÒRIA DE LA DONA'.

En el capítol primer d'aquest 'estudi preliminar' ens referim a la configuració del Thesaurus d'Història de la Dona i també analitzem quins són els elements que el conformen, llur dinàmica i la manera a partir de la qual els conceptes-descriptors permeten dur a terme l'anàlisi temàtica i de contingut de les fonts històriques que són en definitiva el subjecte passiu de la nostra proposta metodològica. Els descriptors són les nocions temàtiques mínimes de l'estructura alfabètica que conforma el llistat temàtic . Però El "Thesaurus" s'ha construït a partir d'un complex marc temàtic en base a un quadruple sistema de jerarquitzacions que presideixen la proposta de Thesaurus Jeràrquic. La semàntica d'aquesta gradació té per objectiu aplegar sota cada camp i cada categoria temàtica les diverses nocions de subordinació i, de relació que han estat definides per a la compilació del Thesaurus Alfabètic. D'altra banda, aquestes categories i llur estructura pretenen establir una proposta oberta a la possible ampliació, modificació i restructuració de la dinàmica existent entre els conceptes i les seves entitats semàntiques superiors.

La conceptualització de cada un dels quatre nivells de jerarquització -camp, subcamp, categoria temàtica i descriptor- s'ha confegit a partir dels marcs metodològics proposats pels esquemes de classificacions de les ciències, emprats en els serveis de documentació, a partir, també, de les noves propostes conceptuals de la Història de la Dona, i segons l'especificitat temàtica que agrupa cada gradació. Tanmateix, aquesta ha estat la tasca més ardua donat els problemes que plantegen alguns descriptors en relació amb l'anacronisme semàntic i conceptual (68), també perquè l'abast temàtic del Thesaurus suscita qüestions epistemològiques de la Història i de la Lingüística que no han estat resoltes, encara, per ambdues disciplines.

Els camps temàtics -primer nivell de jerarquia- són (1) la Cultura, (2) la Filosofia, (3) les ciències socials i, (4) les ciències de la vida. El segon nivell de gradació està configurat pels subcamps o conceptes que acullen el tercer nivell de jerarquia el de les categories temàtiques. I en darrer terme en l'escala de nivells de subordinació els descriptors com a nocions o conceptes temàtics que depenen jeràrquicament de les categories temàtiques, (69). Aquesta dinàmica s'ha de reflectir en l'organització de cada descriptor que configura les relacions intertemàtiques a partir del sistema d'abreviatures (70). Per exemple la descripció del camp número quatre del Thesaurus Jeràrquic pot il·lustrar l'estructuració i dinàmica esmentada anteriorment. El camp 'ciències de la vida' es desglosa en tres subcamps temàtics: Biologia, Botànica i Medicina. Del subcamp Medicina en depenen tres categories temàtiques: 'Especialitats mèdiques', 'Medicina de la dona' i Patologia. I en darrer terme, de la categoria temàtica Patologia en depenen cinc descriptors: Dermatologia, Endocrinologia, Geriatría, Pediatria, i Psiquiatria. A partir d'aquests quatre nivells descrits hom pot configurar -en base a arbres semàntics- els nivells de subordinació més concreta segons les necessitats

de la documentació a indexar. Com per exemple sota Psiquiatria s'inclou en el thesaurus el descriptor malalties mentals que és en el seu nivell conceptual i semàntic la darrera de les gradacions de subordinació.

Els camps temàtics no els hem constrict a partir de formulacions teòriques sinó com a eines conceptuais a partir de les quals es construeix el Thesaurus. Els quatre camps temàtics -Cultura, Filosofia, Ciències socials i Ciències de la vida- són nocions que pel seu caràcter epistemològic estan en constant discussió en els diferents àmbits de les disciplines que aglutinen, (71). El nostre objectiu és assolir - com a conseqüència de l'assignació i disseny de les nocions temàtiques bàsiques del Thesaurus- la indexació de les fonts històriques, i la constant adequació de les categories temàtiques segons determini la documentació i l'aplicació dels descriptors.

La tasca d'estudi sobre les connotacions i accepcions de cada noció temàtica s'escau sota la responsabilitat de les disciplines i especialistes en cada un dels àmbits proposats en el Thesaurus

El camp temàtic Cultura té pel Thesaurus Jeràrquic una doble vessant metodològica i teòrica. 'Cultura' pel que fa referència a la seva definició en el Thesaurus és un descriptor específic de la categoria temàtica Antropologia Cultural, que fou la disciplina que aglutina els estudis teòrics i aplicats sobre el concepte *per se*, (72). D'altra banda, a nivell de jerarquitització el camp Cultura té dos subcamps temàtics 'Cultures' i 'Activitats d'Informació'. La noció 'Cultures' aplega les categories temàtiques Ciència i Cultura popular com a nocions que integren les activitats i tradicions de l'experiència col·lectiva de les persones. La noció 'Activitats d'Informació' acull totes aquelles disciplines encarregades de la recollida, tractament, conservació i difusió de la informació, que la memòria col·lectiva ha fixat en qualsevulla dels suports materials, convertint-les en branques científiques i en ciències auxiliars de la investigació.

El camp temàtic Filosofia gaudeix també d'un doble enfoc teòric i metodològic. Filosofia com a concepte aglutina en el Thesaurus dos subcamps temàtics -Branques filosòfiques' i 'Filosofia per ...'- que apleguen com a conceptes la definició del terme més general, (73). Per altra banda, a un nivell de jerarquitització els subcamps temàtics suara esmentats es desglosen en les conseqüents categories temàtiques que per les 'Branques Filosòfiques' són la Lògica, la Metafísica, la Moral, Els sistemes filosòfics i la Teoria del valors; i per La 'Filosofia per ..." trobem les categories Filosofia per cultures, Filosofia per èpoques i Filosofia per grups, com per exemple 'Filosofia grega', 'Filosofia medieval' i 'Filosofia de la dona'. Altrament, la noció de Filosofia pot ésser per a assignar la connotació teòrica sota diferents disciplines, com és l'exemple de la 'Filosofia del dret' o també la 'Filosofia de la història'.

El camp temàtic 'Ciències Socials' és el més conflictiu a l'hora de configurar el Thesaurus Jeràrquic, donada la seva complexitat i amplitud temàtica i les interrelacions entre les diverses categories i descriptors. Cal trobar l'equilibri entre els diferents nivells de jerarquia i l'aglutinament dels conceptes (74). L'equilibri, que com opció metodològica és rellevant, conté la problemàtica més important perquè a nivell conceptual és impossible duplicar les categories temàtiques sota més d'un subcamp. Però, malgrat tot, les relacions entre els conceptes han estat solventades, o si més no s'ha intentat resoldre- en el Thesaurus Alfabètic. Els set subcamps temàtics de les 'Ciències socials' són: 'Activitats humanes', 'Comunicació', 'Creació', 'Creixement', 'Mentalitat', 'Relacions interpersonals i socials' i 'Temporalitat'.

àmbits d'estudi amb enfoc i ubicacions geogràfiques distintes. La categoria temàtica Condició social de la dona aplega totes aquelles nocions que fan referència al paper de la dona a la societat, i està intimament relacionada amb les restants categories que configuren el camp de les 'ciències socials'. La categoria Dret acull totes les nocions de l'àmbit jurídic i en especial els descriptors Capacitat jurídica i la Legislació sobre la dona com a nocions més representatives. L'educació com a categoria lèxica aplega tot un conjunt de descriptors relacionats amb la comunicació de coneixements, mètodes, hàbits i formes de comportament; aquesta noció temàtica està estretament relacionada amb la Condició femenina i el Feminisme. Les categories Família, Matrimoni, Sexologia i Violència són les relatives a les relacions interpersonals i, configuren l'esfera privada, també, en la Història de la Dona. La Història és una categoria temàtica que per extensió pot ésser considerada juntament amb el descriptor Dona com el domini lingüístic i temàtic del Thesaurus. Així, doncs, la història és el segon objecte d'estudi de la proposta temàtica. La Política i la Sociologia són les categories temàtiques que acullen la majoria dels descriptors referits a les relacions socials des de l'enfoc col·lectiu.

Altrament, i per acabar el subcamp 'Temporalitat' aplega aquelles categories temàtiques -Biografies i Genealogia - en els quals el significat conceptual és la periodificació.

El camp temàtic 'Ciències de la Vida' fa referència a les disciplines relacionades amb els fenòmens naturals dels éssers vius i a l'estudi dels efectes negatius d'aquestes manifestacions en la persona. Els subcamp temàtics són: la Biologia, la 'Botànica' i la Medicina, i acullen les categories temàtiques relatives a cada una de les nocions esmentades.

El subcamp temàtic 'Activitats humanes' aglutina les diferents categories referides a les accions de la societat envers la dona, i el paper que hi juga com a subjecte principal en els diferents estudis d'Administració pública, Assegurances i Assistència Social. D'altra banda les categories esmentades acullen les actuacions de la dona en tres manifestacions de l'activitat personal: els esports, el lleure i el treball, són les restants categories sota la noció 'Activitats humanes'.

El subcamp 'Comunicació' fa referència a aquelles nocions de l'expressió oral o escrita de la dona i sobre la dona. Les categories temàtiques que s'apleguen sota el subcamp esmentat són: Filologia i Mitjans de comunicació. Com a descriptor més representatiu d'aquest subcamp cal destacar la noció de llenguatge.

El subcamp 'Creació' fa referència a aquelles activitats de la dona i sobre la dona relacionades amb l'expressió de les habilitats i tècniques a partir de les categories temàtiques: Art, Literatura i Moda.

El subcamp 'Creixement' té com significant bàsic el desenvolupament progressiu o regressiu -a nivell quantitatiu- contemplat en les ciències socials per les disciplines com la Demografia i l'Economia, i la ciència auxiliar de l'Estadística, que constitueixen les categories d'aquest camp.

El subcamp 'Mentalitat' s'estructura en les categories temàtiques Condicció femenina, Mitologia, Psicologia, Religions i Sexisme, relacionades amb les actituds individuals o col·lectives de les estructures mentals.

El subcamp 'Relacions interpersonals i socials' aplega una munió de categories temàtiques que tenen per característica comuna les relacions de complementarietat i interdisciplinarietat. La categoria temàtica Antropologia cultural és complementada amb l'Etnologia, una i l'altra són l'expressió d'unes mateixes recerques i similars

Com a característica específica d'aquest camp cal assenyalar l'existència de dues categories temàtiques que estan estretament vinculades a la Condició femenina i a la Condició social de la dona -la 'Geografia botànica' i la 'Medicina de la dona' - des de la seva vessant dels nous enfocaments metodològics. En la categoria temàtica 'Geografia botànica' cal destacar els descriptors Flora i Plantes avortives. I en la categoria 'Medicina de la dona' ressenyar els dos descriptors Ginecologia i Obstetria, com a disciplines mèdiques específicament adreçades a la fisiologia femenina (75).

Totes aquestes categories temàtiques conformen l'enfocament temàtic del Thesaurus i són susceptibles d'anàlisi a partir de la documentació històrica consultada; totes elles han estat documentades en el capítol IV. d'aquest treball. En aquest sentit, sorgeix la principal de les qüestions que la confecció del Thesaurus ha posat de relleu, i és la manca d'estudis conceptuals i analítics sobre les nocions temàtiques estudiades per la història com a una de les disciplines de les ciències socials.

3.3.- LA DOCUMENTACIÓ COM A CIÈNCIA AUXILIAR DE LA HISTÒRIA DE LA DONA.

La documentació com a branca de la Ciència de la informació ha estat la disciplina metodològica bàsica per a la confecció d'aquest treball que presentem. Com a ciència auxiliar duu a terme les tasques metodològiques encarregades a l'anàlisi documental, a partir d'operacions tècniques que configuren la cadena documental o procés que segueix el document; i és, ara per ara, la branca científica que normalitza la compilació dels thesaurus. Pel que fa referència al nivell metodològic la documentació i la bibliografia nodreixen a la Història de la Dona d'eines imprescindibles per a la creació de

la infraestructura necessària per al desenvolupament de les recerques. Aquestes eines són: la compilació de bibliografies i repertoris de fonts documentals, la planificació tècnica i tecnològica de formes noves per a la recuperació temàtica dels documents, en base a l'anàlisi de contingut de la literatura, i en darrer terme ofereix als investigadors i investigadores la consecució de col·leccions documentals per a les seves recerques.

La compilació de bibliografies -exhaustives o selectives- i de repertoris bibliogràfics de fonts documentals és una de les manifestacions més reculades en la història del llibre i del document en general. Té com a objectiu fonamental la descripció, la identificació i la localització de les obres que repertoria, així, doncs, és una de les fites imprescindibles per al desenvolupament total de qualsevol ciència que es preua d'abastar la globalitat de les possibilitats d'investigació.

L'estudi que presentem es troba immers en aquest enfoc metodològic, ja que el Thesaurus d'Història de la Dona s'ha confegit a partir de l'elaboració de la "Bibliografia Històrica de la Dona a Catalunya.1800-1939", que està en fase molt avançada i que com ja hem esmentat en la introducció ha estat promoguda i duta a terme pel -- C.I.H.D. (Centre d'Investigació Històrica de la Dona).

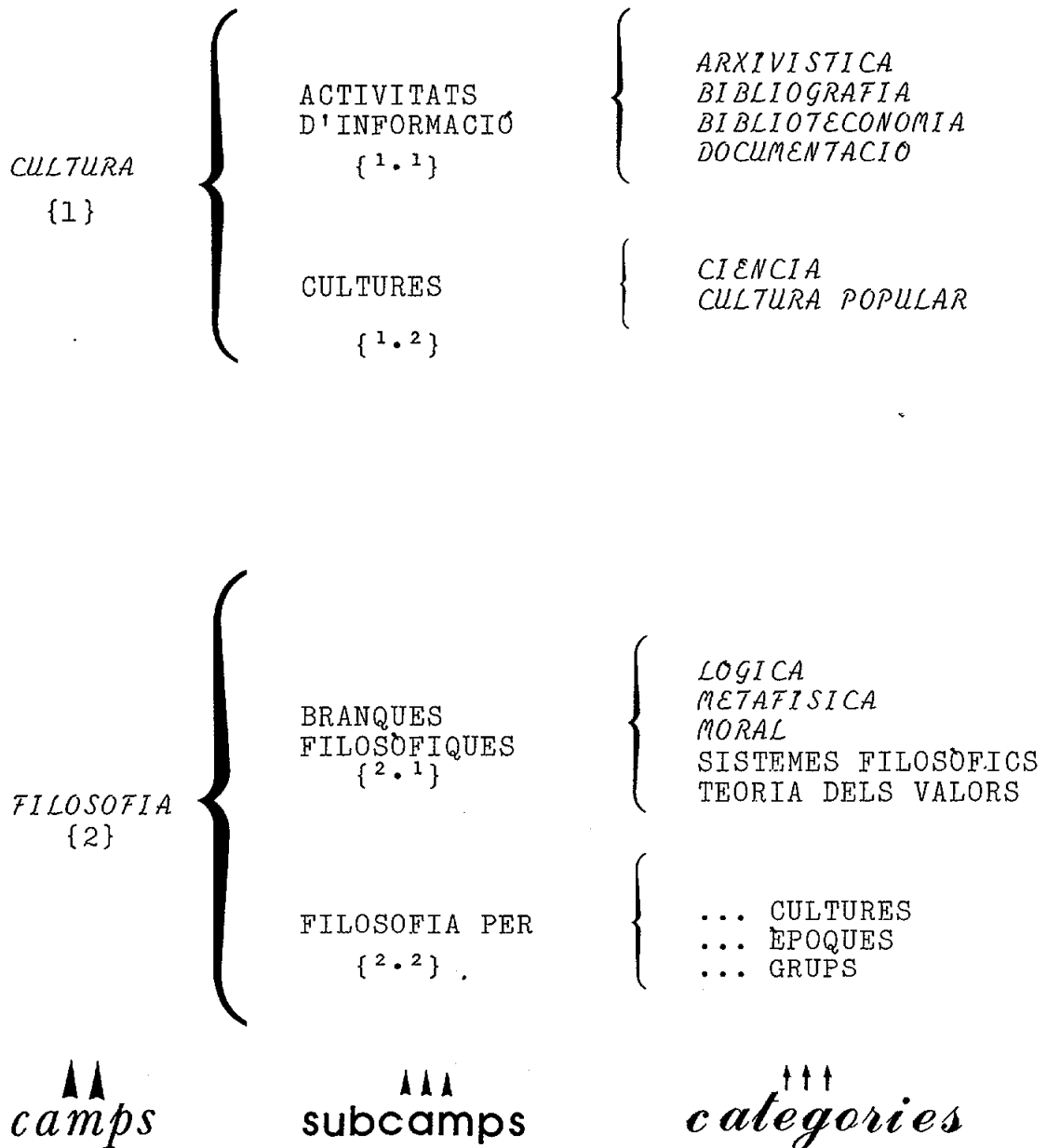
La compilació de Bibliografies i Repertoris és una tasca d'infraestructura documental molt difosa arreu, i pel que fa referència a la Història de la Dona cal destacar les bibliografies publicades per l'editorial Mansell de New York, les publicades per la Fawcett Library en microformes, les també publicades per l'editorial Saur sobre biografies femenines, els catàlegs sectorials difosos per les grans biblioteques, arxius i centres de documentació. Altrament, cal destacar les obres de persones individuals, i que en el cas de l'Estat Espanyol són ja moltes les iniciatives que del tema s'han dut a terme -encara que amb objectius molt concrets basats en la selecció i en els tipus de documentació- cal esmentar com a

exemple més proper l'obra publicada per Rosa Maria Capel i Julio Iglesias de Ussel. Mujer española y sociedad. Bibliografía (1900-1984). Madrid: Ministerio de Cultura. Instituto de la Mujer, 1984.

El desenvolupament tècnic i tecnològic de noves formes de recuperació temàtica de la documentació construïdes per l'anàlisi documental està estretament lligat a l'evolució de la tecnologia, i basat en l'objectiu fonamental de la documentació com a ciència que proposa l'intercanvi d'informació, aconseguir evitar la dispersió de la informació i, tractar per a recuperar amb major rapidesa i eficàcia la informació de gran quantitat de documents, i aquest apartat tècnic pertany el Thesaurus com a eina que permet el tractament automatitzat de la documentació, en base a la indexació automatitzada. El THESAURUS D'HISTÒRIA SOCIAL DE LA DONA voldriem s'emmarqués dins d'aquest àmbit com a instrument per a recollir l'elaboració d'un repertori bibliogràfic i, per ajudar a la formació d'una col·lecció documental que generi noves recerques en el camp de la historiografia.

III.- 'THESAURUS'
JERÀRQUIC
(Proposta)

història de la dona

CIÈNCIES
SOCIALS
{3}

ACTIVITATS
HUMANES
{ 3.1 }

ADMINISTRACIO PUBLICA
ASSEGUANCES
ASSISTENCIA SOCIAL
ESPORTS
LLEURE
TREBALL

COMUNICACIÓ
{ 3.2 }

FILOLOGIA
MITJANS DE COMUNICACIO

CREACIÓ
{ 3.3 }

ART
LITERATURA
MODA

CREIXEMENT
{ 3.4 }

DEMOGRAFIA
ECONOMIA
ESTADISTICA

MENTALITAT
{ 3.5 }

CONDICIO FEMENINA
MITOLOGIA
PSICOLOGIA
RELIGIONS
SEXISME

RELACIONS
INTERPERSONALS
I SOCIALS
{ 3.6 }

ANTROPOLOGIA CULTURAL
CONDICIO SOCIAL DE LA DONA
DRET
EDUCACIO
ETNOLOGIA
FAMILIA
FEMINISME
HISTORIA
POLITICA
SEXOLOGIA
SOCIOLOGIA
VIOLENCIA

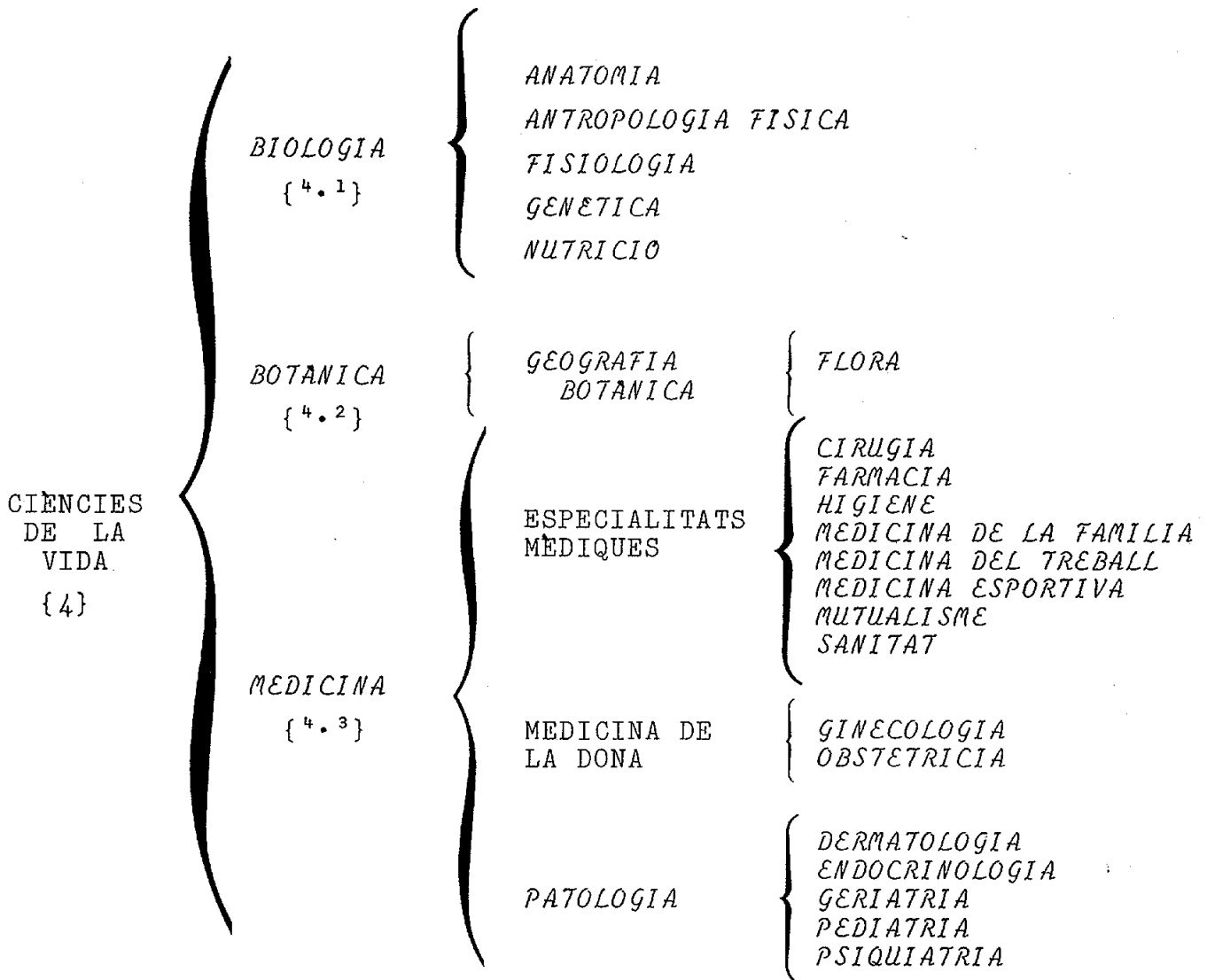
TEMPORALITAT
{ 3.7 }

BIOGRAFIES
GENEALOGIA

▲▲
camp

▲▲▲▲▲
subcamps

▲▲▲
categories

▲▲
camp

▲▲▲
subcamps

↑↑↑
categories

▲▲
Descriptors

història de la dona: "thesaurus"

IV.— *D*ocumentació

"ANATOMIA"

Salvador Cabrera. Anatomía de la mujer.
R:1362.

Orestes Cendrero Curiel. Lecciones de anatomía, fisiología e Higiene, acomodada al cuestionario oficial.
R: 4.

"ANTROPOLOGIA CULTURAL"

Charles Letorneau. La condition de la femme dans les diverses races et civilisations.
R: 1106.

"ANTROPOLOGIA FÍSICA"

Luis de Hoyossainz. Un avance a la antropología de España.
R: 44.

"ARXIVÍSTICA"

A. Braüman. Guía de la Archivera.
R: 45.

"ART"

Carmela Eulate Sanjurjo. La mujer en el arte.
R: 1005.

André Portier. La Femme dans l'Art japonais.
R: 835.

"ASSEGURANCES"

José Antonio Blanco y Moya. El seguro en la familia.
R: 1596.

Informe sobre el seruro de maternidad en el primer año de su funcionamiento (I,X,1931-30,IX,1932)
R: 49.

"ASSISTÈNCIA SOCIAL"

Domènec de Bellmunt. La revolució i l'assistència social.
R: 11.

"BENEFICIÈNCIA"

Concepció Arenal. La beneficiencia, la filantropia y la caridad.
R: 1058.

"BIBLIOTECONOMIA"

Biblioteca Popular per a la Dona. Estatutos-Estatuts.
R: 344.

"BIBLIOGRAFIA"

Manuel Serrano y Sanz. Apuntes para una biblioteca de escritoras españolas.
R: 1025.

"BIOGRAFIES"

Joseph M. Roca. La Reyna Empordanesa. Extret del volum X de les 'Memòries de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona'.
R: 1590.

"CIENCIA"

Eleuterio Filogyno. Las mujeres i las Academias. La cuestión social inocente.

R: 1113.

"CONDICIÓN FEMENINA"

Grace Loucks Elliott. Women after forty. The meaning of the last half of life.

R: 204.

"CONDICIÓN SOCIAL DE LA DONA"

Augusto Bebel. La mujer. En el pasado, en el presente, en el porvenir.

R: 1082.

Maria Pi de Folch. Una visió femenina del moment present.

R: 1078.

Francisco Pi y Margall. La Misión de la Mujer en la sociedad.

R: 1075.

"CULTURA"

Carme Karr. Cultura femenina. Estudi i orientacions.

R: 1109.

"DEMOGRAFIA"

G. Clement. Contra la aparición de la Vida. Hechos y reflexiones.

R: 1117.

Luis de Hoyos Sainz. Estudio demográfico de la mortalidad y natalidad en España.

R: 1147.

Hermann Knaus. La Fecundidad e Infecundidad Periódicas de la Mujer. Un método natural para la regulación de los Nacimientos.

R: 1110.

La reforma eugenética de l'avortament.
R: 979.

J. M. Tallada. Demografia de Catalunya.
R: 214.

"DERMATOLOGIA"

Annales de Dermatologie et de Syphiligraphie.
R: 661.

"DRET"

Louis Bridel. La Femme et le Droit. Etude historique sur la contidion des femmes.
R: 235.

Eduardo de Huertas. La mujer casada. Sus derechos pecuniarios. Estudios de legislación comparada.
R: 245.

Juan Martí y Miralles. Convalidación y disolución del matrimonio por dispensa pontificia.
R: 236.

Francesc Maspons i Anglasell. Nostre Dret Familiar.
R: 1132.

Francesc Maspons i Anglasell. El règim successori català.
R: 219.

Gregorio Peces Barba del Brío. El matrimonio y el divorcio. Hijos legítimos o hijos naturales. Últimas disposiciones de la República.
R: 1125.

"ECONOMIA"

Federico Climent Terrer. El ama de casa (Cultura femenina).
R: 1320.

Escuela Normal de Maestras de Barcelona. Programa de Economía e Higiene.
R: 1148.

Mme. Millet-Robinet. El ama de casa en el campo. Consejero de la mujer en la granja.
R: 1326.

"EDUCACIÓN"

Concepción Arenal. La instrucción del pueblo.
R: 341.

José Blanc y Benet. Algunas reivindicaciones feministas de orden higiénico-social.
R: 261.

José Blanc y Benet. La Escuela Mixta. Ensayo crítico sobre la coeducación de los sexos.
R: 297.

Condesa de Belloch. ¿Cual es la verdadera educación e instrucción de la mujer que no necesita trabajar para vivir?
R: 342.

Fenelon. L'educació de les noies.
R: 362.

"ENDOCRINOLOGIA"

Alexander Lipschütz. Las secreciones internas de las glándulas sexuales. El problema de la glándula de la pubertad.
R: 1521.

"ESPORTS"

Felipe Alaiz. La salud por autodisciplina. El Deporte, función social y carácter espectacular.
R: 1187.

"ESTADÍSTICA"

Pedro Martínez Quintanilla. La provincia de Gerona. Datos estadísticos sobre su territorio, población, beneficencia, baños y aguas minerales...etc.
R: 1576.

"ETNOLOGIA"

Fernando Martínez Pedrosa. La mujer de Vizcaya.
R: 1085.

Salvador Sempere y Miquel. Las costumbres catalanas en tiempos de Juan I.
R: 1095.

"FAMILIA"

Manuel Alonso Martínez. La familia. Memoria leída en la Academia de Ciencias Morales y políticas.
R: 1218.

Antonio Arbiol. La familia regulada, con doctrina de la Sagrada Escritura y Santos Padres de la Iglesia Católica.
R: 1192.

Condesa de A. La mujer en la familia. La hija, la esposa, la madre.
R: 1193.

"FEMINISME"

G. Martínez Sierra. Feminismo, femineidad, españolismo.
R: 449.

J. Novicow. La emancipación de la mujer.
R: 1210.

Miquel Poal Aregall. Ço que deu ésser el feminisme.
R: 1211.

Joseph. M. Roca. De feminisme. Discurs presidencial del curs 1914-15 de l'Ateneu Barcelonés.
R: 450.

André Toulemon. Le suffrage familial ou suffrage universel intégral: le vote des femmes.
R: 1518.

"FILOSOFÍA"

R. Blanco. Luís Vives. La pedagogía científica y la instrucción de la mujer.

R: 1574.

"FISIOLOGIA"

José Monlau. Nociones de fisiología e higiene, con las nociones de anatomía humana correspondientes. Obra escrita para uso de la juventud escolar y estudio de la asignatura establecida en el plan vigente de estudios de segunda enseñanza.

R: 1204.

"GENÉTICA"

Manuel Devaldes. La maternidad consciente. Papel de la mujer en el mejoramiento de la raza.

R: 1180.

"GEOGRAFIA BOTANICA"

Josep Cálucó. Apunts de la Flora medicinal a Catalunya.

R: 1412.

"GINECOLOGIA"

Miguel Fargas y Raymat. Roentgenterapia en el tratamiento de los miomas del útero.

R: 472.

"HISTORIA"

Francisco Nacente. La mujer a través de la Historia. Historia moral de las mujeres.

R: 1264.

Ferran Soldevila. Les dones en la nostra Història.

R: 1302.

"LITERATURA"

Juan F. Criado Domínguez. Literatas españolas del siglo XIX. Apuntes bibliográficos.
R: 585.

Carles Riba. Dante i la dona.
R: 601.

"LLENGUATGE"

Ivon l'Escop. Llibre de les dones.
R: 393.

"LLEURE"

Les ouvres periscolairés. Leçons profesées a l'école des hautes études sociales.
R: 442.

"MATRIMONI"

M.de Balzac. Fisiología del matrimonio.
R: 1358.

Constantino Martínez. Higiene conyugal para guía y conocimiento de casados.
R: 1359.

Graciano Martínez. Matrimonio, amor libre y divorcio.
R: 1384.

"MEDECINA"

Joaquín Gil. La muger a los ojos del médico.
R: 1367.

"MITOLOGIA"

Joan Amades. Bruixes i Bruixots.
R: 1059.

Clarisse Bader. La femme grecque. Etudes de la vie antique.
R: 1296.

"MODA"

M.V. Boehn. La moda, desde los orígenes del cristianismo hasta nuestros días.
R: 678.

"MORAL"

Abate E. Morice. Juventud y pureza. Conferencias morales.
R: 1342.

Cosme Parpál y Marqués. Análisis de la educación moral del hombre.
R: 610.

D.J.L. y N. El vicio y la virtud. Observaciones de una razón despreocupada.
R: 1344.

"NUTRICIÓN"

Frédéric J. Bosc. Précis d'alimentation du nourrisson. Allaitement et sevrage suivi d'une étude sur les consultations de nourrissons.
R: 9.

Victor Escardó y Anaya. Alimentos del lactante.
R: 8.

"OBSTETRICIA"

Scanzoni. Tratado elemental y practico del arte de los partos.
R: 712.

"PATOLOGIA"

Peeters. La démence dans l'assistance familiale.
R: 662.

"POLÍTICA"

Ashton Dilke. Women's suffrage.

R: 794.

José Antonio Primo de Rivera. Lo femenino y la falange.

R: 1460.

"PSICOLOGIA"

Léontine Zanta. Psychologie du féminisme.

R: 1450.

"RELIGIÓ"

Landriot. La mujer fuerte según el texto de la Sagrada Escritura.

R: 184.

Livre de piété de la jeune fille au pensionnat et dans sa famille, Le.

R: 767.

V. Marchal. La mujer perfecta.

R: 770.

"SANITAT"

Hospital Clínico de la Facultad de Medicina de Barcelona.

R: 805.

"SEXISME"

A. Fouillée. Temperamento y carácter según los individuos, los sexos y las razas.

R: 763.

P. J. Moebius. La inferioridad mental de la mujer. (La deficiencia mental fisiológica de la mujer)

R: 969.

Alexandre Soler Marye. Libre d'hores perdudes.

R: 57.

"SEXUALITAT"

André Binet. La vie sexuelle de la femme. Introduction a la gynecologie.

R: 790.

Caufeynon. La masturbación en la mujer. Tribadismo. Sodomía. Deformación de órganos. Clitorismo. Sefismo.

R: 780.

"SOCIOLOGIA"

Concepción Arenal. La igualdad social y política y sus relaciones con la libertad.

R: 1515.

"TREBALL"

Aureliano Abenza. El previsor femenino o cien carreras y profesiones para la mujer.

R: 819.

Ràfael Bori. L'oficinista i la seva formació professional.

R: 811.

Hélène Boureau. Guide pratique pour le choix des professions féminines.

R: 809.

Jennie Randolph Churchill. Women's war work.

R: 822.

Maria Echarri. El trabajo de la mujer.

R: 817.

Godofredo Escribano Hernández. Carreras y Profesiones de la Mujer en España.

R: 808.

Instituto de Reformas Sociales. La jornada de trabajo en la industria textil.

R: 1546.

Instituto de Reformas Sociales. Preparación de un proyecto de ley sobre el trabajo a domicilio.

R: 1543.

Lista de damas de S.M. la Reina, nuestra señora, según orden de antigüedad en el año 1865.

R: 818.

Georges Mény. El trabajo a domicilio y el trabajo barato. Investigaciones sociales.

R: 1532.

"VIOLENCIA"

Paulina Luisi. La trata de blancas.

R: 760.

Ambroise Tardieu. Étude médico-legal sur les attentats aux mœurs.

R:

Virgen cristiana en la familia y en el mundo, La. Sus virtudes y su misión en nuestros días.

R:

V.- 'THESAURUS'

ALFABÈTIC

(Proposta)

V.1.- RECOMANACIONS PER A L'ÚS DEL
THESAURUS ALFABÈTIC.

V.1.- RECOMANACIONS PER A L'ÚS DEL THESAURUS ALFABÈTIC

El "Thesaurus d'Història de la Dona" que presentem a continuació s'ha confegit en base a la documentació conservada a les biblioteques, arxius i centres de documentació de Catalunya. La mostra documental analitzada ha estat de tres mil documents que ha permès la compilació d'un llistat alfabètic de descriptors acceptats i rebutjats en nombre total de set cents seixanta dos. La proposta de "Thesaurus" s'insereix en les iniciatives de recerca endegades pel C.I.D.H. (Centre d'Investigació Històrica de la Dona) per a posar a l'abast de les investigadores i investigadors una eina d'anàlisi temàtica per a la indexació de les fonts documentals de la Història de la Dona.

La proposta de "Thesaurus d'Història de la Dona" pot aplicar-se en la seva doble vessant - amplia i restrictiva - com a índex temàtic de repertoris bibliogràfics, com a guia per a la confecció d'índexs temàtics d'obres sobre la matèria històrica que analitza, sempre en base a les propostes que els especialistes de cada disciplina puguin aportar per ampliar, modificar i/o reestructurar les propostes conceptuals pertanyents a cada branca o camp temàtic.

Nogensmenys, cal assenyalar que en la confecció del "Thesaurus" hem intentat excloure les possibles connotacions discriminatòries i sexistes que la especificitat de la temàtica tractada obligava a contemplar. Així mateix s'ha procurat ésser fidel al contingut temàtic de la documentació emprada per a fixar la conceptualització de cada descriptor, incorrent en alguns casos en anacronismes lingüístics i històriogràfics per a reflectir a partir del llenguatge del Thesaurus l'evolució de la Història de la Dona.

A partir d'aquestes consideracions inicials -que poden sens dubte posar de manifest algunes de les pautes metodològiques del Thesaurus-- exposem les directrius bàsiques per a l'ús del llistat alfabètic de descriptors de la A a la V:

{1} *El "THESAURUS ALFABÈTIC" que presentem té com a objectiu bàsic l'ús per a l'anàlisi i tractament de les fonts documentals de la Història de la Dona. En un segon terme pot convertir-se en l'índex de matèries de repertoris i bibliografies sobre la temàtica en general o sobre camps específics (76).*

{2} *L'estructura interna de cada descriptor -element bàsic que configura el Thesaurus- està regida per la dinàmica de relacions que hem definit ja a l'estudi preliminar, capítol primer. Així mateix, en la seva vessant pràctica cada concepte-descriptor té o pot tenir la següent estructura:*

CONCEPTE/DESCRIPTOR →→→→→→→→→→→ *Didàctica*

TERME GENÈRIC →→→→→→→→→→→ *Ensenyament*

TERME ESPECÍFIC →→→→→→→→→→→ *Llibres de lectura*

TERME RELACIONAT →→→→→→→→→→→ *Urbanitat*

NOTA →→→→→→→→→→→→→→→→→→→→→→→ Podrem emprar el descriptor DIDÀCTICA amb diverses temàtiques. Per exemple: *Didàctica de la Història*.

{3} *D'entre les relacions establertes entre els descriptors n'hem esmentat una que és bàsica per evitar duplicitat de conceptes-descriptors amb idèntic significat en base a la sinonímia. Per a resoldre aquest fet lingüístic i conceptual el Thesaurus estructura així la dinàmica:*

CONCEPTE/DESCRIPTOR "REBUTJAT" →→→→→ *Anticonceptius*

VEGEU /TERME ADMÈS/ →→→→→→→→→→→→→→→→→→→→→→→ *Contraceptius*
 →→→→→→→→→→→→→→→→→→→→→→→ *Control de natalitat*

- {4} L'especificitat dels descriptors dependrà del volum, especialització i de l'ús documental que hom vulgui donar a la col·lecció bibliogràfica a la qual s'aplica el Thesaurus. Per exemple, una col·lecció documental on les obres i la importància de les mateixes sigui mínima en el camp de les malalties venèries, aquest descriptor serà suficient per analitzar temàticament els documents sobre el tema. Pel contrari, una col·lecció important en el nombre de documents, o bé interessada en el camp específic de la patologia pot ésser interessant de considerar el concepte-descriptor sífilis com a pertinent. I en darrer terme, una col·lecció en la qual la salut dels infants es considera com a possible camp de recerca pot interessar, ben segur, la introducció del concepte-descriptor heredolúes que és la sífilis congènita. El THESAURUS intenta contemplar aquest triple nivell de profunditat d'anàlisi per a reflectir-ho en l'assignació dels descriptors.
- {5} El nombre de descriptors d'assignar a cada document pot dependre de l'aplicació de tres criteris generals. En primer lloc, l'ús i les aplicacions que hom faci del THESAURUS. En segon lloc, de la importància temàtica i informativa del document analitzat. I en tercer lloc, de l'actualitat o excepcionalitat del document. Així, tot, Paul Va'sa'arkhelyi recomana que el nombre de descriptors assignats no excedeixi de quinze, per cada document, (77).
- {6} Els termes inclosos (acceptats) i els termes exclosos (rebutjats) en el THESAURUS depen de quatre criteris que hom ha intentat d'aplicar a tots els conceptes. Primerament, els termes inclosos seran sempre -a partir de la documentació emprada que en un 99 % es refereix a les temàtiques tractades entre el 1800 i el 1939- contemplats sota el marc conceptual de la història.

Segonament, i donat que les fonts documentals conformen, sovint, una terminologia anacrònica hom ha intentat de mantenir sempre aquells conceptes, que pel nombrós ús que en fa la documentació, poden considerar-se com específicament vàlids. Per exemple Estupre concepte que és constant en totes les fonts legals. O bé termes que pel seu ús col·loquial i científic no han variat malgrat haver estat proscriïts institucional i legalment, com és el cas d'Adulteri concepte que l'actual legislació ha substituït per "Infidelitat". O bé els termes exclosos o rebutjats per connotacions sexistes i discriminatòries com per exemple la Inferioritat mental de la dona ha estat substituït pel concepte Intel·ligència de la Dona, o Fills il·legítims que ha estat substituït per Fills nascuts fora del matrimoni. I en darrer terme els conceptes que han estat revisats i considerats de nou a partir de les noves conceptualitzacions de la Història de la Dona. Per exemple relacionar el concepte Prostitució amb el descriptor Professions.

- {7} L'estructura del THESAURUS és oberta a qualsevol modificació, ampliació i/o reestructuració, a partir preferentment del Thesaurus Jeràrquic. Les adicions o modificacions puntuals hom recomana a fer-les amb la indicació inicial d'un astèrisc "*", símbol que permetrà condèixer l'evolució del THESAURUS.
- {8} La Discriminació en totes les seves vessants i el Sexisme com a opressió conscient o inconscient sobre les dones, a partir del sexe, han intentat ésser excloses del llenguatge del THESAURUS. Per això conceptes que eran emprats en un sentit únic, i que sovint afavorien l'autonomia de l'home (varó) en detriment de la dona (Autonomia (Feminisme)) / els hem desglossat. Per exemple l'Adulteri és femení i masculí, la Masturbació és femenina i masculina.

I els conceptes menys preuats en vers les mal anomenades mindries, han estat revisades, han estat contemplades sota conceptes etnològics o antropològics. Per exemple el concepte Raca ha estat substituït per Etnia.

{9} Les subdivisions sota descriptors-conceptes hem procurat que fossin les imprescindibles, seguint la norma internacional de l'ISO i, les noves directrius en el camp de l'anàlisi documental (7⁸). I a excepció de la subdivisió -Organismes Internacionals, les restants són únicament subdivisions de "forma" en que es presenta la informació en el document:

SUBDIVISIONS DEL THESAURUS:

- Anuaris
- Conferències
- Congressos
- Diccionaris i enciclopèdies
- Estadístiques
- Exposicions
- Història
- Organismes Internacionals (*).
- Sentències

El descriptor Organismes Internacionals pot assignar-se com a concepte principal, o bé com a subdivisió temàtica específica segons la temàtica o la significació informativa del document.

Les subdivisions poden revisar-se, però és recomenable no augmentar-les. La única subdivisió que podria ésser necessària és la subdivisió geogràfica, i en darrer terme la subdivisió cronològica, en cas de duplicitat temàtica amb diferent periodificació.

[10] Per l'aplicació pràctica del THESAURUS cal recordar que l'ordenació alfabètica en la qual està ordenat segueix el sistema mot a mot i, l'alfabet seguit és el que configura la llengua catalana, que és la llengua del THESAURUS (79).

.....

V.II.- THESAURUS D'HISTÒRIA DE LA DONA.

Abandó de família

TG *Dret penal*

TR *Família*

Abandó dels infants

TG *Dret penal*

TE *Legislació sobre els infants*
Patria potestat

TR *Família*

Abstinència

TG *Religió catòlica*

TR *Alimentació*
Quaresma
Sexualitat

Abús deshonest

VEGEU *Violència*

Acadèmies científiques

TG *Cultura*

TE *Investigació*

TR *Ateneus*
Ciència
Educació

Accidents

- TG *Medicina*
- TE *Accidents de treball*
- TR *Assistència social*
Malalties professionals
Seguretat social

Accidents de treball

- TG *Accidents*
- TR *Assegurances*
Dret laboral
Seguretat en el treball
Seguretat social
Treball

Acció Catòlica

- TG *Associacions religioses*
- TR *Catolicisme social*
Encíclicques

Actituds

- TG *Psicologia*
- TE *Patriotisme-Actituds*
- TR *Condicions femenina*
Professions
Sexisme
Sociologia
Treball

Actrius

- TG *Professions*
- TR *Dansa*
Cinema
Teatre

Administració Pública

TG *Dret*

TE *Administració autònoma*
Administració central
Administració local

TR *Discriminació en el treball*
Política

Administració autònoma

TG *Administració pública*

TR *Generalitat de Catalunya*
Mancomunitat de Catalunya

Administració central

TG *Administració pública*

TR *Sanitat*

Administració local

TG *Administració pública*

TR *Ajuntaments*

Adolescència

TG *Cicle de vida*

TE *Noies*

TR *Educació*
Sexualitat
Treball

Adopció

TG *Assistència social*
Dret civil

TR *Abandó dels infants*
Família
Orfenats

Adulteri

TG *Dret penal*
Religió catòlica

TE *Adulteri femení*
Adulteri masculí

TR *Divorci*
Matrimoni
Relacions extramatrimonials
Separació matrimonial
Sexualitat

Adulteri femení

TG *Adulteri*

TR *Adulteri masculí*
Discriminació sexual en les lleis

Adulteri masculí

TG *Adulteri*

TR *Adulteri femení*
Amistança

Afectivitat

TG *Psicologia*

TR *Amor*
Família
Maternitat
Paternitat
Sexualitat

Afrodisíacs

TG *Sexualitat*

TR *Farmàcia*
Flora (Botànica)

Agressivitat

- TG *Psicologia*
- TR *Delinqüència*
Sexisme
Sociologia
Violència

Agricultura

- TG *Antropologia social*
Economia
Història agrària
Treball
- TE *Agricultura a temps parcial*
Agricultura de subsistència
Pagesia
- TR *Assurances agràries*
Condicions socials de la dona

Agricultura a temps parcial

- TG *Agricultura*
- TR *Treball a temps parcial*

Agricultura de subsistència

- TG *Agricultura*
Antropologia cultural
- TR *Història agrària*

Ajuntaments

- TG *Administració local*
- TR *Educació popular*
Higiene
Sanitat

Alcavota

TG *Antropologia*
Sexualitat

TR *Amistançada*
Bruixa
Prostitució

Alcoholisme

TG *Assistència Social*

TE *Dones alcohòliques*

TR *Delinqüència*
Dret
Educació
Família
Prostitució
Treball

Alimentació

TG *Economia domèstica*
Nutrició

TE *Alimentació infantil*
Alletament

TR *Condicions socials de la dona*
Higiene
Legislació
Treball

Alimentació infantil

TG *Alimentació*
Pediatria

TE *Alletament*

TR *Assegurances*
Legislació
Mortalitat infantil

Alletament

TG *Alimentació Infantil*

TE *Alletament artificial*
Alletament matern
Alletament mercenari
Alletament mixte

TR *Assistència social*
Embaràs
Higiene infantil
Legislació
Mortalitat infantil

Alletament artificial

TG *Alletament*

TR *Guarderies*
Pediatria

Alletament matern

TG *Alletament*

TE *Assegurança de Maternitat*

TR *Condicions femenina*
Condicions social de la dona
Malalties puerperals
Part

Alletament mercenari

TG *Alletament*

TE *Dida*

TR *Condicions social de la dona*
Estadístiques

Alletament mixte

TG *Alletament*

TR *Alletament artificial*
Alletament matern

Alliberament de la dona

VEGEU *Emancipació de la dona*

Almanacs

TG *Bibliografia*

TR *Calendaris*
Literatura
Santorals

Amazona

TG *Antropologia*
Mitologia

TR *Maternitat*
Matriarcat

Amistat

TR *Amor*
Coeducació
Sexualitat

Amistançada

- TG *Adulteri femeni*
Relacions extramatrimonials
- TR *Dret*
Família
Matrimoni
Prostitució
Sexualitat

Amor

- TG *Psicologia*
Sexualitat
- TE *Amor maternal*
- TR *Afectivitat*
Amistat
Maternitat
Paternitat

Amor lliure

- VEGEU *Amor*
Parella

Amor maternal

- TG *Maternitat*
- TE *Instint maternal*
- TR *Condicó femenina*
Socialització dels infants

Analfabetisme

- TG *Ensenyament*
- TE *Ensenyament d'adults*
- TR *Educació*
Escoles per adults
Estadístiques
Feminisme
Política

Anarquisme

- TG *Història*
Política
- TE *Anarcosindicalisme*
Feminisme anarquista
"Mujeres Libres"
- TR *Moviment obrer*
Moviments socials
Partits polítics
Sindicalisme

Anarcosindicalisme

TG *Anarquia*
Sindicalisme

TE *"Mujeres Libres"*

TR *Treball*

Anarquia

TG *Filosofia*
Sociologia

TR *Anarquisme*

Anarquisme

TG *Anarquia*

TR *Feminisme anarquista*

Anatomia humana

TG *Fisiologia*

TR *Pediatría*
Sexualitat

Androcentrisme

TG *Sexisme*

TE *Patriarcat*

TR *Antropologia cultural*

Androfòbia

TG *Sexisme*

TR *Misoginia*

Andropausa

TG *Climateri*

TR *Menopausa*
Sexualitat

Anti-conceptius

VEGEU *Contraceptius*
Control de natalitat

Anti-feminisme

TG *Sexisme*

TR *Antropologia física*
Feminisme

Antropologia

- TE *Antropologia cultural*
- Antropologia física*
- Antropologia filosòfica*
- Antropologia lingüística*
- Antropologia social*

Antropologia cultural

- TG *Antropologia*
- TE *Etnologia*

Antropologia física

- TG *Antropologia*
- TE *Craniologia*
- TR *MOEBIUS, P.J., Teoria de*

Antropologia filosòfica

- TG *Antropologia*
- Filosofia*
- TR *Màximes filosòfiques*
- Moral*
- Sexisme*

Antropologia lingüística

- TG *Antropologia*
- Lingüística*
- TE *Paremiologia*

Antropologia social

- TG *Antropologia*
- TR *Antropologia econòmica*
- Antropologia política*
- Societats pageses*

Anulació del matrimoni

- VEGEU *Matrimoni, Anulació del*

Anuaris

- TG *Bibliografia*
- TR *Estadístiques*

NOTA : Podrèm emprar la subdivisió ANUARIS sota descriptors de temàtica específica. Per exemple:

*Assistència social-Anuaris; Ensenyament-Anuaris;
Hospitals-Anuaris; Sanitat-Anuaris*

Any Internacional de la Dona

TR *Feminisme
Treball*

Aplecs

VEGEU *Festes populars*

Apologia de la dona

VEGEU *Condicions femenina*

Aprimar-se, Mètodes d'

VEGEU *Bellesa
Dietètica
Salut*

Aristocràcia

TG *Classes socials*

TE *Aristocrata*

TR *Educació
Professions
Treball*

Aristocrata

TG *Aristocràcia*

TR *Burgesa
Dona treballadora*

Art

TE *Art religiós
Escultura
Fotografia
Iconografia
Nu femení
Pintura*

TR *Condicions femenina
Sexisme*

Art religiós

TG *Art*

TR *Religiós*

Arxius

TG *Arxivística*

TE *Arxiu d'Indies*
Arxiu General de la Corona d'Aragó
Arxiu Nacional de Catalunya
Arxiveres

TR *Biblioteques*
Centres de documentació
Museus

Arxiu d'Indies

TG *Arxius*

Arxiu General de la Corona d'Aragó (Barcelona)

TG *Arxius*

Arxiu Nacional de Catalunya (Barcelona)

TG *Arxius*

Arxiveres

TG *Arxius*

TR *Professions*
Treball

Arxivística

TE *Arxius*
Arxiveres

TR *Bibliografia*
Biblioteconomia
Documentació

Asils

TG *Assistència Social*
Beneficiència

TE *Casa de la Caritat*
Hospicis
Orfenats

TR *Reformatoris*

Assegurança de maternitat

TG *Condicions socials de la dona*
Legislació laboral

TE *Embaràs*
Maternitat
Part

TR *Alimentació infantil*
Alletament
Treball

Assegurances

TE *Associacions benèfiques*
Mutualisme
Seguretat Social

TR *Accidents*
Legislació
Treball

Assistència

TG *Dret Internacional*
Sociologia

TE *Assistència col·lectiva*
Assistència jurídica
Assistència mutua
Assistència pública
Assistència social

TR *Condicció Social de la dona*
Sanitat
Treball

Assistència col·lectiva

TG *Sociologia*

TE *Cooperativisme*

Assistència jurídica

TG *Dret*

TE *Drets*

Assistència mutua

VEGEU *Mutualisme*

Assistència pública

VEGEU *Benèficiència*

Assistència social

TG *Assistència*

TE *Assistència social privada*
Assistència social pública
Assistència social rural

TR *Condicció social de la dona*
Sanitat
Treball

Assistència social privada

TG *Assistència social*

TE *Assistència socials*

TR *Assegurances*
Legislació

Assistència social pública

TG *Assistència social*

TE *Seguretat Social*

TR *Assegurances*
Legislació
Sanitat
Treball

Assistència social rural

TG *Assistència social*

TE *Assegurances agràries*

TR *Pagesia*

Assistentes domèstiques

TG *Treball domèstic*

TR *Condicció femenina*
Condicció social de la dona
Legislació
Professions

Assistentes socials

TG *Assistència social*

TR *Alcoholisme*
Família
Infants
Violència

Associacions

TG *Sociologia*

TE *Associacions benèfiques*
Associacions femenines
Associacions professionals
Associacions religioses

NOTA Consulteu l'Apèndix d'ASSOCIACIONS.

Associacions benèfiques

TG *Associacions*
Beneficiència

TR *Assistència social*

Associacions femenines

- TG *Associacions*
Condicions femenina
- TR *Assistència social*
Condicions social de la dona

Associacions professionals

- TG *Associacions*
Professions
- TR *Col·legis professionals*
Educació
Treball

Associacions religioses

- TG *Associacions*
Religioses
- TR *Congregacions marianes*
Ordres religioses

Ateneus

- TG *Cultura*
- TE *Ateneus llibertaris*
- TR *Acadèmies científiques*
Associacions

Ateneus llibertaris

- TG *Anarquisme*
Cultura
- TR *Associacions*

Atur

- TG *Treball*
- TE *Atur estacional*
Atur forçats
Atur tecnològic
Atur voluntari
- TR *Assistència social*
Economia
Legislació laboral
Professions
Sexisme
Sociologia
Tecnologia

Atur estacional

- TG *Atur*

TR *Agricultura a temps parcial*
Treball a domicili

Atur forçós

TG *Atur*

TR *Condicíó social de la dona*
Maternitat
Sexisme
Tecnologia

Atur tecnològic

TG *Atur*

TR *Condicíó social de la dona*
Educació
Professions
Tecnologia

Atur voluntari

TG *Atur*

TR *Condicíó femenina*
Maternitat
Matrimoni

Autobiografies

TG *Biografies*

TE *Memòries*

TR *Literatura*

Autonomia (Feminisme)

TG *Drets*

TR *Emancipació de la dona*
Ètica

Autonomia (Política)

TG *Dret constitucional*

TR *Estat*
Nacionalisme

Avortament

TG *Control de natalitat*
Embaràs
Obstetrícia

TE *Avortament espontani*
Avortament provocat
Avortament terapèutic

TR *Dret*
Higiene

TR *Legislació*
Maternitat
Sexualitat
Violència

Avortament espontani

TG *Avortament*

TR *Malalties*
Part prematur

Avortament provocat

TG *Avortament*

TE *Plantes avortives*

TR *Autonomia (Feminisme)*
Control de natalitat
Legislació
Violació

Avortament terapèutic

TG *Avortament*

TE *Fetus, Malformacions del*
Malalties

TR *Legislació*
Psicologia
Violació

Ball

- TG *Música*
- TE *Dansa*
- TR *Costums*
Lleure
Moral catòlica
Professions

Banys

- TG *Higiene*
- TR *Cosmètica*
Moda
Moral catòlica
Sanitat
Vestits de bany

Barjaula

- VEGEU *Prostitutes*

Beates

- TG *Religió catòlica*
- TR *Canonització*
Santes
Santorals

Belles arts

- VEGEU *Art*
Literatura
Mitjans de comunicació

Bellesa

TG *Condicions femenina*

TE *Cosmètica*

TR *Dietes*
Higiene
Moda
Sexisme
Urbanitat

Beneficiència

TG *Història social*

TE *Asils*
Associacions benèfiques

TR *Assistència social*
Condicions social de la dona
Mendicitat

Béns

TG *Economia*
Dret civil
Treball

TE *Béns del matrimoni*
Béns dotals
Béns parafernals
Béns troncal

TR *Capacitat jurídica*
Comerç
Dot
Dret català
Matrimoni
Viduitat

Béns del matrimoni

- TG *Règim econòmic matrimonial*
- TE *Capítols matrimonials*
Separació de béns
- TR *Divorci*
Dot
Dret Català
Dret Civil
Matrimoni

Béns dotals

- VEGEU *Dot*

Béns parafernals

- TG *Dret civil*
- TE *Dona casada*
- TR *Dot*
Escreix

Béns troncal

- TG *Dret civil*
- TE *Família troncal*
- TR *Herència*
Llegítima

Beques

- TG *Ensenyament*
- TR *Legislació*

Bíblia

- TG *Religió cristiana*
- TE *Mariologia*
Virginitat
- TR *Mitologia*
Sexisme

Bibliografia

- TE *Almanacs*
Anuaris
Calendaris
Diccionaris i enciclopèdies
Llibres
- TR *Arxivística*
Biblioteconomia
Documentació

Bibliotecàries

TG *Biblioteques*

TR *Ensenyament*
Professions

Biblioteconomia

TE *Biblioteques*

TR *Arxivística*
Bibliografia
Documentació

Biblioteques

TG *Biblioteconomia*

TE *Bibliotecàries*

TR *Arxius*
Centres de Documentació

Bigàmia

TG *Dret penal*

TR *Matrimoni*
Monogamia
Poligamia

Bilingüisme

TG *Sociolingüística*

TR *Ensenyament*
Legislació

Biografies

TE *Autobiografies*

TR *Condicions socials de la dona*
Feministes
Història

Biografies històriques

VEGEU *Biografies*

Biologia

TE *Anatomia humana*

TR *Sexualitat*

Bisexualitat

TG *Sexualitat*

Blennorràgia

- TG *Malalties venèries*
- TR *Prostitució*
Sexualitat

Bruixa

- TG *Bruixeria*
- TR *Alcavota*
Feminisme
Inquisició
Legislació

Bruixeria

- TG *Mitologia*
- TE *Bruixa*
- TR *Dret canònic*
Magia
Religió
Sexisme

Burgesa

- TG *Burgesia*
- TR *Aristocrata*
Dona treballadora

Burgesia

- TG *Classes socials*
- TE *Burgesa*
- TR *Educació*
Professions
Treball

Cadastre

TG *Dret administratiu*
Història

TR *Anxius*
Documentació

Calendaris

TG *Bibliografia*

TR *Almanacs*
Santorals

Calendaris religiosos

VEGEU *Santorals*

Càncer

TG *Patologia*

TE *Càncer de mama*
Càncer de matriu
Mamografia

TR *Cirurgia*
Ginecologia
Malalties

Càncer de mama

TG *Càncer*

TE *Mamografia*
Pròtesis

TR *Cirurgia*
Diagnòstic

Càncer de matriu

TG *Càncer*

TR *Cirurgia*
Diagnòstic
Radiografia

Canonització

TG *Religió catòlica*

TE *Beates*
Santes

Capacitat jurídica

TG *Dret civil*

TR *Feminisme*
Legislació
Sexisme

Capitalisme

- TG *Economia*
- TE *Consum*
- TR *Història*
Marxisme
Treball

Capítols matrimonials

- TG *Béns del matrimoni*
Regim econòmic matrimonial
- TR *Divorci*
Dot
Dret Català
Dret civil
Escreix
Matrimoni
Separació de béns

Captaires

- TG *Mendicitat*
- TR *Assistència social*
Beneficiència
Pobresa

Caritat

- VEGEU *Beneficiència*

Carnestoltes

- TG *Festes populars*
- TE *Disfresses*
- TR *Etnologia*
Moral
Quaresma

Carreres

- VEGEU *Ensenyament professional*
Ensenyament universitari
Professions

Cartes

- VEGEU *Correspondència*
Epistolaris

Casa

- TG *Arquitectura*
- TE *Casa de pagès*
Casa pairal

TE *Cases bressol*
Cases de beneficiència
Cases de caritat
Cases de correcció
Cases de família
Cases de maternitat
Cases de socors
Cases d'infants abandonats
Cases d'infants orfes
Cases per a dones arrepenides

TR *Condició social de la dona*
Família

Casa de pagés

TG *Casa*

TE *Masia*

TR *Pagesia*

Casa pairal

TG *Casa*

TE *Masia*

TR *Pagesia*

Cases bressol

TG *Infants*

TR *Escoles*
Fàbriques
Guarderies
Maternitat

Cases de beneficiència

VEGEU *Hospicis*

Cases de caritat

VEGEU *Hospicis*

Cases de correcció

VEGEU *Reformatoris*

Cases de família

TG *Delinqüència infantil*
Delinqüència juvenil

TR *Abandó de l'infant*
Mares solteres

Cases de maternitat

TG *Maternitat*

TR *Mares solteres*

Cases de socors

 VEGEU *Dispensaris*

Cases d'infants abandonats

 VEGEU *Expòsits*
 Orfenats

Cases d'infants orfes

 VEGEU *Orfenats*

Cases per a dones arrepenides

 VEGEU *Cases de maternitat*

Casos jurídics

 VEGEU *Jurisprudència*

Castes (India)

 TG *Religions*

 TR *Classes socials*

Càstigs

 VEGEU *Infants maltractats*
 Dones maltractades
 Violència

Catequesi

 TG *Religió catòlica*

 TE *Ensenyament religiós*

 TR *Educació*

Catolicisme social

 TG *Religió catòlica*

 TR *Feminisme*
 Feministes

Celibat femení

 TG *Religió catòlica*

 TE *Monges*

 TR *Ordres religioses*

Cens

- TG *Estadística*
- TR *Ensenyament*
Població
Treball

Centres de documentació

- TG *Documentació*
- TR *Anxius*
Biblioteques

Cesària

- TG *Obstetrícia*
- TR *Cirurgia*
Part

Cicle de vida

- TG *Biologia*
Demografia
- TE *Adolescència*
Alletament
Embaràs
Fecunditat
Filles
Fills
Infantesa
Matrimoni
Menarquia
Menopausa
Menstruació
Mortalitat post-part
- TR *Condicció social de la dona*
Feminisme
Història social

Cicle menstrual

VEGEU *Menarquia*
Menopausa
Menstruació

Ciència

TG *Cultura*
TE *Investigació*
TR *Acadèmies científiques*
Educació
Sexisme

Cinema

TG *Art*
TE *Pel·lícules*
TR *Actrius*
Mitjans de comunicació

"Cinturó" de castedat

VEGEU *Cinyell de castedat*

Cinyell de castedat

VEGEU *Celibat femení*
Sexisme
Virginitat

Cirurgia

- TG *Medicina*
- TE *Càncer de mama*
Càncer de matriu
Cesària
Miomes
- TR *Ginecologia*
Malalties
Obstetrícia
Pròtesis

Classes socials

- TG *Sociologia*
- TE *Aristocràcia*
Burgèsia
Castes (Índia)
Proletariat
Pagesia
- TR *Economia*
Història
Treball

Climateri

- TG *Fisiologia sexual*
- TE *Andropausa*
Menopausa
- TR *Cicle de vida*
Menstruació

Clitoridectomia

- TG *Antropologia*
Sexualitat
- TE *Clitoris*
- TR *Infibulació*
Violència

Clitoris

- TG *Sexualitat*
- TR *Clitoridectomia*
Infibulació
Masturbació
Orgasme
Sexisme

Codis

TG *Dret*

NOTA Hom recomana la indexació de les diferents branques del dret i especialitats jurídiques, presentades en forma de *CODI*, pel seu descriptor específic i normalitzat. Per exemple: *CODI ALIMENTARI*; *CODI DE COMERÇ*; *CODI PENAL*; *CODI PROCESSAL*.

Coeducació

TG *Educació*

TR *Ensenyament*
Escoles
Sexisme

Cognoms

TG *Condicó social de la dona*
Dret civil

TR *Família*
Filació
Llinatge
Matrimoni
Nacionalitat de la dona casada
Parentiu, Sistema de

Col.leccions femenines

TG *Condicó femenina*

NOTA Hom indexarà sota el descriptor COL.LECCIONS FEMENINES les obres aplegades sota un títol col·lectiu, i adreçades exclusivament a la *DONA*. Per exemple: La Biblioteca de la mujer.

Col.legis Professionals

TG *Professions*

TR *Associacions professionals*

NOTA Hom indexarà sota el descriptor COL.LEGIS PROFESSIONALS les obres que fan referència a les institucions esmentades i segons la legislació en vigència. Per exemple: Col.legi Professional de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya.

Les obres que fan referència a *Associacions professionals* s'indexaran sota l'esmentat descriptor. Per exemple: "Asociación Nacional de Archiveros, Bibliotecarios, Arqueólogos y Documentalistas".

Colonialisme

TG *Política*

TR *Esclavisme*
Imperialisme
Racisme

Colònies escolars

TG *Educació*

TR *Infantesa*
Lleure

Colònies industrials

TG *Industrialització*
Treball

TR *Condicció social de la dona*

Comerc

TG *Dret*
Economia

Comics

TG *Llibres*
Mitjans de comunicació
Premsa

Concubina

VEGEU *Amistançada*

Condicció femenina

TG *Biologia*
Sexisme

TE *Actituds*
Alletament matern
Amor maternal
Art
Bellesa
Coqueteria
Educació dels fills
Esports
Família
Maternitat

TR *Atur*
Condicció social de la dona
Dret
Feminisme
Professions
Religió
Sexualitat
Violència

NOTA Hom indexarà sota aquest descriptor les obres de caire general que tracten de la dona sota les pautes del determinisme sexiste.

Condicció social de la dona

TG *Antropologia*
Feminisme
Història

TE *Educació*
Emancipació de la dona
Esclavisme
Família
Fills
Matrimoni
Professions
Treball

TR *Cicle de vida*
Control de natalitat
Dret
Drets
Economia domèstica
Política
Sociologia

NOTA Hom indexarà sota aquest descriptor les obres de caire general que tracten de les oportunitats i del paper que té la dona a la societat.

Condó

TG *Contraceptius*

TR *Higiene sexual*

Conferències

NOTA Podrem emprar la subdivisió CONFERÈNCIES sota descriptors de temàtica específica. Per exemple: *Treball domèstic - Conferències*.

Congressos

NOTA Podrem emprar la subdivisió CONGRESSOS sota descriptors de temàtica diversa. Per exemple: *Avortament-Congressos; Maternitat-Congressos; Obstetricia-Congressos.*

Consanguinitat

TG *Parentiu*
TR *Dret canònic*
Família
Matrimoni

Consum

TG *Economia domèstica*
TR *Capitalisme*

Contraceptius

TG *Control de natalitat*
TE *Condó*
Contraceptius intrauterins
Contraceptius orals
Knaus, Mètode de
Ogino, Mètode de
TR *Avortament*
Esterilització
Sexualitat

Contraceptius intrauterins

TG *Contraceptius*
TE *Diafragma*

Contraceptius orals

- TG *Contraceptius*
- TE *Anovulatoris*
- TR *Plantes avortives*

Control de natalitat

- TG *Demografia*
Planificació familiar
- TE *Alletament matern*
Avortament
Contraceptius
Esterilització
- TR *Cicle de vida*
Etnologia
Legislació
Sexualitat

Convents

- TG *Ordres religioses*
- TE *Monges*
- TR *Educació religiosa*

Cooperativisme

- TG *Economia*
- TR *Agricultura*
Guerra civil (1936-1939)

Coqueteria

- TG *Condicions femenina*
- TR *Sexisme*
Urbanitat

Correspondència

TE *Epistolaris*

TR *Educació*

Cosidores

TG *Professions*

TR *Associacions professionals*
Modistes

Cosmètica

TG *Bellesa*
Higiene

Costumari

TG *Costums*

Costums

TG *Antropologia*
Història
Nacionalisme

TE *Costumari*
Costums nupcials

TR *Festes populars*

Costums nupcials

TG *Costums*
Dret

TE *Noviatge*

Creu Roja

TG *Organismes internacionals*

TR *Medicina*
Sanitat

Criades

VEGEU *Assistentes socials*

Cuina

TG *Gastronomia*

TE *Cuineres*

TR *Alimentació*
Economia domèstica

Cultura

TG *Antropologia cultural*

TE *Ciència*
Cultura popular

TR *Educació*

Cultura popular

TG *Antropologia cultural*

TR *Costums*
Festes populars

Curanderes

VEGEU *Remeieres*

Custodia dels fills

VEGEU *Pàtria Potestat*

Dames de companyia

TG *Professions*
Servei domèstic

Dansa

TG *Ball*

TR *Folklòre*
Música

Deesses

TG *Mitologia*

Delinqüència

TG *Sociologia*

TE *Delinqüència infantil*
Delinqüència juvenil
Estadístiques
Presons
Reformatòris

TR *Marginació social*

Delinqüència infantil

TG *Delinqüència*

TR *Infantesa*

Delinqüència juvenil

TG *Delinqüència*

TR *Adolescència*

Demografia

TE *Control de natalitat*
Mortalitat
Natalitat
Població

TR *Estadístiques*

Dermatologia

TG *Medicina*

TE *Malalties venèries*

Desfloració

TG *Virginitat*

TE *Clitoridectomia*
Violació

TR *Etnologia*
Sexisme
Sexualitat

Detencions d'infants

VEGEU *Reformatoris*

Detencions de joves

VEGEU *Reformatoris*

Devocionaris

TG *Educació religiosa*

TR *Mariologia*
Santes

Dia Internacional de la Dona Treballadora: 8 de març.

TG *Drets*

TR *Feminisme*
Treball

Diafragma

TG *Contraceptius intrauterins*

Diagnòstic

TG *Patologia*

NOTA Podrem emprar la subdivisió DIAGNÒSTIC sota descriptors de temàtica específica de la *PATOLOGIA*. Per exemple: *Càncer de matriu-diagnòstic*.

Diaris (Premsa)

TG *Mitjans de comunicació*

Diaris personals

TG *Literatura*

TE *Memòries*

Diccionaris i enciclopèdies

TG *Bibliografia*

NOTA Podrem emprar la subdivisió DICCIONARIS I ENCICLOPÈDIES sota descriptors de temàtica diversa. Per exemple: *Medicina familiar-diccionaris i enciclopèdies*.

Dida

TG *Alletament mercenari*
Professions

TR *Assegurança de maternitat*
Maternitat

Didàctica

TG *Ensenyament*

TE *LLibres de lectura*

TR *Urbanitat*

NOTA Podrem emprar el descriptor DIDÀCTICA amb diverses temàtiques. Per exemple: *Didàctica de la història*.

Dietes

TG *Alimentació*

TR *Bellesa*
Obesitat
Salut

Dietètica

TG *Nutrició*

TR *Alimentació*

Dimorfisme sexual

TG *Fisiologia sexual*
Sexualitat

Directors espirituals

TG *Moral catòlica*

TR *Condicions femenina*

Discriminació

TG *Drets*
Marginació social
Minories

NOTA El descriptor DISCRIMINACIÓ pot emprar-se en diverses temàtiques. Per exemple: *Dret; Educació; Treball.*

Discriminació dels homosexuals

TG *Discriminació*

TE *Homosexuals*

TR *Lesbianes*

Discriminació en l'educació

TG *Discriminació*
Educació

TR *Igualtat d'oportunitats en l'educació*
Sexisme en l'educació

Discriminació sexual

TG *Drets*
Sexisme

NOTA Vegeu el descriptor DISCRIMINACIÓ SEXUAL
sota diverses temàtiques.

Discriminació sexual en el treball

TG *Discriminació sexual*
Treball

TE *Jornada de treball*
Sou

TR *Professions*

Discriminació sexual en l'economia

TG *Discriminació sexual*

TR *Comerç*
Consum
Regim econòmic matrimonial

Discriminació sexual en l'educació

TG *Discriminació sexual*
Educació

TR *Coeducació*

Discriminació sexual en les lleis

TG *Discriminació sexual*
Legislació

TR *Capacitat jurídica*

Disfresses

TG *Festes populars*
Carnestoltes

TE *Màscares*

Dispensaris

- TG *Sanitat*
- TR *Hospitals*

Dites i frases fetes

- VEGEU *Paremiologia*

Divisió sexual del treball

- TG *Antropologia*
Marxisme
- TR *Professions*
Sexisme
Treball

Divorci

- TG *Dret civil*
- TR *Adulteri*
Família
Feminisme
Matrimoni
Pàtria potestat

Documentació

- TE *Centres de documentació*
- TR *Arxivística*
Bibliografia
Biblioteconomia

Dona

- TR *Home*

Dona casada

- TG *Drets*
Matrimoni
- TE *Cognoms*
Fills
- TR *Home casat*
Treball

Dona en l'art

TR *Art*
Professions

Dona en la literatura

TR *Literatura*
Professions

Dona soltera TG *Estat civil*

Dones maltractades

TG *Violència*

TR *Infants maltractats*
Psicologia
Sexisme

Dot

TG *Dret civil*
Dret català

TR *Capítols matrimoniales*
Matrimoni
Regim econòmic matrimonial

Dret

TE *Dret canònic*
Dret català
Dret civil
Dret constitucional
Dret internacional
Dret laboral
Dret penal

TR *Feminisme*

Dret canònic

TG *Dret*

TE *Separació matrimonial*

TR *Religió catòlica*

Dret català

- TG *Dret civil*
- TE *Capítols matrimonials*
Dot
Família
Successió

Dret civil

- TG *Dret*
- TE *Capacitat jurídica*
Família
Matrimoni
Pàtria potestat
- TR *Drets*
Parentiu

Dret constitucional

- TG *Dret*
- TE *Drets*

Dret de cuixa

- TG *Història*
Violència
- TR *Feudalisme*

Dret internacional

- TG *Dret*
- TR *Dret constitucional*

Dret laboral

- TG *Dret*
- TE *Accidents de treball*
Assegurança de maternitat
- TR *Seguretat social*
Treball
Viduitat

Dret penal

- TG *Dret*
- TR *Delinqüència*
Tribunals
Violència

Drets

- TG *Dret constitucional*
- TE *Drets fonamentals*
Drets humans
- TR *Feminisme*
Supragisme
Treball

Drets fonamentals

- TG *Drets*
- TE *Autonomia (Feminisme)*
Discriminació
Educació
Igualtat d'oportunitats
Professions
Treball
Vot

Drets humans

- TR *Drets fonamentals*

NOTA Hom indexarà sota aquest descriptor les obres de caire general que tracten dels DRETS HUMANS com a fita universal de la persona. Les obres sobre DRETS HUMANS en un país determinat es subdividiran per països.

Economia

- TE *Béns*
 - Comerç*
 - Economia domèstica*
 - Política econòmica*
- TR *Agricultura*
 - Atur*
 - Condicció social de la dona*
 - Família*
 - Treball*

Economia domèstica

- TG *Economia*
- TE *Alimentació*
 - Consum*
 - Educació dels fills*
 - Família*
 - Matrimoni*
- TR *Condicció social de la dona*
 - Cuina*
 - Dret civil*
 - Planificació familiar*
 - Treball*

Economia política

- VEGEU *Política econòmica*

Edat crítica

- VEGEU *Climateri*

Educació

- TE *Coeducació*
 - Colònies escolars*
 - Discriminació en l'educació*
 - Discriminació sexual en l'educació*
 - Drets fonamentals*
 - Educació artística*
 - Educació d'adults*
 - Educació de les nenes*
 - Educació de les noies*
 - Educació dels fills*
 - Educació física*

TE *Educació laica*
Educació popular
Educació religiosa
Educació sexual
Ensenyament
Igualtat d'oportunitats en l'educació
Plà d'estudis
Professions
Sistema educatiu

TR *Afectivitat*
Ajuntaments
Alcoholisme
Analfabetisme
Anti-feminisme
Atur tecnològic
Classes socials
Condició social de la dona
Cultura
Prostitució
Sexisme

Educació artística

TG *Art*
Educació

Educació d'adults

TG *Educació*
TR *Analfabetisme*
Feminisme

Educació de les nenes

TG *Educació*
TR *Condició femenina*
Infantesa
Urbanitat

Educació de les noies

TG *Educació*
TR *Adolescència*
Condició femenina

Educació dels fills

TG *Educació*
Maternitat

TR *Condició femenina*
Economia domèstica
Patriotisme
Psicologia infantil
Religió
Sexualitat

Educació física

TG *Educació*
Esports

TR *Condició femenina*

Educació laica

TG *Educació*

TE *Escoles*

Educació popular

TG *Educació*

TR *Ajuntaments*
Ateneus
Mitjans de comunicació
Partits polítics
Sindicats

Educació religiosa

TG *Educació*
Religió

TE *Devocionaris*
Ordres religioses

Educació sexual

- TG *Educació
Sexualitat*
- TE *Discriminació sexual i en l'educació*
- TR *Coeducació
Feminisme
Igualtat d'oportunitats en l'educació
Sexisme*

Eleccions

- TG *Sistemes polítics*
- TR *Sufragi universal
Vot*

Emancipació de la dona

- TG *Feminisme*
- TE *Emancipació econòmica
Emancipació sexual
Emancipació social*
- TR *Autonomia (Feminisme)
Drets
Guerra
Legislació sobre la dona
Sufragisme*

Emancipació econòmica

- TG *Dret civil*
- TR *Capacitat jurídica
Negocis*

Emancipació sexual

- TG *Sexualitat*
- TR *Parèlla
Relacions extramatrimonials*

Emancipació social

- TG *Feminisme*
- TR *Condicions socials de la dona
Drets fonamentals*

Embaràs

- TG *Obstetrícia*
- TR *Avortament*
Contraceptius
Demografia
Part

Embriologia

- TG *Biologia*
- TE *Fecundació*
Fetus
- TR *Ginecologia*

Emigració i immigració

- TG *Població*
- TR *Política econòmica*
Treball

Enciclíques

- TG *Religió catòlica*
- TR *Catolicisme social*

Endocrinologia

- TG *Medicina*
- TE *Hormones*
- TR *Sexualitat*

Endogamia

- TG *Etnologia*
- TE *Matrimoni*
- TR *Exogamia*
Família
Filiació

Enfermetats

VEGEU *Malalties*

Enquestes

TG *Sociologia*

Ensenyament

TG *Educació*

TE *Analfabetisme*

Beques

Didàctica

Ensenyament de les labors

Ensenyament gratuït

Ensenyament obligatori

Ensenyament primari

Ensenyament professional

Ensenyament religiós

Ensenyament secundari

Ensenyament superior

Ensenyament universitari

TR *Anuaris*

Bilingüisme

Discriminació

Igualtat d'oportunitats

Legislació

Professions

Ensenyament confessional

VEGEU *Educació religiosa*

Ensenyament d'adults

VEGEU *Educació d'adults*

Ensenyament de les labors

TG *Condicció femenina*

Ensenyament gratuït

- TG *Ensenyament*
- TR *Ensenyament obligatori*
Igualtat d'oportunitats
Sistema educatiu

Ensenyament obligatori

- TG *Ensenyament*
- TE *Escoles*
- TR *Ensenyament gratuït*
Sistema educatiu

Ensenyament popular

- VEGEU *Educació popular*

Ensenyament primari

- TG *Ensenyament*
- TE *Escoles*
Parvularis
- TR *Sistema educatiu*

Ensenyament professional

- TG *Ensenyament*
- TE *Formació professional*
- TR *Professions*
Sistema educatiu

Ensenyament religiós

- TG *Ensenyament*
Religiós
- TE *Catequesi*
- TR *Educació religiosa*

Ensenyament secundari

- TG *Ensenyament*
- TE *Instituts*
- TR *Sistema educatiu*

Ensenyament superior

- VEGEU *Ensenyament professional*
Ensenyament universitari

NOTA Hom podrà emprar el descriptor ENSENYAMENT SUPERIOR per a indexar les obres de caire històric referides als estudis de grau mig. Per exemple: *Bibliotecàries; Infermeres.*

Ensenyament universitari

- TG *Ensenyament*
- TE *Universitats*
- TR *Professions*
Sistema educatiu

Epidèmies

- TG *Patologia*
- TE *Malalties infeccioses*
- TR *Població*
Sanitat

Epistolaris

- TG *Correspondència*
- TR *Literatura*

Escissió del clitoris

- VEGEU *Clitoridectomia*
Infibulació

Esclavisme

TG *Drets humans*

TR *Condicions social de la dona*
Història
Legislació
Matrimoni

Escola del Bosc

TG *Escoles*

TE *Sensat, Rosa*

Escola Moderna

TG *Escoles*

TE *Ferrer Guardia,*

Escola pública

VEGEU *Ensenyament gratuït*

Escoles

TG *Ensenyament*

TE *Escola del Bosc*
Escola Moderna
Escoles dominicals
Escoles nocturnes

TR *Pedagogia*

Escoles dominicals

VEGEU *Educació d'adults*

Escoles nocturnes

VEGEU *Educació d'adults*

Escoles pedagògiques

TG *Pedagogia*

NOTA Hom recomana indexar les ESCOLES PEDAGÒGIQUES concretes, les tendències i mètodes de pedagogia pel seu autor o bé pel seu títol normalitzat. Per exemple: *Escola Nova*; *Freinet, Mètode de*; *Montessori, Mètode de*.

Escriptores

TG *Literatura*

TE *Pseudònims*

Esfera privada

VEGEU *Autonomia (Feminisme)*
Condicions femenina
Família

Esports

TE *Educació física*

TR *Condicions femenina*
Medicina esportiva

Estadística

TE *Estadístiques*

TR *Demografia*
Sociologia

Estadístiques

TG *Estadística*

NOTA Hom podrà emprar la subdivisió ESTADÍSTIQUES sota descriptors de temàtica diversa. Per exemple: *Ensenyament-estadístiques*; *Mortalitat infantil-estadístiques*; *Sanitat-estadístiques*.

Establiments penitenciaris

VEGEU *Presons*
Reformatoris

Estat civil

- TE *Celibat femení*
Cognoms
Divorci
Dona casada
Dona soltera
Vidua
- TR *Dret civil*

Esterilització

- TG *Control de natalitat*
- TE *Esterilització femenina*
Esterilització masculina
- TR *Avortament*
Contraceptius
Sexualitat

Esterilització femenina

- TG *Esterilització*
- TE *Lligament de trompes*
- TR *Esterilització masculina*

Esterilització masculina

- TG *Esterilització*
- TE *Vasectomia*
- TR *Esterilització femenina*

Esterilitat

- TG *Biologia*
- TR *Fecundació*
Ginecologia
Hormones

Estrogen

- TG *Hormones*

Estupre

TG *Violació*

TR *Dret penal*

Etnies

TG *Etnologia*

TE *Etnocentrisme cultural*

TR *Racisme*

NOTA Hom recomana indexar sota el descriptor ETNIES les obres de caire general sobre les diverses cultures humanes.

Etnocentrisme cultural

TG *Etnies*
Etnologia

TR *Racisme*

Etnologia

TE *Costums*
Etnies
Festes populars
Matrimoni
Parentiu, Sistema de
Violència

TR *Antropologia cultural*
Cultura

Etiqueta social

VEGEU *Educació de les nenes*
Educació de les noies
Urbanitat

Eugenèsia

TG *Genètica*

TE *Herència (Genètica)*

TR *Avortament*
Fills
Malalties hereditàries
Matrimoni
Parentiu

Eutanasia

TG *Drets*

TR *Medicina*
Mort
Vellea

Eva

TG *Biblia*

TR *Mitologia*

Evangelis

TG *Religió cristiana*

TE *Sexisme en els evangelis*

TR *Maternitat*

Exercicis espirituals

TG *Religió catòlica*

TR *Directors espirituals*

Exogamia

TG *Etnologia*

TE *Matrimoni*

TR *Endogamia*
Família
Filiació

Exposicions

NOTA Podrem emprar la subdivisió EXPOSICIONS
sota descriptors de temàtica diversa.
Per exemple: *Treball domèstic-exposicions.*

Expòsits

TG *Mares solteres*

TR *Orfenats*

Falange femenina

TG *Política*

TR *Feixisme*
Guerra civil (1936-1939)

Família

TE *Abandó de família*
Família de fet
Família nuclear
Família troncal
Matrimoni
Parentiu
Planificació familiar

TR *Antropologia cultural*
Assistència social
Condicció social de la dona
Control de natalitat
Divorci
Dret
Economia domèstica

Família de fet

TG *Dret civil*
Família
Parella

NOTA Hom indexarà sota aquest descriptor les obres que tracten de les alternatives a la família tradicional.

Família nuclear

TG *Antropologia cultural*
Família

TE *Fills*
Mare
Pare

TR *Família troncal*

Família troncal

TG *Antropologia cultural*
Família

TR *Easa pairal*
Herència (Dret)
Pagesia
Parentiu

Farmacia TE *Afrodisiacs*

Fecundació

TG *Biologia*
Sexualitat

TE *Fecundació in vitro*
Inseminació artificial

TR *Embaràs*

Fecunditat

TG *Biologia*
Població

TE *Ovulació*

TR *Control de natalitat*
Fertilitat

Feixisme

TG *Política*

TE *Franquisme*
Nazisme

TR *Condicions femenina*
Condicions social de la dona
Falange femenina
Legislació

Femella

VEGEU *Dona*

Feminisme

- TG *Condicció social de la dona*
Drets fonamentals
Història
- TE *Femisme anarquista*
Feminisme burgès
Feminisme catòlic
Feminisme de partit
Feminisme homosexual
Feminisme socialista
Feministes
Moviments feministes
- TR *Discriminació*
Emancipació de la dona
Sufragisme

Feminisme anarquista

- TG *Anarquisme*
Feminisme

Feminisme burgès

- TG *Història*
Revolució francesa

Feminisme catòlic

- TG *Religió catòlica*
- TR *Catolicisme social*

Feminisme de partit

- TG *Feminisme*
Partits polítics

Feminisme homosexual

- TG *Sexualitat*
- TR *Discriminació dels homosexuals*
Emancipació sexual
Lesbianes

Feminisme socialista

TG *Feminisme*
Marxisme

Feministes

TG *Feminisme*

TR *Emancipació de la dona*
Moviments feministes
Sufragistes

NOTA Hom recomana indexar sota el descriptor FEMINISTES les obres de caire general sobre les persones que han participat en *Moviments feministes* o han teoritzat sobre el *Feminisme*. Les obres sobre personalitat individuals podran indexar-se pels cognoms i nom de la persona. Per exemple: *Wollstonecraft, Mary-obra completa*.

Feminitat

VEGEU *Condicions femenina*

Fertilitat

TG *Biologia*
Ginecologia

TE *Embaràs*

TR *Control de natalitat*
Fecundació

Festes populars

TG *Etnologia*
Folklore

TR *Costums*
Dansa
Santorals

Fetus

- TG *Embriologia*
- TE *Malformacions del fetus*
- TR *Avortament terapèutic*

Filiació

- TG *Parentiu*
- TE *Llinatge*
Matrilinealitat
Patrilinealitat
- TR *Dret civil*
Herència (Dret)

Filles

- TG *Família*
- TE *Maternitat*
Paternitat
- TR *Filles*

Fills

- TG *Família*
- TE *Maternitat*
Paternitat
- TR *Filles*

Fills il·legítims

- VEGEU *Expòsits*
Fills nascuts fora del matrimoni

Fills legítims

- VEGEU *Fills nascuts dintre del matrimoni*

Fills nascuts dintre del matrimoni

TG *Dret civil*

TR *Famllia
Matrimoni*

Fills nascuts fora del matrimoni

TG *Dret civil*

TR *Famllia de fet
Parella*

Fills naturals

VEGEU *Expòsits
Fills nascuts fora del matrimoni
Parella*

Filologia

TE *Lingüística
Llenguatge*

TR *Literatura*

Filosofia

NOTA Hom recomana indexar sota aquest descriptor les obres de caire general.

Podrem emprar també el descriptor FILOSOFIA per a documents de diverses temàtiques. Per exemple: *Filosofia del Dret; Filosofia del Feminisme; Filosofia de la Història.*

TE *Lògica
Moral*

Fisiologia

TG *Biologia*

TE *Fisiologia sexual*

TR *Anatomia*

Fisiologia sexual

- TG *Fisiologia*
- TE *Fisiologia sexual femenina*
Fisiologia sexual masculina
- TR *Dimorfisme sexual*
Pubertat
Sexualitat

Fisiologia sexual femenina

- TG *Fisiologia sexual*
- TR *Sexualitat*

Fisiologia sexual masculina

- TG *Fisiologia sexual*
- TR *Sexualitat*

Flora (Botànica)

- TE *Afrodisiacs*
Plantes avortives

Folklore

- VEGEU *Costums*
Festes populars
Música

Formació professional

- TG *Ensenyament professional*
- TE *Professions*
- TR *Sistema educatiu*

Fotografia

TG *Art*

TR *Moda*
Vestits

Frigidesa (Psicologia)

TG *Sexualitat*

TE *Orgasme*

TR *Impotència sexual (Psicologia)*

Gelosia

VEGEU *Condicions femenina*
Sexisme

Genealogia

TG *Parentiu*

TE *Llinatge*

TG *Família*
Herència (Dret)

Generalitat de Catalunya

TG *Administració autonòmica*
Història

TR *Legislació*

NOTA Hom podrà emprar el descriptor GENERALITAT DE CATALUNYA per a indexar les obres de caire general sobre la que facin referència a les realitzacions fetes per aquesta institució d'autogovern.

Gènere

TG *Sexe*

TE *Gènere femení*
Gènere masculí

TR *Feminisme*
Llenguatge
Sexisme

Gènere femení

TG *Gènere*

TR *Gènere masculí*

Gènere masculí

- TG *Gènere*
- TE *Gènere femení*

Genètica

- TG *Biologia*
- TE *Eugenesia*
Herència (Biologia)

Geriatría

- TG *Patologia*

Gestació

- VEGEU *Embaràs*

Ginecologia

- TG *Medicina*
- TE *Esterilitat femenina*
Fecundació
Malalties puerperals
Malalties vèneries
Ovulació
- TR *Fisiologia sexual femenina*
Patologia

Gonorrea

- TG *Ginecologia*
Malalties vèneries
- TR *Higiene sexual*

Guarderies

- TG *Infantesa*
- TR *Cases bressol*
Treball

Guerra

TG *Política*

TR *Emancipació de la dona*
Pacifisme
Treball

Guerra civil (1936-1939)

TG *Història*

TE *Heroïnes*

TR *Falange femenina*
Feixisme
Partits polítics
Treball
Violència

Guerra mundial

TG *Història*

TR *Treball*

Habitatge

TG *Arquitectura*
Discriminació
Urbanisme

Heredolúes

TG *Malalties hereditàries*
Malalties venèries

Herència (Biologia)

TG *Malalties hereditàries*
Malalties infantils

TR *Infantesa*

Herència (Dret)

TG *Dret civil*

TE *Hereva*

TR *LLinatge*
Successió
Testaments

Hereva

TG *Successió*

TE *Pubilla*

Heroïnes

TG *Mitologia*

TR *Guerra civil (1936-1939)*

Herpes genital

TG *Malalties de la dona*

Higiene

- TG *Medicina preventiva*
Sanitat
- TE *Higiene dels aliments*
Higiene escolar
Higiene infantil
Higiene sexual
- TR *Condicció social de la dona*
Legislació

Higiene dels aliments

- TG *Alimentació*
- TR *Epidèmies*
Malalties infeccioses

Higiene domèstica

- VEGEU *Treball domèstic*

Higiene en el treball

- VEGEU *Seguretat en el treball*

Higiene escolar

- TG *Higiene*
- TR *Epidèmies*
Malalties infantils

Higiene infantil

- TG *Higiene*
- TR *Malalties infantils*

Higiene matrimonial

- VEGEU *Higiene sexual*

Higiene mental

VEGEU *Psicologia*
Psiquiatria

Higiene professional

VEGEU *Seguretat en el treball*

Higiene pública

VEGEU *Salut*

Higiene sanitària

VEGEU *Sanitat*

Higiene sexual

TG *Higiene*
Sexualitat

TR *Contraceptius*
Malalties venèries

Higienisme

NOTA Hom recomana indexar sota el descriptor
HIGIENISME les obres de caire general
que sobre *Higiene* es publiquen durant
el segle XIX i inicis del segle XX.

Histerectomia

TG *Cirurgia*
Esterilització

TG *Matriu*

Histeria femenina

VEGEU *Sexisme*

Història

TE *Història agrària*
Història de la dona
Història de les mentalitats
Història econòmica
Història oral
Història social
Historiadors
Historiografia

NOTA Podrem emprar la subdivisió HISTÒRIA sota descriptors de temàtica diversa. Per exemple: *Ensenyament-història*; *Feminisme-història*; *Prostitució-història*.

Història agrària

TR *Agricultura*
Dret
Pagesia

Història de la dona

TR *Feminisme*
Història social

Història de les mentalitats

TR *Antropologia cultural*

Història econòmica

TR *Economia*
Marxisme

Història oral

TR *Antropologia*

Història social

TR *Antropologia social*
Història de la dona

Historiadors

TR *Historiografia*

Historiografia

TG *Història*

TE *Historiadors*

Home

TR *Dona*

Home casat

TG *Matrimoni*

TE *Fills*
Patria potestat

TR *Dona casada*

Homosexualitat

TG *Sexualitat*

TE *Lesbianes*

TR *Discriminació dels homosexuals*
Discriminació sexual

Hormones

TG *Endocrinologia*

TE *Estrogen*

TR *Esterilitat*
Sexualitat

Hospitals

TG *Assistència social*
Sanitat

TR *Dispensaris*

Humor

TG *Literatura*
Mitjans de comunicaci6

Iconografia

TG *Art*

Igualtat

TG *Drets humans*

TE *Igualtat d'oportunitats*
Igualtat de drets
Igualtat de sou
Igualtat sexual
Igualtat social

TR *Drets fonamentals*
Emancipació de la dona
Feminisme
Sufragisme

Igualtat d'oportunitats

TG *Igualtat*

TE *Igualtat d'oportunitats en l'educació*
Igualtat d'oportunitats en el treball

TR *Drets fonamentals*

Igualtat d'oportunitats en l'educació

TG *Drets fonamentals*

TR *Beques*
Ensenyament obligatori
Escola pública
Sistema educatiu

Igualtat d'oportunitats en el treball

TG *Drets fonamentals*

TR *Igualtat de sou*
Professions
Sexisme
Treball

Igualtat de drets

TG *Drets humans*

TE *Vot*

TR *Capacitat jurídica*
Emancipació de la dona
Feminisme

Igualtat de sou

TG *Drets fonamentals*
Treball

TR *Condicions social de la dona*
Jornada de treball
Legislació laboral

Igualtat sexual

TG *Drets humans*

TR *Emancipació sexual*
Gènere
Igualtat d'oportunitats
Sexisme

Igualtat social

VEGEU *Moviments socials*
Sociologia

Il·lustració

TG *Art*
Mitjans de comunicació

TE *Il·lustradores*

TR *Comics*
Fotografia
Literatura
Pintura
Pornografia

Il·lustradores

TG *Il·lustració*

TR *Literatura*

Imperialisme

TG *Política*

TR *Colonialisme*

Impotència sexual (Psicologia)

TG *Sexualitat*

TE *Orgasme masculí*

TR *Frigidesa (Psicologia)*

Impremta

TG *Drets fonamentals*

TR *Condicions socials de la dona
Feminisme*

Impúber

VEGEU *Adolescència
Pubertat*

Incest

TG *Etnologia*

TR *Consanguinitat
Dret
Parentiu
Sexualitat*

Indumentària

VEGEU Hom recomana indexar sota el descriptor INDUMENTÀRIA les obres de caire general i històric sobre la moda i els vestits publicades el segle XIX i inicis del segle XX.

VEGEU *Moda*
Vestits

Infantesa

- TG *Cicle de vida*
- TE *Abandó dels infants*
Delinqüència infantil
Higiene infantil
Malalties infantils
- TR *Adopció*
Demografia
Pediatria
Puericultura
Psicologia
Sexualitat
Treball

Infanticidi femení

- TG *Etnologia*
- TR *Condicions femenina*
Demografia

Infants

- TE *Nenes*
Nens

Infants abandonats

- VEGEU *Abandó dels infants*
Orfelinats

Infants prematurs

- TG *Part prematur*

Infermeres

- TG *Medicina*
Professions
- TR *Educació superior*
Sanitat

Infi bulació

TG *Antropologia*
Sexualitat

TE *Clitoris*

TR *Sexisme*
Violència

Inquisició

TG *Història*

TE *Bruixeria*

TR *Religió catòlica*

Inseminació artificial

TG *Fecundació*

TR *Esterilitat*

Instint maternal (Psicologia)

TG *Amor maternal*
Maternitat

TR *Condicions femenina*
Religió

Instint sexual (Psicoanàlisi)

TG *Psicoanàlisi*
Sexualitat

TE *Llibido*

Institutius

TG *Educació*
Professions

Instrucció

VEGEU *Educació*

Intel.ligència de la dona

TG *Antropologia física*
Psicologia

TE *MOEBIUS, P.J. , Teoria de*

TR *Sexisme*

NOTA Hom recomana indexar sota el descriptor INTEL.LIGÈNCIA DE LA DONA les obres de caire general que sobre la temàtica es publicaren fins a la II guerra mundial.

Investigació

TG *Academies científiques*
Ciència

TE *Investigadores*

Investigadores

TG *Investigació*

NOTA Hom recomana indexar sota el descriptor INVESTIGADORES les obres de caire general sobre les dones que han practicat la *Investigació* en qualsevol de les branques de la *Ciència*.

Les obres sobre personalitats individuals podran indexar-se pels cognoms i nom de la persona.

Jocs

TG *Lleure*

Jocs Florals

TG *Literatura*

TR *Premis literaris*

Jornada de treball

TG *Condicib social de la dona*
Treball

TR *Igualtat d'oportunitats*
Legislació laboral
Maternitat

Jornal

VEGEU *Sou*

Joventut

NOTA Hom recomana indexar sota el descriptor JOVENTUT les obres de caire general sobre els joves.

TR *Adolescència*
Atur
Delinqüència juvenil
Noies

Jurisprudència

TG *Dret*

TE *Tribunals*

TR *Sentències*

Justicia

TG *Tribunals*

TE *Sentències*

Knaus, Mètode de

TG *Contraceptius*
Control de natalitat

TR *Ogino, Mètode de*

Labors

VEGEU *Condicció femenina*
Ensenyament de les labors
Treball domèstic

Lactància

VEGEU *Alletament*
Pediatria

Lectura

TG *Sociologia*
TE *Llibres de lectura*
TR *Analfabetisme*
Educació

Legislació

TG *Dret*
TE *Legislació alimentària*
Legislació laboral
Legislació sanitària
Legislació sobre els infants
Legislació sobre la dona
TR *Codis*
Lleis

Legislació alimentària

TR *Alimentació*
Higiene dels aliments

Legislació laboral

TG *Dret laboral*
Treball

TE *Assegurança de maternitat*
Convenis laborals
Igualtat de sou
Jornada de treball

TR *Condicció social de la dona*
Discriminació sexual en el treball
Igualtat d'oportunitats en el treball
Matrimoni
Seguretat social

Legislació sanitària

TG *Sanitat*

Legislació sobre el infants

NOTA Hom recomana indexar sota el descriptor LEGISLACIÓ SOBRE ELS INFANTS les obres de caire general sobre la protecció dels infants.

Legislació sobre la dona

NOTA Hom recomana indexar sota el descriptor LEGISLACIÓ SOBRA LA DONA les obres de caire general sobre les lleis aplicables a la *Dona*.

Lesbianes

TG *Homosexualitat*

TR *Discriminació dels homosexuals*
Sexualitat

Libido

TG *Instint sexual (Psicoanàlisi)*

TR *Frigidesa (Psicologia)*
Impotència sexual (Psicologia)
Orgasme

Lilith

TG *Biblia*

TR *Eva*
Mitologia

Lingüística

- TG *Filologia*
- TE *Llenguatge*
Sociolingüística
- TR *Antropologia lingüística*

Literatura

- TE *Escriptors*
Llibres de cavalleria
- TR *Epistolari*
Feminisme
Pseudònims

NOTA Podrem emprar el descriptor LITERATURA amb les subdivisions per èpoques, per llengües i per corrents literàries. Per exemple: *Literatura medieval; Literatura catalana; literatura feminista.*

Liturgia

- TG *Religió*
- TR *Sexisme*

LLar

- VEGEU *Casa*
Família

LLegítima

- TG *Dret civil*
- TR *Successió*
Testaments

LLei d'Assegurança de Maternitat. 1931.

- TG *Legislació laboral*
Legislació sobre la dona
- TR *Maternitat*
Treball

LLei d'Indies. 1680.

TG *Legislació sobre la dona*

LLei Julia (Roma)

TG *Legislació sobre la dona*

TR *Adulteri femení*

LLei Sàlica

TG *Legislació sobre la dona*

TR *Successió*

LLeis

VEGEU *Legislació*

NOTA Hom indexarà sota el descriptor LLEI les normes legals conegudes per un encapçalament normalitzat i referides a una temàtica concreta. Per exemple: *LLei d'Asserurança de Maternitat; LLei d'Indies; LLei Julia; LLei Sàlica.*

LLenguatge

TG *Lingüística*

TE *Sexisme en el llenguatge*

TR *Antropologia lingüística*
Gènere
Literatura

LLeure

TE *Jocs*

TR *Mitjans de comunicació*

LLevadora

TG *Obstetricia*

TE *Part*

TR *Professions*

LLibertat de culte

TG *Religions*

TR *Drets*

LLibertinatge (Costums)

VEGEU *Moral*
Religió
Sexualitat

LLibres

TG *Literatura*

TE *LLibres de cavalleria*
LLibres de lectura

TR *Impremta*

LLligament de trompes

TG *Esterilització femenina*

TR *Vasectomia*

LLinatge

TG *Genealogia*
Parentiu

TR *Cognoms*

Lògica

TG *Filosofia*

Magisteri

VEGEU *Ensenyament universitari*
Mestres

Malalties

TG *Patologia*

TE *Malalties hereditàries*
Malalties infantils
Malalties infeccioses
Malalties mentals
Malalties professionals
Malalties puerperals
Malalties venèries

TR *Higiene*
Salut
Seguretat social
Sanitat

Malalties hereditàries

TE *Heredolúes*

TR *Malalties venèries*

Malalties infantils

TG *Pediatria*

TR *Higiene infantil*
Malalties infeccioses

Malalties infeccioses

TE *Epidèmies*
Tifus
Tuberculosis

TR *Malalties infantils*
Malalties venèries

Malalties mentals

TG *Psiquiatria*

TR *Psicologia*
Salut

Malalties professionals

TG *Patologia*
Treball

TE *Seguretat en el treball*

TR *Legislació laboral*
Sindicats

Malalties puerperals

TG *Ginecologia*
Obstetricia

TE *Puerperi*

TR *Part*

Malalties venèries

TG *Patologia*

TE *Gonorrea*
Hereditàries
Sifilis

TR *Higiene sexual*
Malalties hereditàries
Malalties infeccioses
Prostitució
Sanitat

Malformacions del fetus

TG *Embriologia*

TR *Avortament terapèutic*
Eugenèsia

Maltusianisme

VEGEU *Demografia*

Mamografia

TG *Radiografia*

TE *Diagnòstic del càncer de mama*

Masculinitat

VEGEU *Gènere masculí*
Psicologia

Mancomunitat de Catalunya

NOTA Hom podrà emprar el descriptor
MANCOMUNITAT DE CATALUNYA per
a indexar les obres de caire
general sobre la dona que facin
referència a les realitzacions
dutes a terme per aquesta insti-
tució administrativa de govern.

Mare

TG *Maternitat*

TE *Mares solteres*

TR *Pare*
Parentiu, Sistema de

Mares solteres

TG *Mare*
Maternitat

TR *Expòsits*
Feminisme
Matrimoni

Marginació social

TG *Sociologia*

TE *Marginats*

TR *Antropologia social*

Marginats

TR *Delinquència*
Discriminació
Discriminació sexual
Prostitució

NOTA Hom podrà emprar el descriptor MARGINATS per a indexar les obres que facin referència a grups o col·lectius de persones que són tractades de forma discriminatòria per la societat.

Maria, Verge

VEGEU *Mariologia*

Mariologia

TG *Religió catòlica*

TR *Religiositat popular*
Verges trobades
Virginitat

Marit

VEGEU *Home casat*

Marxisme

TG *Pensament social*

TR *Capitalisme*
Feminisme socialista

Màscares

TG *Disfresses*

TR *Carnestoltes*
Moral

Masclisme

TG *Sexisme*

TR *Androcentrisme*

Masturbació

TG *Sexualitat*

TE *Masturbació femenina*
Masturbació masculina

TR *Orgasme*

Masturbació femenina

TR *Orgasme femení*

Masturbació masculina

TR *Orgasme masculí*

Maternitat

TG *Biologia*
Condicions femenina

TE *Amor maternal*
Instint maternal (Psicologia)
Mare

TR *Assegurances*
Atur
Avortament
Menstruació
Filiació
Patria potestat

Matriarcat

- TG *Etnologia*
- TR *Matrilinealitat*

Matrilinealitat

- TG *Filiació*
- TR *Matriarcat*

Matrimoni

- TG *Dret*
Religió
Sociologia
- TE *Matrimoni canònic*
Matrimoni civil
Parella
- TR *Adulteri*
Divorci
Família
Fills
Regim econòmic matrimonial
Sexualitat

Matrimoni, Anulació del

- VEGEU *Matrimoni canònic*

Matrimoni canònic

- TG *Dret canònic*
Matrimoni

Matrimoni civil

- TG *Dret civil*
Matrimoni

Matrimoni religiós

- VEGEU *Matrimoni canònic*

Matriu

- TG *Fisiologia sexual femenina*
- TE *Càncer de matriu*

Medicina

TE *Dermatologia*
Endocrinologia
Geratria
Ginecologia
Medicina de la família
Medicina del treball
Medicina esportiva
Medicina estatal
Medicina preventiva
Medicina mutualista
Obstetricia
Patologia
Pediatria
Psiquiatria

TR *Assistència social*
Biologia

Medicina de la família

TR *Patologia*
Pediatria

Medicina del treball

TR *Patologia*
Seguretat en el treball

Medicina esportiva

TR *Esports*
Salut

Medicina estatal

VEGEU *Sanitat*

Medicina preventiva

VEGEU *Higiene*

Medicina mutualista

VEGEU *Mutualisme*

Memòries

TG *Autobiografies*

TR *Literatura*

Menarquia

TG *Menstruació*

Mendicitat

TG *Pobresa*

TE *Captaires*

TR *Beneficiència*

Menopausa

TG *Cicle de vida*
Climateri

TR *Andropausa*
Menstruació

Menstruació

TG *Cicle de vida*
Fisiologia

TE *Menarquia*

TR *Control de natalitat*

Mestres

TG *Professions*

TR *Educació*

Minories

VEGEU *Etnies*
Marginats

Miomes

TG *Ginecologia*
Patologia

Miseria

VEGEU *Pobresa*

Misogínia

TG *Psicologia*
Sexisme

TR *Androfobia*

Mística

TG *Literatura*
Religió

TG *Escriptores*

Mitjans de comunicació

TG *Sociologia*

TE *Sexisme en els mitjans de comunicació*

TR *Humor*
Pornografia

NOTA Hom recomana l'ús de descriptors específics quan les obres es refereixin a un sol mitjà de comunicació. Per exemple: *Diaris (Premsa)*.

Mitologia

TE *Deesses*
Eva
Lilith

TR *Antropologia*
Religió

Moda

- TE *Modistes*
Vestits
- TR *Indumentària*

Modistes

- TG *Moda*
- TR *Associacions professionals*
Professions

MOEBIUS, P.J., Teoria de

- TG *Anti-feminisme*
- TR *Antropologia física*
Intel·ligència de la dona
Sexisme

Monestirs

- TG *Religió*
- TR *Celibat femení*

Monges

- TG *Celibat femení*
Religió catòlica
- TR *Ordres religioses*

Moral

- TG *Filosofia*
Religió
- TR *Educació religiosa*
Matrimoni
Sexualitat

Moral catòlica

- TG *Religió catòlica*
- TE *Director espiritual*
- TR *Associacions religioses*

Mort

- TG *Biologia*
Cicle de vida
- TE *Eutanàsia*
Suïcidi
- TR *Antropologia cultural*

Mortalitat

- TG *Demografia*
- TE *Mortalitat infantil*
Mortalitat post-part
- TR *Estadístiques*

Mortalitat infantil

- TR *Epidèmies*
Malalties infantils
Nutrició

Mortalitat post-part

- TR *Malalties puerperals*
Nutrició
Part

Moviment obrer

- TG *Història*
Moviments socials
- TR *Dona treballadora*
Industrialització
Revolució

Moviments feministes

VEGEU *Feminisme*
Moviments socials

Moviments socials

TG *Història*

TR *Història agrària*
Història de la dona
Història de les mentalitats
Història social

NOTA Aquest descriptor caldrà desenvolupar-lo a partir de les noves corrents historio-
gràfiques.

"Mujeres Libres"

TG *Anarquisme*
Feminisme

TE *Revistes feministes*

Muller

VEGEU *Dona casada*

Música

TG *Art*

TE *Música popular*

Música popular

TR *Festes populars*

Mutualisme

TG *Assegurances*

TE *Mutues*

Mutues

TG *Mutualisme*

TR *Seguretat social*

Nacionalitat de la dona casada

TG *Dret civil*
Cognoms

Nacionalisme

TG *Drets*
Política

TR *Feminisme*
Història

NOTA Hom podrà indexar sota el descriptor NACIONALISME amb la subdivisió de la cultura, nació o país les obres que informin d'aquella realitat o teoria. Per exemple: *Nacionalisme català; Nacionalisme irlandès.*

Nadons

TG *Part*

TR *Puericultura*

NOTA Hom recomana indexar sota el descriptor NADONS les obres de caire general sobre els infants recent nats.

Natalitat

TG *Demografia*

TR *Control de natalitat*
Estadístiques
Mortalitat

Negocis

TG *Comerç*

TE *Empresaries*

TR *Capacitat jurídica*

Nenes

- TG *Infantesa*
- TE *Educació de les nenes*
- TR *Fills*
Nens

Nens

- TG *Infantesa*
- TE *Educació*
- TR *Fills*
Nenes

Nimfomania

- TG *Instint sexual (Psicoanàlisi)*
- TR *Sexualitat*

Noies

- TG *Adolescència*
Juventut
- TE *Educació de les noies*

Nora

- TG *Parentiu*

Noviatge

- TG *Costums nupcials*
- TR *Matrimoni*

Nu femení

TG *Art*

TR *Pornografia*

Nutrició

TG *Biologia*

TE *Dietètica*

TR *Alimentació*
Mortalitat infantil
Mortalitat post-part

Obesitat

TG *Patologia*

TR *Alimentació*
Dietes
Nutrició

Obrera

VEGEU *Dona treballadora*

Obstetricia

TG *Medicina*

TE *Embaràs*
Part
Puerperi

TR *Cirurgia*
Embriologia
Ginacologia
Llevadores

Ogino, Mètode de

TG *Contraceptius*
Control de natalitat

TR *Knaus, Mètode de*

Ordres religiosos

TG *Religió catòlica*

TR *Celibat femení*
Convents
Educació religiosa
Monestirs

Orfenats

- TG *Ensenyament*
- TE *Orfes*
- TR *Adopció*
Asils
Expòsits
Família
Mares solteres

Orfes

- TG *Filles*
Orfenats
- TR *Expòsits*
Mares solteres

Organismes internacionals

NOTA Hom recomana indexar sota el descriptor ORGANISMES INTERNACIONALS les obres publicades per entitats internacionals sobre la *Dona*. Les obres publicades per ORGANISMES INTERNACIONALS sobre temàtiques diverses i *Dona* s'indexaran sota el descriptor concret i la subdivisió ORGANISMES INTERNACIONALS. Per exemple: *Treball-Organismes Internacionals*.

- TR *Condicions femenina*
Condicions social de la dona
Dret internacional
Feminisme

Orgasme

- TG *Sexualitat*
- TE *Orgasme femení*
Orgasme masculí
- TR *Llibido*
Masturbació
Psicoanàlisi

Orgasme femení

TG *Orgasme*

TR *Masturbació femenina*
Orgasme masculí

Orgasme masculí

TG *Orgasme*

TR *Masturbació masculina*
Orgasme femení

Ovaris

TG *Fisiologia sexual femenina*

TE *Ovulació*

TR *Patologia*

Ovulació

TG *Ovaris*

TR *Control de natalitat*
Fecunditat
Menopausa
Menstruació

Pacifisme

TG *Moviments socials*
Política

TR *Dret*
Feminisme
Guerra

Pactes nupcials

VEGEU *Dret català*

Pagesia

TG *Agricultura*
Classes socials
Història agrària

TR *Assegurances agràries*
Dona treballadora
Dret català
Moviments socials
Seguretat social
Treball

Paper de la dona

VEGEU *Condicions femenina*

Pare

TG *Parentiu*
Paternitat

TR *Filles*
Fills
Mare

Parella

- TG *Matrimoni*
Sociologia
- TR *Amor lliure*
Família de fet
Fills nascuts fora del matrimoni
Sexualitat

Paremiologia

- TG *Antropologia lingüística*
- TR *Costums*
Literatura

Parentiu

- TG *Dret civil*
- TR *Família*
Matrimoni
Parentiu, Sistema de

Parentiu, Sistema de

- TG *Antropologia cultural*
Etmologia
- TE *Consanguinitat*
Filiació
Filles
Fills
Mare
Pare
- TR *Dret civil*
Parentiu

NOTA Hom indexarà sota el descriptor PARENTIU, SISTEMA DE les obres generals sobre les relacions en tre parents. Les obres sobre relacions de parentiu concretes s'indexaran sota el descriptor que correspongui. Per exemple: *Avies; Nores; Sogres; Ties.*

Part

- TG *Obstetricia*
- TE *Cesària*
LLevadores
Part doloròs
Part prematur
Parteres
- TR *Avortament*
Costums
Embaràs
Ginecologia
Mortalitat post-part
Natalitat
Puerperi

Partits polítics

- TG *Política*
- TE *Feminisme de partit*
- TR *Sufragisme*

NOTA Hom recomana indexar les obres de caire específic sobre PARTITS POLÍTICS concrets sota el descriptor normalitzar del partit. Per exemple: *Partit Obrer d'Unificació Marxista (P.O.U.M.)*.

Paternitat

- TG *Parentiu*
- TE *Pare*
- TR *Patrilinealitat*

Patologia

- TG *Medicina*
- TE *Càncer*
Epidèmies
Malalties

TR *Geriatría*
Ginecología
Higiene
Psiquiatría
Salut
Sanitat
Sexualitat

Patria potestat

TG *Dret civil*

TR *Abandó dels infants*
Custòdia dels fills
Divorci
Maternitat
Paternitat
Sexisme

Patriarcat

TG *Etnologia*
Sociologia

Androcentrisme
Patrilinealitat
Parentiu, Sistema de
Religió

Patrilinealitat

TG *Filiació*

TR *Parentiu, Sistema de*
Paternitat
Patriarcat

Patriotisme

TG *Actituds*

TR *Educació*
Nacionalisme

Pecats

TG *Religió catòlica*

TR *Moral catòlica*
Sexualitat

Pedagogia

TG *Educació*

TE *Escoles pedagògiques*
Pedagogs

TR *Didàctica*
Ensenyament
Sistema educatiu

Pedagogs

TG *Pedagogia*

NOTA Hom recomana indexar les obres de caire específic sobre una pedagoga pels seus cognom i nom. Per exemple: *Sensat, Rosa-Pedagogs.*

Pel·lícules

TG *Mitjans de comunicació*

TE *Pel·lícules feministes*

TR *Pornografia*
Sexisme en les pel·lícules

Pel·lícules feministes

TG *Pel·lícules*

TR *Feminisme*

Pensament social

TG *Filosofia*
Sociologia

TR *Moviments socials*

NOTA Hom recomana indexar sota el descriptor PENSAMENT SOCIAL les obres de caire general referides als corrents filòsofiques amb incidència social.
Les obres d'un corrent filòsofic hom recomana d'indexar-les sota el descriptor específic. Per exemple: *Anarquisme; Liberalisme; Marxisme.*

Personalitat jurídica

VEGEU *Capacitat jurídica*

Pintores

TG *Pintura*

TR *Professions*

Pintura

TG *Art*

TE *Nu l'element
Pintores*

TR *Dona en l'art*

Planificació familiar

TG *Sociologia*

TE *Control de natalitat*

TR *Condicions social de la dona
Economia domèstica
Família*

Població

TG *Demografia*

TE *Emigració i Immigració*

TR *Estadístiques*

Pobresa

TG *Política econòmica*

Poliandria

TG *Poligamia*

TR *Poliginia*

Poligamia

TG *Etnologia*

TE *Poliandria*
Poliginia

TR *Matrimoni*

Poliginia

TG *Poligamia*

TR *Poliandria*

Política

TE *Guerra*
Pacifisme
Partits polítics
Política econòmica
Sindicalisme
Sistemes polítics

TR *Demografia*
Dret
Educació
Feminisme
Història
Sanitat
Sociologia

Política econòmica

TG *Economia*
Política

TE *Pobresa*

TR *Economia domèstica*
Emigració i Immigració

Prematurs

VEGEU *Infants prematurs*
Part prematur

Presons

TG *Sistema penitenciari*

TE *Presons femenines*

TR *Dret penal*

Presons femenines

TG *Presons*

TR *Reformatoris*

Previsió social

VEGEU *Assegurances*
Seguretat social

Professions

TG *Educació*
Treball

TE *Professions femenines*

NOTA Hom recomana indexar sota el descriptor específic de cada professió les obres relacionades amb cada activitat humana. Per exemple: *Assistentes domèstiques; Assistentes socials; Bibliotecàries; Escriptors; Investigadores; Mestres ...*

Professions femenines

TG *Professions*

NOTA Hom recomana indexar sota el descriptor PROFESSIONS FEMENINES les obres que tractin sobre la feminització de les professions.

Proletariat

- TG *Classes socials*
Marxisme
- TR *Dona treballadora*

Prostitució

- TG *Sexualitat*
- TE *Prostitutes*
Tràfic de blanques
- TR *Alcavota*
Amistança
Higiene sexual
Malalties venèries
Moral catòlica
Relacions extramatrimonials
Violència

Prostitutes

- TG *Prostitució*
- TR *Condicions socials de la dona*
Feminisme
Professions
Tràfic de blanques

Protecció de la dona

- VEGEU *Legislació sobre la dona*

Protecció dels infants

- VEGEU *Legislació sobre els infants*

Pròtesis

- TG *Cirurgia*

NOTA Hom recomana indexar sota el descriptor PRÒTESIS les obres que tracten de la substitució d'òrgans o parts de la fisiologia humana. Per exemple: *Pròtesis de mama*.

Pseudònims

- TG *Escriptors*
- TR *Literatura*

Psicoanàlisi

- TG *Psicologia*
- TE *Institnt sexual*
Libido
- TR *Sexualitat*

Psicologia

- TE *Actituds*
Afectivitat
Agressivitat
Amon
Intel.ligència de la dona
Psicoanàlisi
Sexisme
- TR *Filisofia*
Psiquiatria
Salut

Pubertat

- TG *Adolescència*
Sexualitat
- TR *Fisiologia sexual*

Pubilla

- TG *Hereva*
Successió
- TR *Dret català*
Pagesia

Puericultores

- TG *Professions*
Puericultura

Puericultura

- TG *Medicina*
- TE *Puericultores*
- TR *Higiene infantil*
Infantesa

Puerperi

- TG *Obstetricia*
- TE *Malalties puerperals*
Mortalitat post-part
- TR *Embaràs*
Ginecologia
Part

Quaresma

TG *Religió cristiana*

TR *Abstinència
Carnestoltes
Liturgia*

Quarta marital

TG *Dret català*

TR *Successió
Viduitat*

Qüestionaris

VEGEU *Enquestes*

Raça

VEGEU *Etnies*
Minories

Racisme

TG *Drets humans*
Sociologia

TE *Discriminació*

TR *Feixisme*
Nazisme
Sexisme

Radiografia

TG *Diagnòstic*

TE *Mamografia*

TR *Medicina*

Reformatoris

TG *Sistema penitenciari*

TR *Delinqüència infantil*
Delinqüència juvenil
Presons

Reformisme social

TG *Pensament social*

TR *Catolicisme social*
Sindicalisme
Treball

Règim econòmic matrimonial

- TG *Dret civil*
Matrimoni
- TE *Béns del matrimoni*
Béns parafernals
Béns troncal
Dot
Herència (Dret)
- TR *Dret català*

Règim successori

- VEGEU *Successió*

Reivindicacions feministes

- VEGEU *Emancipació de la dona*
Feminisme
Sufragisme

Relacions extramatrimonials

- TG *Matrimoni*
Sexualitat
- TR *Adulteri*
Amistançada
Emancipació sexual

Religió catòlica

- TG *Religió cristiana*
- TE *Acció Catòlica*
Associacions religioses
Beates
Biblia
Canonització
Catequesi
Catolicisme social
Celibat fement
Convents
Dret canònic
Eva
Evangelis
Inquisició
Mariologia
Monestirs
Ordres religioses
Religiositat popular
Santes
- TR *Mitologia*
Religions

Religió cristiana

- TG *Religions*
- TE *Educació religiosa*
Litúrgia
Religió catòlica
- TR *Antropologia cultural*
Mitologia

Religions

- TE *Art religiós*
Religió catòlica
Religió cristiana
- TR *Antropologia cultural*
Filosofia
Mitologia
Sociologia

NOTA Hom recomana indexar sota el descriptor específic de cada conjunt de creences les obres que tracten de cada una de les religions. Per exemple: *Budisme*.

Religiositat popular

- TG *Antropologia cultural*
Religió catòlica
- TR *Mariologia*
Verges trobades

Remeieres

- TG *Medicina*
- TR *Antropologia cultural*
Professions

Reproducció

- TG *Biologia*
Demografia
- TR *Condició femenina*

Repudi

- TG *Història del dret*
- TE *Fecunditat*
- TR *Antropologia cultural*
Política
Sexisme

Revistes (Premsa)

- TG *Mitjans de comunicació*
- TE *Revistes femenines*
Revistes feministes
- TR *Diaris (Premsa)*
Humor
Pornografia
Sexisme

Revistes femenines

- TG *Revistes (Premsa)*
- TR *Condicció femenina*

NOTA Hom recomana indexar sota el descriptor REVISTES FEMENINES les publicacions adreçades a la *Dona* per la seva especificitat com a sexe femení. I les obres que tracten des de la vessant històrica o sociològica les REVISTES FEMINISTES

Revistes feministes

- TG *Revistes (premsa)*
Feminisme
- TR *Revistes femenines*

Revolució

- TG *Moviments socials*
- TR *Feminisme*
Història

Salut

- TG *Medicina*
- TE *Salut mental*
Salut pública
- TR *Assegurances*
Assistència social
Psicologia
Sanitat

Salut mental

- VEGEU *Psicologia*
Psiquiatria

Salut pública

- VEGEU *Sanitat*

Sanitat

- TG *Administració Pública*
Medicina
- TE *Seguretat social*
- TR *Higiene*
Patologia

Santes

- TG *Religió catòlica*
- TE *Santorals*
- TR *Beates*
Religiositat Popular

Santorals

TG *Calendaris*
Santes

TR *Liturgia*

Sedució

VEGEU *Violació*

Seguretat en el treball

TG *Malalties professionals*

TR *Accidents de treball*
Seguretat social
Treball

Seguretat social

TG *Sanitat*

TE *Pensions*

TR *Dret*

Sentències

TG *Tribunals*

NOTA Les SENTÈNCIES emeses pels *Tribunals* s'indexaran sota el descriptor de la temàtica a que facin referència i, amb la subdivisió SENTÈNCIES. Per exemple: *Adulteri femení-Sentències*.

Separació de béns

TG *Béns del matrimoni*

TR *Dret civil*

Separació matrimonial

TG *Dret canònic*
Matrimoni

TR *Divorci*

Servei domèstic

TG *Treball domèstic*

TE *Assistentes domèstiques*
Dames de companyia

TR *Professions*

Sexe

TG *Fisiologia sexual*

TE *Gènere*

TR *Sexisme*
Sexualitat

Sexisme

TG *Psicologia*

TE *Androcentrisme*
Androfòbia
Discriminació sexual
Misoginia
Sexisme en el llenguatge
Virginitat

TR *Condicció femenina*
Intel·ligència de la dona
Professions
Violència

NOTA Hom recomana emprar el descriptor SEXISME per totes aquelles activitats humanes en les quals el sexe és motiu de marginació.

Sexologia

TE *Sexualitat*

Sexualitat

TG *Sexologia*

TE *Afrodísiacs*
Amon
Bisexualitat
Emancipació sexual
Higiene sexual
Homosexualitat
Lesbianes
Masturbació
Orgasme
Relacions extramatrimonials

TR *Abstinència*
Afectivitat
Contraceptius
Esterilització
Frigidesa (Psicologia)
Impotència sexual (Psicologia)
Incest
Violència

Sífilis

TG *Malalties venèries*

TR *Higiene sexual*
Prostitució

Sindicalisme

TG *Política*

TE *Sindicats*

TR *Treball*

Sindicats

TG *Sindicalisme*

TR *Partits polítics*

Sistema educatiu

TG *Educació*

TR *Ensenyament gratuït*
Ensenyament obligatori
Igualtat d'oportunitats en l'educació
Política

Sistema de parentiu

VEGEU *Parentiu, Sistema de*

Sistema penitenciari

TG *Justícia*

TE *Presons*
Reformatoris

Sistemes polítics

NOTA Hom recomana indexar sota el descriptor SISTEMES POLÍTICS les obres de caire general les opcions de govern en cada país i època. Les obres sobre un sistema polític concret hom recomana indexar-les sota el descriptor específic. Per exemple: *Feixisme; Franquisme; Nazisme.*

Sociolingüística

TG *Lingüística*
Sociologia

TE *Bilingüisme*

Sociologia

TE *Assistència*
Associacions
Classes socials
Delinqüència
Marginació social

TR *Antropologia social*
Condicib social de la dona
Història social

Sou, Igualtat de

VEGEU *Igualtat de sou*

Successió

TG *Dret civil*

TE *Herència (Dret)*
Hereva
Pubilla

TR *Dret català*
Llegítima
Testaments

Sufragi universal

TG *Drets humans*

TR *Sufragisme*

Sufragisme

TG *Feminisme*

TE *Sufragistes*

TR *Emancipació de la dona*

Sufragistes

TG *Sufragisme*

TR *Feministes*

Suïcidi

TG *Mort*

TR *Eutanasia*

Supersticions

VEGEU *Costums*

Tabú

- TG *Etnologia*
Psicoanàlisi
- TE *Incest*
- TR *Supersticions*

Teatre

- TG *Literatura*
- TE *Actrius*

Testaments

- TG *Dret civil*
- TR *Dret català*
Successió

Tífus

- TG *Epidèmies*
Malalties infeccioses

Tortura

- TG *Drets fonamentals*
Drets humans
- TR *Inquisició*
Violència

Tràfic de blanques

TG *Prostitució*

TR *Esclavisme*
Violació

Treball

TE *Treball a domicili*
Treball a temps parcial
Treball domèstic

TR *Atur*
Discriminació sexual en el treball
Divisió sexual del treball
Igualtat de sou
Jornada de treball
Legislació laboral
Seguretat en el treball
Seguretat social

Treball a domicili

TG *Treball*

TR *Condicció social de la dona*

Treball a temps parcial

TG *Treball*

TR *Agricultura*

Treball domèstic

TG *Condicció femenina*
Treball

TE *Servei domèstic*

Tribunals

TG *Dret penal*

TE *Sentències*

Tuberculosis

TG *Malalties infeccioses*

TR *Condicions social de la dona*

Urbanisme

TE *Habitatge*

TR *Condicib social de la dona*

NOTA El descriptor URBANISME pot emprarse per les obres que d'aquesta temàtica van acompanyades d'estudis socials i demogràfics. Per exemple els realitzats per Ildefons Cerdà.

Urbanitat

TE *Educació de les nenes*
Educació de les noies

NOTA Hom recomana indexar sota el descriptor URBANITAT les obres que tracten l'educació formal, bones maneres i etiqueta social.

Úter

VEGEU *Matriu*

Vasectomia

TG *Esterilització masculina*

TR *Lligament de trompes*

Verge Maria

VEGEU *Maria*
Mariologia

Verges trobades

TG *Religiositat popular*

TR *Mariologia*

Vestits

TG *Moda*

TE *Vestits de bany*

TR *Indumentària*
Moral catòlica

Vestits de bany

TG *Bany*
Vestits

TR *Moral catòlica*

Vidua

TG *Matrimoni*
Viduitat

Viduitat

TG *Dret laboral*

TR *Pensions*

Violació

TG *Violència*

TE *Desfloració*
Estupre

TR *Dret penal*
Tràfic de blanques
Virginitat

Violència

TG *Guerra*
Psicologia

TE *Clitoridectomia*
Dones maltractades
Infibulació
Tortura
Violació

TR *Antropologia cultural*
Dret penal
Drets humans
Sexisme

Virginitat

TG *Sexisme*

TR *Desfloració*
Maritologia
Violació

Vot

TG *Sufragisme*

TR *Eleccions*

VI.- **R**eflexions **F**inals

VI.- REFLEXIONS FINALS

El treball dut a terme no ha pretés tancar la feina feta, sinò ben alcontrari, la nostra aportació vol ésser una contribució més als treballs fets a Catalunya per a crear una infraestructura conceptual i documental en l'àmbit històric. La inexistència de thesaurus d'història i de thesaurus en català ha influït en la lentitud del nostre treball i possiblement en el reeixir de les propostes metodològiques que hem configurat. Així i tot, el treball ens ha estat profitós, si més no, perquè ens ha obligat a conèixer noves metodologies, nous marcs conceptuals i a entreveure les relacions interdisciplinàries entre les diverses disciplines que configuren les ciències socials. La recerca de solucions a les dificultats, que la construcció del Thesaurus comportava, ha estat l'esperó que ha empès el desenvolupament de tot el treball. En base a les dades que configuren el conjunt del treball es poden abstracture les següents valoracions globals: Pel que fa referència a la construcció del Thesaurus -que constitueix el gruix del treball- remarcar que la proposta conceptual que el Thesaurus configura és oberta a les aportacions dels especialistes i, a la necessària evolució de la Historiografia. L'amplitud temàtica del Thesaurus el fa una eina universal -en base a la cinquantena de categories temàtiques i als set cents seixanta dos descriptors- que pot suggerir nombrosos temes d'estudi ja sigui per les categories temàtiques o, pel seguiment del fil conductor de les relacions de complementarietat temàtica i disciplinària.

Altrament, pel que fa referència a la documentació que recolza el Thesaurus genera i pot generar treballs com per exemple el que suggerim a partir de l'Apèndix VII.2. d'aquest treball que és la relació de setanta vuit associacions de caire divers -religioses, profes-

sionals, benèfiques, culturals ...- adreçades a les dones i que aparagueren a la ciutat de Barcelona entre el 1870 i el 1938. Aquesta llista l'hem elaborat en base a la documentació consultada per a la confecció del Thesaurus. D'altres temes d'interés apuntats per la documentació són les professions femenines i la feminització de les professions, l'evolució conceptual del feminisme, l'evolució del paper de la dona en la societat a través del comerç, de l'aparició de la capacitat jurídica de la dona, de la transformació de les relacions interpersonals i la seva configuració en la legislació com per exemple la família de fet, l'evolució de l'educació de la dona per altri a l'educació de la dona per a si mateixa, i tants d'altres fins a reflectir el Thesaurus Alfabètic. El nostre Thesaurus a diferència d'altres s'ha basat en documentació primària, i en un nombre molt elevat de documents -tres mil documents hem analitzat per a confeccionar el Thesaurus i, J.K. Marshall l'autora de l'únic Thesaurus similar n'ha consultat mil cinc cèntims de documents- fet que justifica l'amplitud conceptual de la nostra proposta.

Pel que fa referència al llenguatge el Thesaurus vol ésser una eina d'anàlisi que contempla les dues opcions metodològiques l'anacronisme per respecte al context documental en el qual s'expressa la categoria històrica, i les noves aportacions que suprimeixen conceptes amb accepcions discriminatòries i menyspreatives, envers la dona.

El Thesaurus com a instrument configurat a partir de les fonts documentals per a la Història de la dona contempla a la dona com a subjecte de tots llurs descriptors i, l'emmarca en qualsevol dels àmbits temàtics que la documentació pugui haver suggerit. La interdisciplinarietat que s'esdevé a partir de la proposta anterior és també una hipòtesi de treball a desenvolupar des de la Història de la dona com a branca de la història.

Els descriptors temàtics i la seva dinàmica interna permetria - a partir d'un estudi particular i aprofundit de cada un d'ells- conèixer l'evolució de les categories temàtiques o àmbits d'estudi de la Història de la dona.

El nostre treball immers en la interrelació entre moltes disciplines aspira a ésser una eina d'anàlisi temàtica que suggereixi recerques i que les recolzi.

VII.- APÉNDIXS

1.- FITXA BIBLIOGRÀFICA I RESSENYA.

- 1.1.- FITXA TIPUS DEL "REPERTORI
BIBLIOGRÀFIC": *Bibliografia
Històrica de la Dona a Cata
lunya. / 800-1939.*
- 1.2.- MOSTRA ORIGINAL D'UNA FITXA
AMB RESSENYA DEL "REPERTORI".

FITXA AMPLIADA (20%). MESURA REAL = 22x16 cm.

1.1.- FITXA TIPUS DEL "REPERTORI BIBLIOGRÀFIC":

*Bibliografia Històrica de la Dona a Catalunya.
1800-1939.*

TEMA _____ Sigles Arxiu/Biblioteca _____

AUTOR/Cognoms _____, Nom _____

TÍTOL _____

_____ : Subtítol _____

_____ = Títol Paral·lel _____

_____/Coautors; Prologuistes; Traductors _____ . -- _____ ed. --

Ciutat _____ : Editorial _____

_____, Any _____ (Lloc d'impressió _____ : Impresor _____, Any _____). -- _____ p: o v. _____

: il; _____ cm. -- (Sèrie./Col·lecció _____

_____ ; núm. _____ .Subsèries _____

_____, núm. _____). -- NOTES _____

"RESSENYA" : Oscil·la entre les cinc i dotze línies de llargària.

240

Sigles Catalogador _____

1.2.- MOSTRA ORIGINAL D'UNA FITXA AMB RESSENYA, DEL "REPERTORI".

TEMA *Educació; Família; Economia Domèstica Sigles IMHB*
AUTOR *RUIZ ROMERO* Nom *Juan*
TÍTOL *Nociones de Economía e Higiene doméstica al alcance de las niñas* : Subtítol _____
= Títol paral·lel _____ / Coautors; Prologuistes;
Traductors _____ .-- _____ ed. -- Ciutat Barce-
lona : Editorial *Libreria de J. Farniols Amat* ,Any /897
(Lloc d'impressió _____ : Impressor _____ , Any
_____). -- 48 p.: il; /6 cm. -- (Sèrie _____
_____ ; núm. _____ .Subsèrie _____
_____ , núm. _____). -- NOTES _____

Obra dedicada a la muller morta i, feta principalment per a les seves filles. Consta de dues parts: la primera amb uns preliminars on es defineixen l'economia domèstica, l'administració correcta i prudent dels béns de la família. S'explica que és la família, qui n'és el cap i d'altres dades com per exemple les qualitats de la mestressa de casa, la instrucció que ha de tenir, les nocions d'administració, de l'ordre, de la distribució del temps de treball, dades sobre l'alimentació, la bugada, els vestits. També s'especifica quins han d'ésser els deures de la dona envers l'espos, els fills, els parents, els criats, els veïns, els amics: i un capítol dedicat a les formes i mètodes de com dur els comptes. La segona part són definicions generals a partir del sistema pregunta-resposta sobre la higiene, l'aire, la llum, l'escalfor, els aliments, les begudes, els vestits i d'altres temes relacionats amb la família.

R. 409

Sigles Catalogador MRS

11.- ASSOCIATIONS

A

ACCIO CATOLICA DE LA DONA. *Barcelona.*

AGRUPACIO ESCOLA DE BIBLIOTECARIES. AEG. *Barcelona.*

APOSTOLADO DE SENORAS PARA LA OBRA DE PRESERVACION DE LA FE. *Barcelona.*

ASOCIACION COOPERATIVA DE SENORAS PARA EL SOCORRO MUTUO DE ENFERMEDADES BAJO EL TITULO DE SANTA CAPITOLINA. *Barcelona.*

ASOCIACION DE ESCLAVAS DE JESUS CRUCIFICADO. *Barcelona.*

ASOCIACION DE SENORAS PARA EL MUTUO AUXILIO EN CASOS DE ENFERMEDAD Y DEFUNCION "LAS TRES HERMANAS". *Barcelona.*

ASOCIACION DE SENORAS BAJO LA ADVOCACION DE LA CIRCUNCISION DEL SEÑOR. *Barcelona.*

ASOCIACION DE SENORAS BAJO LA ADVOCACION Y NOMBRE DE LA ANUNCIACION DE NUESTRA SENORA. *Barcelona.*

ASOCIACION DE SOCORROS MUTUOS DE LA PURISIMA CONCEPCION. *Barcelona.*

ASOCIACION DE SOCORROS MUTUOS PARA SENORAS BAJO EL TITULO DE NUESTRA SENORA DE LA PROVIDENCIA. *Barcelona.*

ASOCIACION DE SOCORROS MUTUOS PARA SENORAS BAJO LA ADVOCACION DEL PURISIMO CORAZON DE MARIA. *Barcelona.*

ASOCIACION DE SOCORROS MUTUOS PARA SENORAS DE NUESTRA SENORA DE GUADALUPE. *Barcelona.*

ASOCIACION MUNDIAL PARA LA DEFENSA DE LA MUJER. *Barcelona.*

ASOCIACION PARA SOCORROS MUTUOS EN CASO DE ENFERMEDAD O IMPOSIBILIDAD FISICA BAJO LA INVOCACION DE LA CARIDAD. *Barcelona.*

ASSOCIACIO DE MARES CATOLIQVES. *Barcelona.*

C

COMPANYIA DE LES FILLES DE LA CARITAT, Barcelona.
CONGREGACION MARIANA DE HIJAS DE LA INMACULADA
VIRGEN MARIA Y BEATA JUANA DE LESTONNAC, Barcelo-
na.

E

EJERCITO DE SALUD, Barcelona.
ESCUELA DE INSTITUTRICES Y OTRAS CARRERAS PARA LA
MUJER, Barcelona.
EXERCICIS PARROQUIANS, Barcelona.

F

FEDERACIO DE MUTUALITATS DE CATALUNYA, Barcelona.

G

GERMANES ASSUMPCIONISTES, Barcelona.

H

HERMANAS DE LA CARIDAD, Barcelona.
HERMANAS DIACONISAS, Barcelona.
HERMANDAD DE LA INMACULADA Y SAN JOSE, Barcelona.
HERMANDAD DE SOLTERAS Y VIUDAS BAJO LA PROTECCION
DEL INFANTE JESUS Y NUESTRA SENORA DE LAS MERCE-
DES, San Ginés de Vilasar.
HERMANDAD O ENFERMERIA DE MUGERES BAJO LA ADVOCA-
CION DE NUESTRA SENORA DEL REMEDIO, Barcelona.
HERMANDAD O MONTEPIO BAJO LA PROTECCION DE LA PURI-
SIMA CONCEPCION DE NUESTRA SENORA, Barcelona.

I

INSTITUT DE CULTURA I BIBLIOTECA POPULAR PER A DO-
NA, Barcelona.
INSTITUT DE LES AUXILIADORES, Barcelona.
INSTITUT DE MARIA REPARADORA, Barcelona.
INSTITUTO DE HERMANAS DE LA CARIDAD DE SANTA ANA,
Zaragoza.
INSTITUTO DE LA MUJER, ORGANISMO DE ACCION SOCIAL
FEMENINA DE LA CAJA DE PENSIONES PARA LA VEJEZ Y
DE AHORROS, Barcelona.

M

- MONTEPIO ARTILLERO DE LAS SENORAS. *Barcelona.*
- MONTEPIO ASOCIACION DE SENORAS DE LA SALUD. *Gràcia.*
- MONTEPIO BAJO LA ADVOCACION DE SAN JOSE. *Barcelona.*
- MONTEPIO BAJO LA INVOCACION DEL PATRIARCA SAN JOSE PARA SOCORROS MUTUOS EN CASO DE ENFERMEDAD. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE AMBOS SEXOS LA ALIANZA. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE LA BEATA JUANA DE ARA. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE NUESTRA SEÑORA DE LA ESPERANZA Y SAN JOSE PARA SOCORRO MUTUO DE INDIVIDUOS DE AMBOS SEXOS. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE NUESTRA SEÑORA DE LOS DOLORES. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE SANTA ANA. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE SANTA MADRONA. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE SENORAS AGREGADO A LA PIA UNION DE SAN MIGUEL DE LOS SANTOS. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE SENORAS BAJO EL AMPARO DE SANTA ELENA. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE SENORAS BAJO LA ADVOCACION DE LA AFLICION DE MARIA. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE SENORAS BAJO LA ADVOCACION DE LA SOLEDAD DE MARIA. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE SENORAS BAJO LA ADVOCACION DE NUESTRA SEÑORA DE GUADALUPE. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE SENORAS BAJO LA ADVOCACION DE NUESTRA SEÑORA DE LA ENCARNACION. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE SENORAS BAJO LA ADVOCACION DE SANTA ANA. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE SENORAS BAJO LA ADVOCACION DE SANTA FILOMENA. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE SENORAS BAJO LA ADVOCACION DE SANTA ROMANA, VIRGEN Y MARTIR. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE SENORAS BAJO LA ADVOCACION DEL BEATO JUAN Y BEATA DE LA CONCEPCION. *Barcelona.*

M

- MONTEPIO DE SENORAS BAJO LA INVOCACION DEL PATROCINIO DE NUESTRA SENORA. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE SENORAS DE LA CORTE DE SAN JOSE Y SAGRADA FAMILIA. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE SENORAS DE LA ILUSTRE ARCHICOFRADIA DEL ANGEL DE PUREZA SAN LUIS GONZAGA, PROTECTOR DE LA JUVENTUD. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE SENORAS DE LA PURISIMA CONCEPCION. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE SENORAS DE LA SANTA FAZ. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE SENORAS DE NUESTRA SENORA DEL PATROCINIO. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE SENORAS EL DULCE NOMBRE DE MARIA. *Gràcia.*
- MONTEPIO DE SENORAS LA UNION DE BARCELONA. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE SENORAS LA VERDAD. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE SOCORROS MUTUOS LA CARIDAD. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE SOCORROS MUTUOS DE SENORAS "LAS TRES HERMANAS". *Barcelona.*
- MONTEPIO DE SOCORROS MUTUOS PARA AMBOS SEXOS DENOMINADO LA ALIANZA FAMILIAR. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE SOCORROS MUTUOS PARA SENORAS BAJO LA INVOCACION DE LA DIVINA PASTORA. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE TERCARIOS DE SAN FRANCISCO DE PAULA. *Barcelona.*
- MONTEPIO DEL ROSARIO DE NUESTRA SENORA DE LA GUIA. *Barcelona.*
- MONTEPIO DE LA CARIDAD. *Barcelona.*
- MONTEPIO LA PROTECTORA. *Barcelona.*
- MONTEPIO LA PROTECTORA DEL DESVALIDO. *Barcelona.*
- MONTEPIO O ASOCIACION DE SOCORROS MUTUOS LA PROTECTORA. *Barcelona.*
- MONTEPIO PARA AMBOS SEXOS LA HUMANITARIA CATALANA. *Barcelona.*
- MONTEPIO VIRGEN DE LOS DOLORES AL PIE DE LA CRUZ. *Barcelona.*
- MUTUA FIVALLER, SOCIETAT CATALANA DE SOCORS MUTUS. *Barcelona.*

O

- OBRA DE LA SAGRADA FAMILIA PERTENECIENTE A LA SOCIEDAD DE SAN VICENTE DE PAUL. *Barcelona.*

P

PATRONATO SOCIAL-ESCOLAR DE OBRERAS DEL POBLET.
Barcelona.

PORVENIR DE LA HUMANIDAD, EL. Barcelona.

S

SEGLE MUTUALISTA, EL. Barcelona.

SIGLO MUTUALISTA, EL. Barcelona.

SOCIEDAD DE AUXILIADORAS DE LAS ALMAS DEL PURGATORIO.
Barcelona.

SOCIEDAD DE MUJERES PATRIOTICAS. Barcelona.

SOCIEDAD DE SOCORROS MUTUOS LA PROTECTORA DEL DESVA-
LIDO. Barcelona.

SOCIEDAD DE SOCORROS MUTUOS LOS CINCUENTA. Barcelona.

SOCIETAT DE SOCORS MUTUS. MUTUA FIVALLER. Barcelona.

U

UNION Y DEFENSA DE LOS MONTEPIO DE LA PROVINCIA DE
BARCELONA. MUTUALIDAD MATERNAL. Barcelona.

III.- / NORME INTERNATIONALE ISO 214-1976 (F)
*Documentation-Analyse pour les publica-
tions et la documentation, dans ISO.*
Transfert de l'Information.- 2ème edi-
tion. Genève : ISO, 1982. pp.23-28.

Documentation — Analyse pour les publications et la documentation

0 INTRODUCTION

L'accroissement du volume de documents émanant de sociétés savantes, de documents scientifiques, techniques, et autres documents d'information ou d'enseignement, rend plus importante encore pour les lecteurs de la documentation primaire et pour les utilisateurs des services secondaires, la nécessité d'identifier le plus rapidement et le plus exactement possible le contenu même de chaque document. Cette identification rapide est facilitée si l'auteur du document (aidé par les éditeurs) la fait précéder d'un titre significatif et d'une analyse bien préparée.

1 OBJET ET DOMAINE D'APPLICATION

La présente Norme Internationale prescrit des règles pour la préparation et la présentation des analyses de documents. Elle met l'accent sur les analyses préparées par les auteurs de documents primaires, et sur leur publication, car de telles analyses peuvent être utiles aux lecteurs de ces documents tout en étant reproductibles avec peu ou pas de modifications dans les services et publications secondaires. Les principes de base s'appliquent également à la préparation des analyses par d'autres personnes que les auteurs, aussi des règles spécifiques sont-elles prévues pour la présentation des analyses dans les publications et services secondaires.

2 DÉFINITIONS

Dans la présente Norme Internationale, le terme analyse signifie une représentation abrégée et précise du contenu d'un document, sans interprétation ou critique¹⁾ et sans distinction de l'auteur de l'analyse.²⁾

Une analyse devrait être aussi informative que l'auteurient le genre et le style du document, ce qui veut dire qu'elle devrait représenter autant que possible l'information quantitative ou qualitative, ou les deux, contenue dans le document.³⁾ Les analyses informatives sont spécialement utiles pour les textes décrivant un travail expérimental et pour les documents consacrés à un seul thème. Cependant, quelques textes discursifs ou étendus, tels que des vues d'ensemble, des critiques et des monographies complètes peuvent permettre la préparation d'une analyse qui n'est qu'un guide indicatif ou descriptif du genre du document, des principaux sujets couverts, et de la manière dont les faits sont traités. Il se peut qu'une analyse à la fois informative et indicative soit effectuée quand les limites de la longueur de l'analyse, ou le type et le style du document, exigent de limiter les éléments informatifs aux éléments primaires du document et de reléguer les autres aspects dans les éléments indicatifs. Voir exemples 1 et 2.

Les analyses ne doivent pas être confondues avec les termes suivants, connexes mais distincts : annotation, extrait et résumé. Une annotation est un bref commentaire ou explication d'un document ou de son contenu, ou même une très brève description, habituellement ajoutée en note après la référence bibliographique du document. Un extrait se compose d'une ou de plusieurs parties d'un document choisies pour représenter le tout. Un résumé, s'il est nécessaire d'en faire un, est un second et bref exposé dans un document (généralement placé à la fin de ce document) de ses découvertes et de ses conclusions caractéristiques, et a pour but de compléter l'orientation du lecteur qui a étudié le texte précédent. (Étant donné que les autres parties importantes du document, par exemple le but ou la méthodologie, ne sont généralement pas condensées dans ce genre de résumé, le terme ne saurait être assimilé à l'analyse.) C'est-à-dire qu'une analyse telle qu'elle est définie précédemment ne doit pas être appelée un résumé, et qu'un résumé, si l'on en fait un, ne doit pas reproduire — reprendre l'objet de — l'analyse.)

1) Une brève analyse critique revêt souvent les caractéristiques de l'analyse informative, ou de l'analyse informative-indicative, mais l'on attend de son auteur qu'il y inclue des valeurs de critique et d'interprétation appropriées.

2) Le mot synopsis était autrefois utilisé pour définir un résumé préparé par l'auteur, le terme analyse étant réservé à un condensé préparé par une autre personne. La suppression de cette distinction, qui a en grande partie disparu, est une des raisons de la révision de l'ISO/TC 214-1961.

3) Des analyses plus indicatives ou même des annotations sont moins coûteuses, dans la mesure permise par les contingences intervenant dans l'économie de la publication. Des facteurs fondamentaux tels que l'économie ne doivent cependant pas être confondus avec de véritables normes régissant la qualité des analyses.

3 BUT ET UTILISATION DES ANALYSES

3.1 Définition de la pertinence

Une analyse bien préparée permet aux lecteurs d'identifier rapidement et d'une manière précise le contenu fondamental d'un document, afin de déterminer l'intérêt qu'il présente pour eux, et ainsi de décider s'ils ont besoin de le lire en entier.

3.2 Lecture facultative de l'ensemble d'un texte de documents marginaux

Les lecteurs pour lesquels le document est d'un intérêt marginal tiennent souvent assez d'information de l'analyse pour rendre inutile la lecture de tout le document.

3.3 Utilité pour la sélection par ordinateur de textes intégraux

Les analyses servent aussi à la sélection mécanisée du texte intégral pour la recherche de l'information.

3.4 Utilisation dans des documents primaires spécifiques

Les présentations recommandées concernent les auteurs et les rédacteurs de documents et de publications spécifiques, tels que les revues, rapports et thèses, monographies et actes, et brevets d'invention.

3.4.1 Revues

Elles doivent comporter une analyse pour chaque article de revue, essai et discussion. Les notes, communications brèves, éditoriaux, et lettres à l'auteur d'un intérêt technique ou scientifique évident, devraient également contenir de brèves analyses.

3.4.2 Rapports et thèses

On doit inclure une analyse dans chaque rapport, brochure ou thèse publiés séparément.

3.4.3 Monographies et actes

Une simple analyse peut suffire dans un livre ou dans une monographie dont le sujet est homogène. Cependant, une analyse séparée est également nécessaire pour chaque chapitre si le volume couvre différents sujets, ou s'il représente une collection de communications présentées par différents auteurs (par exemple les actes d'une réunion ou d'un symposium). Voir exemple 3.

3.4.4 Brevets d'invention

Chaque brevet ou demande de brevet doit être accompagné d'une analyse, conformément aux règles du pays d'origine et de l'agence internationale.

3.5 Utilisation dans les publications et services secondaires

Les publications et les services secondaires peuvent souvent employer mot pour mot les analyses élaborées dans les documents primaires, si ces analyses ont été soigneusement préparées, et si elles ne sont pas touchées par les restrictions du droit d'auteur. De telles analyses d'auteurs peuvent fournir des bases au service secondaire qui oriente les analyses en vue d'un groupe d'utilisateurs différents de ceux imaginés par les auteurs. Il n'est pas nécessaire de rédiger une analyse entièrement nouvelle que si des éléments sommaires et accessoires du document correspondent au domaine couvert par la publication secondaire.

3.6 Utilisation dans les fiches bibliographiques

Les fiches bibliographiques peuvent être sans inconvénient préparées ou même séparées des pages de sommaires analytiques des revues et actes qui comportent de tels sommaires; voir ISO 5122. *Documentation - Sommaires analytiques dans les publications en série* 1) De même, quand les fiches bibliographiques accompagnent des documents tels que les rapports, ces fiches doivent de préférence porter les analyses que contiennent ces documents.

4 TRAITEMENT DU CONTENU DU DOCUMENT

Les lecteurs dans de nombreuses disciplines se sont habitués à une analyse exposant le but, la méthodologie, les résultats et les conclusions présentés dans le document original. La plupart des documents décrivent un travail expérimental peuvent être analysés selon ces éléments, mais leur succession optimale peut dépendre des utilisateurs pour lesquels l'analyse a été en premier lieu effectuée. Les lecteurs intéressés par l'application d'une connaissance nouvelle, peuvent obtenir plus rapidement une information à partir d'un système orienté vers les nouveautés, où l'on trouvera en premier lieu les résultats les plus importants et les conclusions, accompagnés de détails complémentaires, d'autres nouveautés et de la méthodologie. Voir les parties A et B de l'exemple 4.

Les règles suivantes sont celles qui conviennent le mieux aux analyses informatives. Les rédacteurs d'analyses informatives-indicatives et indicatives doivent les respecter dans la mesure où elles leur apparaissent pratiques.

4.1 But

L'analyse doit situer les objectifs primordiaux et le sujet de l'étude ou les raisons pour lesquelles le document a été écrit, à moins que cela ne soit déjà rendu évident, soit par le titre du document, soit par la suite de l'analyse. L'analyse ne doit se référer à une bibliographie antérieure que si elle fait partie intégrante du but proposé. 2)

4.2 Méthodologie

Les techniques ou les travaux d'approche ne doivent être décrits que dans la mesure nécessaire à la compréhension du texte. Cependant, il convient d'identifier avec précision les techniques nouvelles, et de décrire le principe méthodologique fondamental, l'ordre des opérations, et le degré de précision. Pour les documents relatifs au travail non expérimental, l'analyse doit décrire les sources des données et leur manipulation.

4.3 Résultats et conclusions

Les résultats et les conclusions doivent être clairement présentés. Ils peuvent être analysés ensemble afin d'éviter toute redondance, mais la conjecture doit être différenciée du fait.

4.3.1 Résultats

Les éléments nouveaux doivent être décrits d'une manière aussi concise qu'informatrice. Ces éléments peuvent être des résultats obtenus d'une manière expérimentale ou théorique, peuvent consister en données recueillies, relations ou corrélations notées, effets observés, etc. Il convient de préciser si les valeurs numériques sont brutes ou dérivées, si elles sont le résultat d'une seule observation ou de mesures répétées. Lorsque les nouveautés sont trop nombreuses pour être toutes incluses dans l'analyse, elles doivent apparaître en priorité : faits nouveaux et vérifiés, nouveautés ayant une valeur à long terme, découvertes significatives, nouveautés contredisant des théories antérieures, nouveautés que l'auteur sait se rapporter à un problème pratique. On doit également indiquer les limites de précision et de fiabilité et les degrés de validité de ces résultats.

4.3.2 Conclusions

L'analyse doit décrire les conséquences des résultats et spécialement la manière dont ils se rapportent au but de la recherche ou de la préparation du document. Les conclusions peuvent s'associer aux recommandations, évaluations, applications, suggestions, nouvelles relations et hypothèses acceptées ou rejetées.

4.4 Information marginale

Doivent figurer dans l'objet de l'analyse les éléments nouveaux ou l'information fortuite n'ayant pas trait directement au sujet principal (par exemple : modifications apportées à des méthodes, composés nouveaux, constantes physiques nouvellement déterminées, documents et sources de données nouvellement découverts). Il faut les exposer clairement, mais de manière qu'ils ne détournent pas l'attention du thème principal. Leur importance relative dans le document analysé ne doit pas être exagérée.

5 PRÉSENTATION ET STYLE

5.1 Emplacement de l'analyse

L'analyse (au moins dans la langue du document original) doit être placée dans chaque document aussi en tête que possible.

Dans une revue, l'analyse doit figurer bien en vue en première page de chaque article ou autre rubrique analysée, de préférence entre le titre et le titre de l'auteur et le texte. Il est également souhaitable de l'inclure dans les pages de sommaires analytiques préparées d'après l'ISO 5122. *Documentation - Sommaires analytiques dans les publications en série.*

Dans un rapport publié séparément, l'analyse doit être placée sur la page de titre (si possible), sur la page de sommaire analytique du rapport (s'il en comporte une) ou sur la page de droite précédant la table des matières. 1)

Dans un livre, une monographie ou une thèse, l'analyse doit être placée au dos de la page de titre ou sur la page suivante. Les analyses séparées des chapitres doivent figurer sur leur première page ou avant celle-ci.

5.2 Information bibliographique

Dans les publications primaires, la référence bibliographique du document doit figurer sur la même page que l'analyse, dans un endroit approprié, par exemple en haut ou en bas de page. Dans les publications secondaires ou chaque fois que l'analyse d'un document est reproduite séparément, il faut faire précéder ou suivre l'analyse de la référence bibliographique du document original. Les trois variantes apparaissent dans l'exemple 6.

Pour les détails concernant les références bibliographiques, on peut se reporter à l'ISO 690, *Documentation - Références bibliographiques - Éléments essentiels et complémentaires.*

5.3 Fiches bibliographiques

La présentation de l'analyse et de son information bibliographique est particulièrement souhaitable dans un format adapté aux fiches bibliographiques. L'emploi de biseau est préférable, à la fois pour les sommaires analytiques et les fiches bibliographiques accompagnant un document, mais si l'analyse est imprimée sur le même papier que le reste de la publication, elle doit l'être d'un seul côté, de façon qu'elle puisse être découpée et collée sur des fiches blanches. Une composition typographique maximale de 64 mm X 95 mm doit permettre l'utilisation des fiches d'un des deux formats suivants : 74 mm X 105 mm (ISO A7) ou 75 mm X 125 mm (format international).

1) Actuellement au stade de projet.

2) Dans ce cas, une citation bibliographique suffisante doit être donnée entre parenthèses.

1) Si l'on estime nécessaire d'insérer un avant-propos afin de fournir une information préliminaire dans un rapport, l'analyse doit suivre l'avant-propos et ne pas répéter cette information.

2) Dans ce dernier cas, cependant, le titre du document peut ou non précéder l'analyse.

5.4 Caractère exhaustif, exactitude et longueur

Puisqu'un lecteur doit comprendre une analyse sans se référer au document, il faut faire en sorte que l'analyse se suffise à elle-même : retenir l'information de base et l'esprit du document original; être aussi concis que possible, tout en respectant le contenu du texte, mais ne pas être énigmatique ou obscur; ne citer une information secondaire qu'à bon escient; ne pas inclure une information ou une assertion qui ne figurerait pas dans le document lui-même.

Pour la plupart des articles et des parties de monographies, une analyse de 250 mots suffit. Pour les notes ou les courtes communications, l'on doit se contenter de moins de 100 mots. Les éditeurs et les lecteurs à l'éditeur ne demandent souvent qu'une analyse d'une seule phrase. Pour de longs documents tels que des rapports et des thèses, une analyse doit généralement comporter moins de 500 mots, et de préférence être assez courte pour n'apparaître que sur une seule page. La longueur de l'analyse dépend souvent davantage du contenu du document que de la longueur de celui-ci.

5.5 Style

L'analyse doit commencer par une phrase qui présente l'idée maîtresse du thème principal du document, à moins qu'elle n'ait été déjà exprimée dans le titre du document précédant l'analyse. Dans les analyses rédigées ou modifiées spécialement pour un usage secondaire, il faut situer le genre du document au début de l'analyse s'il n'est pas rendu évident par le titre ou par une note de l'éditeur du document, ou s'il n'est pas dégagé par la suite de l'analyse. Il convient d'indiquer soit comment l'auteur a traité le sujet, soit la nature du document, par exemple : traitement théorique, examen d'un cas, étude esthétique, critique historique, rapport relatif à une recherche originale, «lettre à l'éditeur», étude bibliographique, etc.

5.5.1 Division en alinéas; phrases complètes

Une courte analyse est rédigée en un seul paragraphe, tandis que de longues analyses nécessitent des alinéas supplémentaires. L'analyse, spécialement l'analyse informative, doit être rédigée en phrases complètes, et utiliser des mots ou phrases de transition nécessaires à la cohérence du texte. Une suite de mots-clés destinés à

l'indexation (et séparés par une ponctuation) peut cependant suivre le texte de l'analyse, ou peut lui être substituée au cas où une analyse indicative aurait été par ailleurs employée.

5.5.2 Utilisation des verbes à la forme active et des pronoms personnels

Il convient d'employer autant que possible des verbes à la forme active. Ils contribuent à une rédaction claire, courte et puissante. Cependant, la forme passive peut être utilisée dans le cas d'une analyse indicative et même d'une analyse informative dans lesquelles le destinataire de l'action doit être souligné.

Exemple 1: «La bauxite contenant du fer purifiée l'essence en présence de l'air.»

Non pas: «L'essence est purifiée par de la bauxite contenant du fer en présence de l'air.»

Mais: «Les coefficients d'absorption relative de l'éther, de l'eau et de l'acétylène furent mesurés par...»

Il faut employer la troisième personne à moins que l'usage de la première personne n'évite les constructions gênantes de phrases, et aboutisse à une plus grande clarté de compréhension.

5.5.3 Terminologie

Il convient d'utiliser des mots significatifs qui sont utiles pour la sélection de textes par ordinateur.

Il convient d'éviter les termes inhabituels, les sigles, les abréviations ou les symboles, ou de les définir la première fois qu'ils apparaissent dans l'analyse. On doit employer autant que possible les unités, les symboles et la terminologie de l'ISO, ou en leur absence ceux des normes nationales.

5.5.4 Éléments n'appartenant pas au texte

On ne doit inclure de courts tableaux, des équations, des formules structurales et des diagrammes, que si cela est nécessaire pour la brièveté et la clarté du texte, et quand il n'existe aucune autre solution.

ANNEXE EXEMPLES POUR ANALYSES*

EXEMPLE 1 — Analyses informative et sélective (informative-indicative)

1 Analyse informative

LA COORDINATION SCIENTIFIQUE DANS LA RECHERCHE INDUSTRIELLE

L'organisation de la recherche industrielle, appliquée ici à une industrie photographique, est basée sur le principe des projets de recherche.

Toutes les disciplines et activités scientifiques et techniques représentées dans les différents groupes de travail — l'ingénieur et à l'extérieur de l'entreprise — sont reliés par un service de coordination scientifique au sein du service de recherche. Il a pour rôle essentiel l'organisation scientifique et technique de la recherche projetée. Cette organisation comprend quatre stades : analyse de la demande de la recherche soumise (étude des caractéristiques d'un produit nouveau, etc.), énoncé du projet de recherche (information concernant le but général, analyse par le service de documentation de l'état général du problème dans le monde), contrôle de l'évolution de la recherche (élaboration de rapports périodiques), validation des résultats de recherche (transposition de ces résultats à l'échelle pilote et à l'échelle industrielle). Ainsi, l'exposé de ces quatre points fondamentaux fait-il ressortir le rôle d'administrateur scientifique de la coordination scientifique au sein du service de recherche.

2 Analyse sélective (informative-indicative)

CONSTRUCTION NAVALE

Deux bateaux de pêche ont été construits à Rome dans le cadre d'un projet auquel ont participé la République arabe unie, le Département des pêches de la FAO et l'un des grands pionniers du bateau en ferrociment, le Docteur P.L. Neri. Ces deux bateaux du petit tonnage ont été conçus pour un projet spécial sur le lac de Nasser. R.A.U., par exemple complètement par le Fonds de développement des Nations Unies et la FAO. Ils seront utilisés pour la démonstration des techniques de pêche et serviront en outre de prototype pour la réalisation de bateaux analogues qui seront construits dans un chantier qui doit être mis en oeuvre sur les rives du lac.

Les bateaux dont les plans ont été établis par la Sous-division des marées et du génie hydraulique et de sable fin normalisé avec un mélange de ciment de Pouzolane et de sable fin normalisé italien de Torre di Lago (à raison de 1 000 kg de ciment par mètre cube de sable) appliqué sur plusieurs épaisseurs de grillage métallique préalablement déposés selon les lignes de la coque. Le petit peut des deux bateaux a 7,50 m de long sur 2,38 m de large avec une capacité de chargement de 2,5 tonnes. Il est doté d'un moteur diesel fixe de 7,5 ch qui lui imprimera une vitesse d'environ 6 nœuds.

EXEMPLE 2 — Analyses indicatives types

LE POLISSAGE ÉLECTROLYTIQUE

Historique. Technique du polissage électrolytique. Propriétés et limitations du polissage électrolytique industriel. Propriétés des

surfaces polies électrolytiquement tant au niveau du frottement et de l'usure que de la résistance à la fatigue et de la résistance à la corrosion.

SOUFFLERIES INTERMITTENTES À TROMPE D'INDUCTION PAR EAUD CHAUDE

Économie. Cas des souffleries à induction par trompe à vapeur et par trompe à eau chaude. Description et fonctionnement. Principe général. Accumulateur. Écoulement en tuyère motrice. Écoulement en trompe d'induction. Récupération de l'eau chaude. Applications : souffleries à trompe simple à eau chaude; soufflerie à air comprimé et trompe à eau chaude; avantage de la trompe à eau chaude à deux étages dans les souffleries à double effet; avantages généraux des systèmes à induction par eau chaude.

EXEMPLE 3 — Analyses de monographies et de chapitres

A Monographie complète

LES ÉCRITURES SECRÈTES : le chiffre

Cet ouvrage a pour but d'informer le lecteur à un sujet généralement ignoré ou mal connu : la science des écritures secrètes ou cryptographiques. Il se propose surtout d'être un guide simple et intéressant dans une matière particulièrement ardue. Bien plus idéal pour ceux que passionnent les problèmes faisant appel à l'intelligence et au raisonnement. La cryptographie est un domaine consacré aux principes du chiffre, des méthodes de transposition et de substitution. L'ouvrage s'achève sur un chapitre consacré aux machines à chiffre. Cette rapide présentation de certains de ces aspects est destinée à donner au lecteur occasionnel ou au profane de s'informer plus avant dans cette discipline.

B Chapitre d'une monographie [analyse sélective (informative-indicative)]

LES ÉCRITURES SECRÈTES : le chiffre

Chapitre III : Les deux principes du chiffre

La transformation d'un texte clair en texte chiffré ou cryptogramme peut être effectuée de multiples façons, plus ou moins ingénieuses. Quels que soient les procédés, le résultat se traduit toujours soit par un déplacement relatif des lettres du texte clair, soit par une modification de leur ordre de succession tout en laissant aux lettres leur forme propre, soit par le remplacement des lettres du texte clair à l'aide de signes conventionnels, l'ordre des signes conventionnels étant le même que celui des lettres du texte clair. Ce sont ces deux méthodes dites de transposition et de substitution qui sont étudiées dans ce chapitre. La transposition est ici considérée comme étant un principe de chiffrement qui consiste à modifier l'ordre relatif des unités de chiffrement; par contre, la substitution se définit comme un principe de chiffrement qui consiste à remplacer, en respectant par ordre de succession, les unités de chiffrement par des unités cryptographiques correspondantes.

* À l'exception de l'exemple 5, la présentation de ces exemples est similaire à celle utilisée dans les publications primaires, c'est-à-dire que le titre du document est centré au-dessus du texte de l'analyse.

C Chapitre d'une monographie (analyse indicative)

LA SÉMANTIQUE

La sémantique ou étude du sens des mots est présentée ici sous différents chapitres : la signification ; le procès sémantique ; la signification ; la fonction sémantique ; les changements de sens ; les sens formés ; les changements de sens ; leurs causes ; la sémantique structurale ; les sémantiques.

EXEMPLE 4 - Analyses différents du même document

A Analyse informative

LES GRANDS ENSEMBLES : UNE VOIE NOUVELLE

Les grands ensembles (G.E.) représentent-ils un signe de mutation de notre civilisation ? Un signe d'évolution positive ou négative ? Pour répondre à cette question, il convient d'analyser les caractéristiques physiques et morales du G.E. : uniformité et rigidité dans le cadre technique, dans les séjours en groupes de composition uniforme (familles de même taille, de même âge, de même catégorie socio-professionnelle, etc.) et de montrer que le conflit "individu-société" se trouve ici transposé en terme d'habitat. Le G.E. est en effet révélateur et multiplicateur des difficultés vécues par notre civilisation à l'ère industrielle. Aux avantages que procurent le confort du logement et les bonnes conditions du marché du travail urbain, s'opposent les inconvénients des transports, l'absence de vie communautaire, la fatigue physique et nerveuse. Des conflits de générations surgissent. Cependant, certains signes avant-coureurs donnent à penser qu'une vie sociale est en train de naître, associant les individus selon leurs goûts, leurs origines, leurs intérêts, par désignation à une vie communautaire et sociale. Des publications mensuelles rendent compte de ces activités, consultant ainsi des canaux d'information, d'éducation et de dialogue avec la population. Ainsi donc se dégage le rôle de l'urbanisme sur le plan psychologique. L'urbanisme s'attache à attribuer des équipements collectifs, à améliorer les transports, et à créer des zones de travail proches et d'emplois féminins. Dans les futurs grands ensembles, il veillera à la diversité à tous les niveaux, à l'étude des voies en terme de flux de circulation et de courant de rivières. Des études et des recherches seront poursuivies afin de mieux informer l'architecte et l'urbaniste. En conclusion, les G.E. ont révélé le danger de la dépersonnalisation qu'engendre ce genre de vie dans le domaine relationnel, et par conséquent le désir d'une éducation par les faits, nouvelle forme d'information en vue d'une meilleure santé mentale.

B Analyse sélective (informative-indicative)

LES GRANDS ENSEMBLES : UNE VOIE NOUVELLE

Description, à partir de cette forme d'habitat contemporain, des caractéristiques physiques, des nouvelles conditions de vie, de la renaissance de la vie sociale, et du rôle de l'urbanisme sur le plan psychologique. Analyse de la composition du cadre urbain : rigidité, regroupement d'appartements du même type et de même taille, antagonisme entre le confort matériel et la fatigue due aux liaisons difficiles. Dualité conflictuelle entre les normes des besoins physiques et moraux de la famille et celles de la société : Conflits de générations, création d'une pseudo-société sans aspirations sociales. Création d'une vie sociale = création d'associations de familles, de locataires, etc., coexistence, floues des risques d'éclatement, destruction sociale, délinquance, etc. Pour aboutir à une évolution positive du grand ensemble, tout repose sur le rôle de l'urbanisme qui doit donner une priorité à tous les équipements collectifs, prévoir des zones de travail proches, des emplois féminins proches à la condition de mère de famille. Certains points seront

particulièrement étudiés, tels que : axes géographiques, études sur la vie relationnelle, zones de transition, flux de circulation, migrations de jeunes etc. Des études et des recherches en ce sens devront être poursuivies. Cette analyse des faits constitue une nouvelle forme d'information en vue d'une meilleure santé mentale.

C Analyse indicative

LES GRANDS ENSEMBLES : UNE VOIE NOUVELLE

- Caractéristiques physiques et morales du G.E.
- De nouvelles conditions de vie.
- Vers une renaissance de la vie sociale animée par des bénévoles.
- Le rôle de l'urbanisme sur le plan psychologique.
- Conclusion.

EXEMPLE 5 - Différentes localisations de la référence bibliographique pour des analyses paraissant dans des publications secondaires

A Analyse précédée de la référence bibliographique complète

MILLIQUET (V), EMETTEURS BROWN BOVERI DE TÉLÉVISION. Rev. Brown Boveri 44 (10), 1957, pp. 438-446, 12 fig. Caractéristiques des émetteurs de télévision. Emetteur image de 1,5 kW en bande III (circuits haute fréquence, étages vidéo de correction, étages vidéo pré-amplificateurs, étages vidéo final, filtre à bande résiduelle et diplexeur, appareils de contrôle, caractéristiques principales). Emetteur son de 300 W en bande III (chaîne haute fréquence, appareils de contrôle, caractéristiques principales). Construction des émetteurs, du diplexeur et du filtre à bande résiduelle.

B Analyse précédée du titre du document, mais avec mention de la référence bibliographique après le texte

PRÉVENTION DANS LES TRAITEMENTS DE SURFACE DES MÉTAUX. L'étude porte sur quatre procédés de traitement de surface des métaux : le décapage d'une part, les trois principaux procédés de finition d'autre part, traitement électrolytique, cémentation, galvanisation à chaud. Caractère de ces opérations et examens en fonction des risques qu'elle présente. Pour le décapage, il s'agit de tous les risques dus à la manipulation des produits chimiques. Pour l'électrolyse, outre les mesures préventives contre l'inhalation de produits toxiques et contre l'électrocution, l'auteur signale deux méthodes de traitement des eaux résiduaires. La cémentation présente également des dangers dus aux poussières et aux gaz toxiques, des risques d'électrocution et de brûlure. Enfin, pour la galvanisation, outre les chutes dans les cuves, il peut y avoir projection de métal en fusion et même explosion. Des mesures préventives sont indiquées dans chaque cas.

GATTELET (M), Cahiers de Notes documentaires, Sécurité et Hygiène du travail, (66), 1er trimestre 1972, note 775-66-72, pp. 23-33, III.

IV.- /NORME INTERNATIONALE ISO 2788-1974

*Documentation-Principes directeurs
pour l'établissement et le développe-
ment de thesaurus monolingues, dans
ISO. Transfert de l'Information. 2ème
edition.Genève : ISO, 1982. pp.119-132.*

Documentation — Principes directeurs pour l'établissement et le développement de thésaurus monolingues

0 INTRODUCTION

Les centres d'information et de documentation ont besoin de méthodes pratiques pour représenter les notions de façon claire et simple, et pour les ordonner en précisant les relations entre ces notions. L'application de ces méthodes et de ces règles de terminologie permet la conception d'un système rationnel et efficace d'analyse, de classification, et de recherche dans les systèmes documentaires.

De nombreux organismes, dans plusieurs pays, ont constitué ou sont en train de constituer des thésaurus pour leurs propres besoins. Il est évident que le transfert des informations rend nécessaire une série normalisée de règles de construction des thésaurus. Les règles d'établissement spécifiées dans la présente Norme Internationale seront utiles :

- à chaque organisme, pour lui faciliter la constitution et la mise au point d'un thésaurus;
- pour faciliter le transfert des informations entre les organismes.

Une liste des publications relatives à ces principes directeurs est donnée au chapitre 7.

Les exemples ont été choisis en fonction de la langue du texte.

1 OBJET ET DOMAINE D'APPLICATION

1.1 La présente Norme Internationale spécifie des règles destinées à faciliter la préparation et la mise au point des thésaurus, quel que soit leur mode d'emploi, manuel ou automatique. Ces règles ont été conçues en vue de fournir, pour le présent et dans l'avenir, une base pour la comparabilité de thésaurus établis dans la plupart des domaines des sciences fondamentales ou appliquées.

1.2 Les présentes règles sont applicables à la préparation et au développement de thésaurus monolingues, permettant le stockage et la recherche d'informations pour les besoins de la documentation dans tous les domaines. Cependant, il n'est pas prévu de traiter ici les formules de mathématiques ou de structures chimiques. Les présentes règles sont générales. Il y a lieu de les compléter pour tenir compte des particularités de la langue employée.

2 DÉFINITIONS

2.1 Définition des thésaurus

Un thésaurus peut être défini soit selon sa fonction soit selon sa structure.

Du point de vue de sa fonction, un thésaurus est un instrument de contrôle de la terminologie utilisé en transposant en un langage plus strict (langage documentaire, langage d'information), le langage naturel employé dans les documents et par les indexeurs ou les utilisateurs.

Du point de vue de sa structure, le thésaurus est un vocabulaire, contrôlé et dynamique, de termes ayant entre eux des relations sémantiques et génériques, et qui s'applique à un domaine particulier de la connaissance.

Étant un sous-ensemble structuré du langage naturel, il décrit le contenu analytique des documents, des objets ou des ensembles de données. La terminologie pour décrire les caractéristiques du document ou de l'objet, qui comprend par exemple des termes non descriptifs du contenu, comme les noms d'auteurs, les collectivités-auteurs, les revues, musées, emplacements (description bibliographique), n'a pas besoin de faire partie d'un thésaurus, bien que ces termes soient généralement nécessaires pour l'identification et la localisation de ce qui est indexé. Ils peuvent, en fait, constituer une annexe du thésaurus.

Un thésaurus spécialisé doit refléter avec précision les informations contenues dans l'ensemble des documents ou autres éléments de la collection à laquelle le thésaurus s'applique. Il doit contenir les termes et les renvois appropriés au sujet, en prenant en considération, à la fois, le langage de la collection de documents et le langage et les besoins des utilisateurs.

Selon la nature des règles de terminologie appliquées, deux types principaux de thésaurus font actuellement l'objet d'études :

- a) Les thésaurus dont les règles sont basées sur un choix de termes préférentiels, c'est-à-dire les thésaurus dans lesquels un seul des termes est admis pour représenter une notion en vue de l'indexation et de la recherche documentaire;

b) les thésaurus dont les règles admettent, pour l'indexation et la recherche documentaire, tous les termes représentant une notion, mais qui font correspondre à tous ces termes une représentation non ambiguë de la notion (par exemple un code numérique de notion, ou une notation).¹⁾ Dans ce type de thésaurus, quand un terme change de sens, il est plus facile de supprimer les synonymes et de modifier les relations antérieures.

2.2 Relations avec les autres langages documentaires

À l'opposé d'un dictionnaire, qui fournit les définitions de mots ou de termes donnés, un thésaurus fournit des mots ou des termes pour exprimer les notions impliquées par les relations entre termes données dans le thésaurus.

Un thésaurus peut être présenté comme un index et les termes d'un thésaurus peuvent être utilisés pour en constituer un. Mais le thésaurus lui-même n'est pas un index. L'index d'une collection doit avoir une adresse ou indicateur de localisation pour chaque article de la collection correspondant à chaque terme, alors que le thésaurus ne contient que les termes, sans les adresses ou indicateurs de localisation de l'index. Un thésaurus classe les termes dans des catégories hiérarchiques. En tant que «système de classification de termes», un thésaurus est assez proche des classifications par matières par exemple la Classification décimale universelle.

Mais tandis que les systèmes hiérarchisés de classification par matières tendent à mettre en évidence l'ensemble des relations hiérarchiques, les thésaurus donnent les relations nécessaires à l'indexation et à la recherche documentaire, d'après l'ensemble des documents et les besoins en information des utilisateurs.

Un thésaurus est une sorte de liste normative, c'est-à-dire que les termes préconisés dans un thésaurus particulier sont les termes qui doivent être utilisés pour l'indexation et la recherche documentaire pour un système d'information et de documentation donné. Il existe d'autres catégories de listes normatives, basées sur le langage naturel, telles que les listes de vedettes-matière. Elles ne présentent pas, en général, la structure hiérarchisée d'un thésaurus.

3 STRUCTURE DES THESAURUS

3.1 Descripteurs

La configuration de chacun des articles et le classement de ces différents articles en relation les uns avec les autres constituent la structure d'un thésaurus. Les renvois, dans un thésaurus, rendent explicite la nature des relations qui lient les articles les uns aux autres dans un réseau de notions.

¹⁾ Si les thésaurus à termes préférentiels peuvent être mis à jour manuellement, les thésaurus du deuxième type exigent l'emploi d'une machine pour la mise à jour et la recherche documentaire.

Les termes retenus dans un thésaurus pour l'indexation sont appelés les descripteurs. Dans les thésaurus à termes préférentiels, les termes préférés sont ces descripteurs. Un descripteur peut être défini comme un terme ou un symbole formalisé et homologué dans un thésaurus, et employé pour représenter sans ambiguïté les notions contenues dans les documents et dans les demandes de recherche documentaire.

Dans le but d'une coopération internationale, deux niveaux de descripteurs peuvent être distingués :

— les descripteurs les plus généraux, qui pourraient faire l'objet d'accords multinationaux après leur traduction en plusieurs langues;

— les descripteurs plus spécifiques, qui pourraient faire l'objet d'accords dans plusieurs domaines spécialisés.

Peuvent être considérés comme descripteurs :

a) les termes représentant des notions ou des combinaisons de notions;

b) les termes représentant des entités individuelles. Ces termes sont appelés également noms propres et assimilés, ou identificateurs. Ces noms propres et assimilés peuvent être :

- des noms de projets;
- des nomenclatures;
- des numéros ou des symboles d'identification;
- des noms géographiques ou géométriques;
- des marques de fabrique;
- des noms de personnes ou d'organisations;
- des abréviations ou des sigles;
- d'autres noms propres et assimilés (par exemple de programmes de calculateurs).

Il est conseillé d'utiliser les noms propres ou assimilés de la même façon que les autres descripteurs, c'est-à-dire de les relier entre eux. Il sera fait de même pour intégrer dans un thésaurus les nomenclatures admises sur le plan international.

Dans les thésaurus n'utilisant pas les termes préférés, tous les termes compris dans le thésaurus peuvent être, en principe, des descripteurs.

Les termes représentant des notions, non retenus pour l'indexation, doivent être considérés comme des termes non homologués. Ils sont appelés «non-descripteurs».

Dans la plupart des cas, il est utile de prévoir la possibilité d'une distinction formelle entre les descripteurs et les non-descripteurs. Cela peut être réalisé par l'utilisation d'un caractère d'imprimerie spécial pour les descripteurs, ou de signes spéciaux au début et à la fin de chaque descripteur.

3.2 Règles de forme

3.2.1 Mots composés

Un descripteur peut comprendre un ou plusieurs mots. En règle générale, le descripteur doit refléter la terminologie du sujet, sans tenir compte du nombre de mots nécessaires pour représenter la notion. Mais dans la mesure du possible, un descripteur doit comprendre le minimum de mots, et de préférence, un seul. Il ne faut pas oublier, cependant, qu'un terme peut perdre de sa clarté à la suite d'une abréviation. Les descripteurs composés sont enregistrés de préférence dans l'ordre naturel des mots, (par exemple «gène électrique»), c'est-à-dire sans inversion artificielle de leur ordre. Il peut être utile d'inclure les formes inversées comme non-descripteurs, liés aux descripteurs par des relations préférentielles.

Lorsque la forme inversée est choisie comme tête d'article, c'est-à-dire comme descripteur, il est nécessaire de faire figurer comme synonyme la forme non inversée.

3.2.2 Représentation de notions par plusieurs descripteurs

Pour limiter le nombre de descripteurs, il est parfois utile de représenter les notions ou les combinaisons de notions par une association de descripteurs.

3.2.2.1 DIVISION (SÉPARATION) PAR NOTIONS OU COMBINAISONS DE MOTS

En règle générale, il existe deux possibilités :

a) DIVISION MORPHOLOGIQUE (LEXICOLOGIQUE)

Si une notion est représentée par un mot composé ou un ensemble de plusieurs mots, il est souvent possible de diviser cet ensemble en ses composants. Lorsque les mots ainsi obtenus sont associés, ils ne représentent cependant la notion originale que si la division morphologique coïncide avec la division sémantique. C'est dans ce cas seulement que la division morphologique donne de bons résultats.

b) DIVISION SÉMANTIQUE

Dans la division sémantique, une notion est séparée en composants qui combinés redonnent la notion originale. Les descripteurs utilisés ne sont pas nécessairement contenus dans les termes.

Exemple de a)
PSYCHOLOGIE DES ANIMAUX =
ANIMAUX + PSYCHOLOGIE

Exemple de b)
TOILE-EMERI = TISSU + ABRASIF
Exemple négatif de a) (≠ b)
PIED-DE-BICHE ≠ PIED + BICHE

3.2.2.2 COMBINAISONS DE MOTS OU NOTIONS

Les termes peuvent être combinés (ou pré-coordonnés) avant l'introduction dans le système et doivent donc être

recherchés tels quels, ou combinés pendant la recherche (post-coordonnés) pour représenter la notion recherchée. Le choix entre la pré ou la post-coordination relève des considérations suivantes :

a) POST-COORDINATION

La post-coordination doit être limitée aux cas où les descripteurs simples ne sont pas utilisés seuls trop fréquemment et/ou le descripteur pré-combiné employé très rarement. Il importe de s'assurer que la combinaison de descripteurs simples représente réellement et sans ambiguïté la même notion que le descripteur pré-combiné.

Exemple négatif :
TRANSFORMATEUR + HUILE = HUILE DE
TRANSFORMATEUR
ou = TRANSFORMATEUR À HUILE

b) PRÉ-COORDINATION

Les descripteurs pré-combinés doivent toujours être employés quand :

— les descripteurs simples ont une signification différente selon qu'ils sont employés seuls ou qu'ils sont inclus dans un descripteur pré-combiné.

Exemple : acide minéral = acide non organique; tandis qu'un minéral est un produit extrait du sol.

— les descripteurs simples sont utilisés dans d'autres liaisons hiérarchiques que les descripteurs pré-combinés.

Exemple : brise-vent = élément de construction qui arrête le vent; tandis qu'une brise est un vent faible.
— le descripteur pré-combiné est un nom spécifique, ou bien il existe un doute sur le fait que l'association de descripteurs simples reflète exactement et exclusivement le sens voulu.

Dans la plupart des cas, on recommande d'utiliser des termes génériques comme éléments de pré-combinaison; si une notion est représentée par une combinaison de descripteurs simples, celle-ci doit être exprimée par la référence «EM» (USE). Ces descripteurs simples portent une référence de renvoi au terme pré-combiné non utilisé (employé pour un terme composé, EPC).

Exemple :
CONSTRUCTION USE (EM) CONSTRUCTION
NAVALE + BATEAU
NAVIRE USE (EM) BATEAU
BATEAU UF (EP) NAVIRE
UF (EP) NAVIRE CONSTRUCTION
CONSTRUCTION UFC (EPC) NAVALE
CONSTRUCTION NAVALE

La combinaison de descripteurs simples doit être incluse dans les parties systématiques du thésaurus, et le descripteur pré-combiné non utilisé, dans les parties alphabétiques comme non-descripteur.

3.2.3 *Forme des mots*

Une fois qu'on a décidé de retenir un terme donné dans le thesaurus, il faut veiller à ce que, accompagné des relations représentées, il exprime aussi exactement que possible le sens voulu.

a) ОРТНОГРАФІЕ

C'est l'orthographe la plus largement admise qu'il convient d'utiliser. Si par suite de l'existence de plusieurs usages, on est arrivé à accepter plus d'une orthographe, les différentes versions doivent être comprises dans le thesaurus, accompagnées des références de l'une à l'autre.

Exemple :

CLÉF
CLÉ

On peut encore, lorsqu'une telle difficulté surgit, prendre pour arbitre un dictionnaire qui fait autorité.

b) ТРАДУКЦІОН

De nombreux termes techniques utilisés aujourd'hui sont issus d'autres langues, mais, parfois, un terme latin ou grec ou un terme appartenant à une langue étrangère vivante est incorporé tel quel à un vocabulaire spécialisé intéressant une question particulière. Quand le terme étranger et sa traduction native coexistent, il faut les faire figurer tous les deux, accompagnés des références de l'un à l'autre.

Exemples :

FILM
COUCHE MINCE

c) ТРАНСЛІТЭРАЦІОН

Le problème devient plus compliqué encore lorsque la langue étrangère en question s'écrit avec un alphabet différent. La remarque vaut notamment pour les identificateurs. Les Normes ISO sur la translatération doivent être appliquées le plus souvent possible. Lorsqu'on a le choix, il faut donner la préférence au mode de translatération qui n'impose pas de recours à des signes diacritiques.

Exemples :

SATELLITE
SPOUTNIK

3.2.4 *Forme substantivée*

Le descripteur doit être présenté de préférence sous forme de substantif ou de dénomination équivalente, ou sous une forme équivalente au substantif.

Exemples :
«**DEMOGRAPHIE**» au lieu de «**DÉMOGRAPHIQUE**
«**EXECUTION**» au lieu de «**EXECUTER**».

3.2.5 *Nombre*

L'utilisation de descripteurs au singulier ou au pluriel, doit être décidée suivant les usages de la langue ou thesaurus. Pour cette décision, il est nécessaire d'établir des normes

nationales et de s'y conformer. À défaut de normes nationales, il faut suivre les habitudes lexicographiques de la langue. Il arrive qu'un même mot représente des notions différentes, selon qu'il est au singulier ou au pluriel; en pareil cas, il faut indiquer ces deux formes.

Exemples :

MEMOIRE: CISEAU
MEMOIRES CISEAUX

En anglais, en général, il y a lieu de mettre les descripteurs au pluriel, en particulier lorsqu'il s'agit de termes généraux (c'est-à-dire, quand les descripteurs représentent des classes d'objets). On présente, par contre, au singulier, les termes indiquant des matériaux, des propriétés (attributs), des procédés, des noms propres et des disciplines.

Exemples :

procédés	propriétés	classes d'objets
ACIDIFICATION	CONDUCTIVITY	TEETH
CALENDERING	OPACITY	STARS
CURING	TEXTURE	PAINTINGS

3.2.6 *Adjectifs*

Il existe, évidemment, un certain nombre de cas où seuls les adjectifs ou d'autres formes non substantivées peuvent être utilisés.

Exemples :

SOCIAL
INTERNATIONAL

Une faible proportion de termes composés d'un seul mot en forme d'adjectif peut être utilisée comme modificateurs (continu, horizontal). Puisque les adjectifs peuvent être associés à des noms et enregistrés comme descripteurs composés, la décision d'enregistrer des adjectifs seuls doit être dictée par un souci de souplesse et d'efficacité. La pré-association est recommandée quand un modificateur apparaît très souvent associé à un autre terme particulier.

3.2.7 *Abréviations et sigles*

Il faut éviter, en général, les formes abrégées des termes, car leur emploi risque de ne pas être assez général, leur signification pouvant dépendre du contexte. En outre, leur compréhension peut dépendre de l'emploi de lettres capitales et de points séparateurs qui constituent des sujétions si des imprimantes de calculateurs ou d'autres matériels électroniques de traitement de l'information sont employés en liaison avec le thesaurus. Il faut donc limiter leur emploi aux cas où leur signification est bien assise, soit au sein du groupe d'utilisateurs intéressés, soit internationalement, et quand il est prouvé qu'ils assurent une sérieuse économie dans les applications.

La forme abrégée et la forme développée d'un terme donné doivent être considérées comme des synonymes, et en conséquence faire l'objet des renvois voulus. Les abréviations à plusieurs significations doivent être considérées comme des homonymes (homographes).

La nécessité de limiter la longueur des descripteurs oblige parfois à employer des abréviations moins utilisées. Il faut alors les faire suivre d'une note d'application. Certains sigles très connus sont acceptés comme descripteurs.

Exemples : RADAR, LASER

3.2.8 *Emploi des caractères*

a) JEUX DE CARACTÈRES

L'emploi éventuel de matériels de traitement de l'information peut exiger :

- l'emploi des seuls caractères de haut de casse pour les descripteurs;
- l'exclusion des signes diacritiques;
- la limitation du nombre de caractères d'un descripteur.

Ces restrictions disparaissent quand les matériels de traitement de l'information sont adaptés aux besoins de l'information.

b) PONCTUATION

L'emploi des signes de ponctuation, dans les descripteurs, doit être réduit. Sauf pour les nomenclatures spécialisées, seules les parenthèses et les traits d'union sont nécessaires, dans les descripteurs suivant les règles énoncées ci-dessous.

Le point¹⁾ n'est autorisé que lorsqu'un mot doit être tronqué parce que la longueur du descripteur est limitée. Il ne faut user de traits d'union que lorsque leur omission modifierait le sens que l'on veut donner au descripteur. Il faut proscrire les virgules, les points-virgules, et les apostrophes, lorsque le sens ne les exige pas. La virgule est autorisée dans le cas d'inversion. Là où tout signe de ponctuation est exclu, il est conseillé de les inclure dans l'énoncé des notes d'application.

c) CARACTÈRES SPÉCIAUX ET CHIFFRES

Lorsqu'on pense qu'il est nécessaire d'employer, dans les descripteurs, des caractères spéciaux autres que les traits d'union et les parenthèses, leur signification doit être précisée clairement. D'autres caractères spéciaux peuvent être utilisés dans les notes d'application, définitions et autres formes d'information complémentaires. Le descripteur contient des éléments numériques, seuls les chiffres arabes doivent être employés. Il convient de suivre les usages relatifs à la position des chiffres. Il faut aussi fixer des règles pour le traitement des signes diacritiques, des chiffres placés en indice supérieur ou en indice inférieur.

3.3 Méthodes pour éviter l'ambiguïté

3.3.1 *Homonymes (homographes)*

Les différents sens des homonymes (homographes) doivent être mis en évidence et distingués les uns des autres par des symboles ou des termes qualificatifs, faisant partie du

descripteur et placés entre parenthèses immédiatement après l'homonyme. Ces symboles ou termes précèdent le sens s'ils ne sont pas eux-mêmes des homonymes ou des signes utilisables ailleurs. L'homonyme et le qualificatif entre parenthèses forment ensemble un descripteur composé.

Exemples :

CALCUL (INTÉGRAL)
CALCUL (RENAL)

Lorsqu'un terme défini dans un vocabulaire technique normalisé international ou national est choisi comme descripteur, il faut l'enregistrer sans aucune modification dans l'article correspondant du vocabulaire.

3.3.2 *Notes d'application (ou notes d'usage)*

Une note d'application explique brièvement l'emploi auquel est destiné le descripteur. Les notes d'application doivent être composées en caractères spéciaux et distinguées clairement des qualificatifs.

Ces notes d'application peuvent servir :

- à limiter l'emploi d'un descripteur
- à donner la signification des abréviations et sigles
- à exclure un sens possible du terme, spécialement dans le cas de termes utilisés couramment dans différentes disciplines.
- à indiquer les dates d'addition ou de suppression de termes, et à noter les changements dans le mode d'emploi d'un terme. Ces notes peuvent accompagner le descripteur dans la partie principale du thesaurus, mais ne font pas partie du descripteur.

Exemples :

COUCHE MINCE
(chimie analytique)
COUCHE PRIMAIRE
(peinture)
PH
(paraboloïde hyperbolique)

3.3.3 *Définitions*

Le contenu sémantique d'un descripteur est indiqué principalement par ses relations avec d'autres termes du thesaurus. Lorsque subsiste un doute sur l'interprétation d'un descripteur, il faut ajouter une définition précisant le contenu exact qui peut accompagner le descripteur dans la partie principale, mais ne fait pas partie du descripteur.

Exemple :

DOCUMENTATION
(processus de mise en mémoire et de recherche de l'information dans tous les domaines de la connaissance).

3.3.4 Traductions

Il est souvent utile de donner les termes équivalents dans d'autres langues, pour s'assurer de l'emploi correct du descripteur dans l'analyse de textes en langue étrangère. Lorsque les sens ne sont pas entièrement équivalents, une note explicative doit attirer l'attention sur ce point. Les traductions des descripteurs simples doivent être traitées comme des synonymes ou quasi-synonymes. 1)

3.3.5 Indication des sources

L'indication de la source d'un descripteur ou d'une définition peut être très importante pour le développement futur du thésaurus. C'est pourquoi, quand on enregistre un descripteur, il peut y avoir lieu de noter en même temps la source, mais il n'est pas indispensable de faire figurer cette dernière dans la partie principale du thésaurus. 2)

3.4 Relations entre les descripteurs

3.4.1 Généralités

Par définition, une fonction primordiale d'un thésaurus est de représenter les relations entre notions par l'indication des rapports entre les mots utilisés pour les décrire. Le réseau des relations d'un descripteur avec les autres descripteurs fournit ainsi une sorte de définition en situant le descripteur dans un champ sémantique.

Actuellement, trois sortes de relations doivent retenir l'attention d'un constructeur de thésaurus : ce sont les relations d'équivalence, les relations hiérarchiques, et les relations d'association. Dans les trois cas, la relation est réciproque, c'est-à-dire que lorsque deux ou plusieurs descripteurs sont reliés entre eux, l'indication de cette relation est donnée pour chacun d'eux.

3.4.2 Relation d'équivalence (relation préférentielle)

Les termes considérés comme équivalents (similaires, ou de signification presque identique) peuvent être réunis dans des catégories d'équivalence, de telle sorte que les termes équivalents correspondent à une seule et même notion. Dans la recherche documentaire, tous les documents associés à la catégorie d'équivalence doivent être retrouvés, même si un seul des termes est utilisé comme descripteur.

Il faut distinguer :

— les synonymes, c'est-à-dire les termes qui ont le même sens ou presque dans une discipline particulière :

Exemple :
CHANGEMENT
MODIFICATION

— les quasi-synonymes, c'est-à-dire les termes dont la signification peut être différente dans le vocabulaire

- 1) Le problème de la traduction de thésaurus fait l'objet de règles spécifiques (en préparation).
- 2) ISO 3166. Code pour la représentation des noms de pays. (En préparation.)
- 3) Dans le texte français de la présente Norme Internationale, les termes français et leur forme abrégée sont précédés des abréviations anglaises correspondantes.

utilisé et le domaine concerné, mais qui peuvent être considérés comme synonymes pour les besoins du système de documentation considéré.

a) Renvoi «USE» [EM (employer)]³⁾. Dans les systèmes où l'on a effectué un choix préférentiel le symbole «USE» (EM) permet à partir d'un non-descripteur d'aller vers un ou plusieurs descripteurs, comme suit.

Ce symbole est employé pour guider l'utilisateur d'un thésaurus d'un terme non homologué vers un terme homologué avec les différentes variantes de signification suivantes :

— indiquer un synonyme à préférer

Exemple : COURBURE EM FLEXION

— renvoyer d'un terme particulier à un terme plus général (quasi-synonyme) qui a été choisi pour représenter la notion particulière;

Exemple : CIRE VÉGÉTALE EM CIRE

— indiquer une orthographe à préférer, ou bien développer ou expliquer une abréviation;

Exemple : MÉSONS PI EM PIONS

— recommander l'emploi de deux termes ou plus pour exprimer une notion (division sémantique);

Exemple : FILM FERROMAGNÉTIQUE EM MATÉRIAU FERROMAGNÉTIQUE + FILM

— exprimer des notions pouvant être considérées comme synonymes (quasi-synonymes), pour les besoins de l'indexation et de la recherche documentaire;

Exemple : HÉRÉDITÉ EM GÉNÉTIQUE

— rapprocher les différents éléments ou degrés d'une suite continue de variantes d'une même notion;

Exemple : FLUIDITÉ EM VISCOSITÉ

— renvoyer d'un article classé selon un ordre non naturel au terme écrit dans l'ordre correct des mots;

Exemple : FONCTIONS, TABLES EM TABLES DE FONCTIONS

— indiquer la terminologie courante;

Exemple : CAPACITÉ ÉLECTRIQUE EM CONDENSATEUR

— remplacer les termes du jargon technique par les termes corrects;

Exemple : TERRE EM MISE À LA TERRE

— donner des traductions de descripteurs;

Exemple : X-RAYS EM RAYONS X.

b) Renvoi «USED FOR» [EP (Employé pour)]. Réciproquement, le symbole «USED FOR» (EP) est employé avec le terme préféré, comme renvoi inverse. Il accompagne le terme auquel renvoie le symbole «USE» (EM).

c) Renvoi «EMPLOYÉ POUR LE TERME COMPOSÉ».

Le renvoi EMPLOYÉ POUR LE TERME COMPOSÉ (voir 3.2.2), doit être utilisé dans le cas où une notion représentée par un terme non-descripteur est introduite dans le thésaurus sous forme d'une combinaison de deux descripteurs du thésaurus. Ce renvoi est placé à la suite de chacun des termes composants, comme suit :

PELLICULE
UFC (EPC) PELLICULE FERROMAGNÉTIQUE
MATERIAU FERROMAGNÉTIQUE
UFC (EPC) PELLICULE FERROMAGNÉTIQUE

3.4.3 Relations hiérarchiques

Les relations hiérarchiques expriment les rapports de supériorité et de subordination entre les notions. On les subdivise comme suit :

a) RELATION GÉNÉRIQUE

Dans cette relation, le terme générique (supérieur) représente une classe de notions dont fait toujours partie la notion représentée par le terme spécifique (subordonné). La notion spécifique diffère de la notion générique par au moins un caractèreistique.

Exemples :

Terme supérieur :
MOTEUR À COMBUSTION INTERNE

Termes subordonnés :
MOTEUR À PISTON MOTEUR À ESSENCE

MOTEUR ROTATIF MOTEUR DIESEL

b) RELATION TOUT-PARTIE (RELATION PARTITIVE)

Dans cette relation le terme supérieur (entité) désigne un objet ou un concept dont le terme subordonné (partie) est une partie, soit par définition, soit par suite d'un consensus général. Cette règle générale s'applique aux classes de concepts telles que :

— lieux géographiques

Exemple :

Terme supérieur : ANGLETERRE

Terme subordonné (niveau 1) : NORFOLK

Terme subordonné (niveau 2) : HUNSTANTON

— systèmes et organes du corps humain :

Exemple :
Terme supérieur : SYSTÈME CIR-
CULATOIRE

Terme subordonné (niveau 1) : SYSTÈME
CARDIOVAS-
CULAIRE

Terme subordonné (niveau 2) : ARTÈRES

— domaines de connaissance :

Exemple :
Terme supérieur : BIOLOGIE

Termes subordonnés : BOTANIQUE

ZOOLOGIE

Des exceptions à cette règle générale peuvent se présenter pour des thésaurus construits à des fins spécifiques, dans le cas où d'autres relations tout-partie sont représentées de façon hiérarchique, à condition qu'elles soient l'expression d'un consensus d'option partagé par les membres de la communauté auxquels le thésaurus est destiné.

Exemple : (dans le cas d'un thésaurus consacré aux turbines)
Terme supérieur : TURBINE

Terme subordonné (niveau 1) : COMPRESSEUR

Terme subordonné (niveau 2) : AUBE

Les relations hiérarchiques peuvent être représentées selon les cas à l'aide d'un des procédés suivants :

— les relations génériques et les relations partitives sont différenciées et exposées séparément;

— les relations génériques et les relations partitives ne sont pas différenciées et sont groupées sous les renvois hiérarchiques;

Dans les disciplines où les relations partitives n'ont pas d'importance pour la recherche documentaire hiérarchique, on recommande de ne représenter que la relation générique sous le renvoi hiérarchique; dans ce cas la relation partitive est traitée comme une relation associative.

Il faut éviter, dans un thésaurus, de représenter une relation partitive par un renvoi à la fois hiérarchique et associatif.

Dans la plupart des thésaurus la relation hiérarchique est représentée par le renvoi «BROADER TERMS» (BT) (terme générique — TG) désignant la notion générique et par le renvoi inverse «NARROWER TERMS» (NT) (terme spécifique — TS) désignant la notion subordonnée.

Dans le cas où les deux types de relations hiérarchiques doivent être différenciés, il y a lieu de choisir des symboles différents pour les relations génériques et les relations partitives.

Il est conseillé d'employer dans ce cas les références suivantes :

— «BROADER TERM GENERIC» (BTG) (terme général générique — TGG) et «NARROWER TERM GENERIC» (NTG) (terme spécifique générique — TSG) pour les relations génériques et «BROADER TERM PARTITIVE» (BTP) (terme général partitif — TGP) et «NARROWER TERM PARTITIVE» (NTP) (terme spécifique partitif — TSP) pour les relations tout-partie.

3.4.4 Relation associative (relation d'affinité)

La relation associative est utilisée généralement pour recouvrir les autres relations entre les notions liées, mais

évidemment en excluant les relations hiérarchiques et les relations d'équivalence (par exemple anonymie).

Il faut remarquer cependant qu'il existe divers types de relations entre notions. Toutefois, on ne doit établir des relations associatives que lorsqu'il est certain que les relations sont nécessaires à la recherche. On peut renvoyer aux notions associées par la référence «RELATED TERMS» (RT) (Voir aussi - VA.)

Les relations associatives peuvent être employées pour indiquer, par exemple :

- l'anonymie, lorsqu'une notion est l'opposé d'une autre notion : IMPERMÉABILITÉ VA PERMÉABILITÉ
- la coordination, lorsque des notions sont dérivées d'un terme générique au même niveau de classement : RELATION GÉNÉRIQUE VA RELATION PARTITIVE
- le rapport générique, lorsqu'un objet est le prédécesseur d'un autre objet : PÈRE VA FILS
- l'emploi de deux notions coexistantes : ÉDUCATION VA ENSEIGNEMENT
- la cause et l'effet : ENSEIGNEMENT VA INSTRUC-TION

- un rapport instrumental : TRANSPORT VA VÉHI-CULE

- un rapport matériel, lorsqu'un objet est le matériau dont est fait un autre objet : LIVRE VA PAPIER

- diverses sortes de similarité (physique, matérielle, similitude de processus, etc.) : ENSEIGNEMENT VA FORMATION

Cette liste a seulement pour objet de présenter un exemple des diverses sortes de relations que la relation associative peut embrasser. Seules doivent être établies les relations utiles à l'indexation ou à la recherche documentaire.

Dans certains cas, il peut être intéressant de représenter d'une façon explicite certaines de ces relations, en plus des relations hiérarchiques et associatives. Ces relations supplémentaires doivent être clairement définies et codées.

3.4.5 Symboles pour références de renvoi¹⁾

Les relations peuvent être indiquées de différentes manières. Si l'on décide, à cette fin, d'avoir recours à un code, le sens doit toujours en être précisé.

3.4.5.1 RELATIONS HIÉRARCHIQUES

a) Quand les relations génériques et les relations tout-partie ne sont pas différenciées ou que seule la relation

générique est considérée comme relation hiérarchique, il est recommandé d'utiliser les symboles suivants²⁾ :

«BT» - TG TERME GÉNÉRIQUE (lorsque les relations génériques et tout-partie ne sont pas différenciées).

«NT» - TS TERME SPÉCIFIQUE (lorsque les relations génériques et tout-partie ne sont pas différenciées).

b) Quand les relations génériques et les relations tout-partie sont différenciées, il est recommandé d'utiliser les symboles suivants :

- au lieu de BT
BTG - TGG TERME GÉNÉRIQUE dans une RELATION GÉNÉRIQUE
BTP - TGP TERME GÉNÉRIQUE PARTITIF (entité)
- au lieu de NT
NTG - TSG TERME SPÉCIFIQUE dans une RELATION GÉNÉRIQUE
NTP - TSP TERME SPÉCIFIQUE PARTITIF (partie)

3.4.5.2 AUTRES RELATIONS

Pour les autres relations, il est recommandé d'utiliser les symboles suivants :

«RT» - VA TERME ASSOCIÉ (relation associative)
Lorsqu'un utilisateur ne peut appliquer une telle recommandation, cet utilisateur devrait adopter qu'une seule catégorie de symboles, compatibles avec ceux recommandés ci-dessus.

4 PRÉSENTATION ET DISPOSITION DU THESAURUS

4.1 Introduction

Une introduction explicite établissant clairement le but et la structure du thésaurus est nécessaire. Elle doit indiquer le domaine couvert par le thésaurus et les règles suivies pour son élaboration. Les méthodes et les sources utilisées lors de la sélection des termes et la façon d'éviter les ambiguïtés doivent être indiquées. Il convient aussi d'indiquer avec précision le mode de présentation, la signification des abréviations employées, et, chaque fois qu'il y a lieu, les règles suivies pour le classement alphabétique et la ponctuation.

Il faut enfin, et c'est le plus important, indiquer le mode d'emploi du thésaurus et dire quelles sont ses limites en donnant des exemples le cas échéant.

Les utilisateurs doivent être invités à formuler des observations et des suggestions en vue d'améliorations éventuelles, et à faire savoir s'ils veulent recevoir les éditions ultérieures ou les suppléments qui seront publiés. Il faut exposer selon quelles modalités on envisage de développer

le thésaurus et de le mettre à jour; il faut indiquer la date de parution et la date probable des éditions ultérieures, ou de la publication de suppléments.

Il convient de préciser le nombre des descripteurs et des termes non-descripteurs.

4.2 Partie principale du thésaurus

Un thésaurus doit dans tous les cas inclure une présentation systématique et une présentation alphabétique.

La partie principale doit fournir une information complète sur chaque descripteur (dans les systèmes employant des termes préférentiels) ou sur chaque notion (dans les systèmes n'employant pas de termes préférentiels). On peut présenter la partie principale de façon systématique, ou de façon alphabétique, ou combiner les deux présentations. Lorsque la partie principale est alphabétique et comprend des non-descripteurs et des permutations de descripteurs composés et de non-descripteurs, un index séparé n'est pas nécessaire.

Les informations suivantes peuvent figurer dans la partie principale :

Représentations de notion

le code numérique de la notion ou sa ou ses notations le ou les descripteurs
le ou les non-descripteurs
les références «EMPLOYÉ POUR» (relations d'équivalence) ou «EMPLOYÉ POUR LE TERME COMPO-SÉ» des descripteurs simples

Informations complémentaires

définition(s)
notes d'application
brève information sur la source

Relations entre concepts

notions de supériorité (relations hiérarchiques)	(E)1)	(F)
notions génériques (relations génériques)	«BT»	TG
notions d'entité (relations partitives)	«BTG»	TGG
notions d'infériorité (relations hiérarchiques)	«BTP»	TGP
notions spécifiques (relations génériques)	«NT»	TS
notions de partie (relations partitives)	«NTG»	TSG
autres relations particulières associatives)	«NTP»	TSP
	«RT»	VA

Il faut remarquer cependant que les thésaurus sont polyhiérarchiques ou ont une structure à facettes, afin

qu'un terme donné puisse appartenir à plusieurs notions génériques ou spécifiques.

Comme on ne peut présenter avec cohérence, dans un classement systématique, qu'une seule chaîne hiérarchique, les relations entre les autres chaînes hiérarchiques doivent donc être précisées par des renvois.

4.3 Parties annexes du thésaurus

4.3.1 Généralités

Pour rendre plus accessible la partie principale du thésaurus, celui-ci peut être complété par plusieurs parties annexes telles que : index, liste systématique, et représentation graphique.

Un index est nécessaire lorsque :

- la partie principale est coordonnée alphabétiquement;

- la partie principale associe une liste systématique et un index;

- la partie principale n'enregistre que les descripteurs (dans le cas de systèmes utilisant un choix préférentiel de termes).

Une liste systématique est nécessaire lorsque :

- la partie principale est coordonnée alphabétiquement;

- la partie principale combine une liste systématique et un index alphabétique.

Les parties annexes renvoient à l'article approprié de la partie principale. Pour cela, il est utile d'attribuer aux descripteurs ou aux notions, des codes numériques ou une notation équivalente.

4.3.2 Index

Les index doivent comprendre les descripteurs et les non-descripteurs.

Il est souhaitable de permettre les descripteurs composés et les expressions composées.

Les index peuvent se présenter sous la forme d'un index permuré ou d'un index utilisant les mots clés dans leur contexte (KWIC). Il est préférable d'utiliser les normes nationales et les Normes Internationales pour la disposition alphabétique. Comme il existe des méthodes différentes suivant les domaines, il importe, avant de commencer le classement, de préciser les règles de disposition alphabétique.

4.3.3 Listes systématiques

Les listes systématiques doivent comprendre tous les descripteurs (dans les systèmes utilisant un choix de termes

1) Dans le texte français de la présente Norme Internationale, les termes français et leur forme abrégée sont précédés des abréviations correspondantes.

préférants ou toutes les notions (dans les systèmes n'utilisant pas de termes préférentiels), en suivant les relations hiérarchiques représentées dans le thésaurus. Si, dans le thésaurus, on emploie plus d'une sorte de relation hiérarchique, les relations peuvent être combinées dans une liste ou précisées dans des listes séparées. Les listes systématiques doivent mettre en évidence les différents niveaux hiérarchiques. Quand le thésaurus est polyhiérarchique, il est nécessaire de faire la liste des termes qui sont communs à plusieurs suites hiérarchiques pour la restituer à chaque fois à sa place dans la représentation hiérarchique. Si un terme est relié hiérarchiquement à plus d'un terme générique au niveau immédiatement supérieur, il est préférable de faire également la liste des autres termes génériques qui s'y rapportent, en marquant le niveau hiérarchique par un symbole approprié (par exemple +) et par un décalage à droite.

Exemple :

```

TRAVAIL DES MÉTAUX
  FORMAGE À FROID  LAMINAGE DES MÉTAUX
                    LAMINAGE À FROID
PLANNAGE AU LAMINOIR  FINITION DE SURFACE
                       AU LAMINOIR
  
```

Dans une liste systématique, cette structure peut être représentée de la façon suivante (* → = spécifique «+» = générique) :

```

TRAVAIL DES MÉTAUX
- FORMAGE À FROID
+ LAMINAGE DES MÉTAUX
  + TRAVAIL DES MÉTAUX
    - PLANNAGE AU LAMINOIR
    - FINITION DE SURFACE AU LAMINOIR
      - LAMINAGE À FROID
      - LAMINAGE DES MÉTAUX
        + FORMAGE À FROID
        + TRAVAIL DES MÉTAUX
          + PLANNAGE AU LAMINOIR
          - FINITION DE SURFACE AU LAMINOIR
  
```

Cette méthode de présentation met en évidence les structures polyhiérarchiques.

La présentation sous forme de liste systématique convient probablement mieux aux domaines très spécialisés qu'aux domaines interdisciplinaires.

La combinaison de ce mode de présentation avec un index donne une liste alphabétique structurée, qui est probablement celle qui permet de tirer le maximum d'avantages des deux présentations.

4.3.4 Représentations graphiques

Présenter les descripteurs et leurs interrelations sous la forme d'un schéma, constitue peut-être le mode de

présentation le plus précis que l'on puisse donner à un thésaurus. On peut concevoir un schéma à plusieurs dimensions, par exemple en donnant deux dimensions à chaque facette d'un thésaurus qui en comporte plusieurs, mais le schéma le plus usité actuellement est à deux dimensions.

Un tel système consiste à disposer les descripteurs en groupes sémantiques, chaque groupe étant doté d'une grille, et chaque descripteur se voyant assigner une place déterminée, par rapport aux deux axes (horizontal et vertical), de telle sorte qu'il acquiert des coordonnées.

On peut mettre en évidence les relations entre descripteurs, sur une représentation graphique, par :

- une disposition graphique (formation de groupes, inscription dans un système de coordonnées, utilisation de niveaux d'abstraction différents, cercles concentriques symboliques indiquant les différents niveaux hiérarchiques).
- des flèches entre les descripteurs (flèches à double sens pour les relations associatives, flèches normales pour les relations hiérarchiques indiquant le descripteur le plus spécifique, parenthèses plus une flèche qui part du terme préférentiel ou qui y aboutit pour les relations d'équivalence).

Il est entendu qu'un descripteur peut appartenir à plusieurs groupes. La dimension optimale de chaque groupe se situe, semble-t-il, entre trente et quarante termes. Comme pour la présentation antérieure, il faut donner en amorce une liste alphabétique indiquant le(s) groupe(s) sémantique(s) dont chaque descripteur relève. On choisira le mode de présentation le plus compatible avec l'usage auquel le thésaurus est destiné.

4.4 Ordre de classement (classement alphabétique)

Pour les listes alphabétiques dans la partie principale du thésaurus ou pour l'index, il faut définir un ordre de classement pour les lettres, les chiffres, les signes de ponctuation et les symboles particuliers.

Le classement peut se faire :

- a) *lettre par lettre* : en suivant les règles ci-après :
 - ne pas tenir compte des espaces entre les mots;
 - ne pas tenir compte des caractères autres que les parenthèses de gauche, les chiffres et les lettres;
 - aligner dans cet ordre : parenthèse de gauche, chiffres en ordre croissant, lettres de a à z.
- b) *mot par mot* : en suivant les règles ci-après :
 - chaque mot complet est considéré à tour de rôle et classé lettre par lettre;
 - tous les termes commençant par un mot complet donné sont placés avant tout terme commençant par la même suite de lettres qui constitue une partie du mot;

- les caractères non alphabétiques (signes de ponctuation ou caractères particuliers) sont considérés comme des espaces.

c) *tr sur machine* : en suivant les règles ci-après :

- tous les caractères à l'intérieur d'un terme, y compris les lettres, les signes numériques, les signes de ponctuation et les caractères particuliers entrent en ligne de compte dans le classement;
- le nombre d'espaces à l'intérieur d'un terme doit être fixé;

- le classement est fait en suivant l'ordre des chiffres considérés individuellement, et non la valeur numérique;

- le classement exact doit être basé sur la configuration du calculateur utilisé.

On adopte un classement en fonction de tous les éléments qui entrent en ligne de compte dans l'élaboration du thésaurus, c'est-à-dire de l'étendue et de la structure des domaines recouverts, du fait que l'on disposera ou non d'un traitement par ordinateur, du type de matériel disponible, etc. Dans tous les cas, il faut fixer clairement et explicitement les modalités du classement alphabétique, avant tout essai d'ordonnement.

5 MÉTHODE DE CONSTRUCTION DU THESAURUS

5.1 Comment éviter le double emploi

Avant d'entreprendre l'établissement d'un thésaurus, il convient de s'assurer qu'il n'existe pas d'autres qui traitent du même domaine ou d'un domaine voisin. À cette fin, il est conseillé de se renseigner auprès des deux Centres d'information mentionnés ci-dessus¹⁾. Même si un ouvrage analogue est habituellement utilisé, on ne renoncera pas à établir celui que l'on a prévu. En pareil cas, il y a lieu d'indiquer clairement, dans l'introduction, les raisons de cette décision et les différences entre le nouveau thésaurus et l'ancien.

5.2 Notification préalable

Le Centre d'information compétent (voir ci-dessus) doit être avisé de l'intention qu'ont ses auteurs d'établir un thésaurus, et être informé de la date de la première publication et de diffusion. Cette notification doit être transmise par l'intermédiaire de l'organisme national qui s'occupe des thésaurus, lorsqu'il en existe un.

La même recommandation vaut pour les éditions ultérieures. Autant que possible, il faut envoyer, au Centre

d'information en question, un exemplaire du thésaurus accompagné de son introduction et de son index. Le fait que le Centre a été avisé doit être mentionné dans l'introduction.

5.3 Principes généraux

Avant de décider de la structure générale du thésaurus, il faut prévoir la structure du vocabulaire spécialisé considéré ainsi que les besoins des utilisateurs du système d'information et de documentation.

La sélection des descripteurs ne doit commencer qu'une fois décidée la structure générale du thésaurus. Il est recommandé :

- de confier à quelques personnes à plein temps les parties les plus longues du travail, et la coordination des travaux effectués par les spécialistes sur chaque sujet;
- d'avoir le plus possible d'experts ayant une bonne connaissance du domaine à traiter, et une expérience de l'indexation et de la recherche;
- de former des groupes de travail pour chaque domaine spécialisé;
- d'utiliser des groupes de travail internationaux, afin d'élargir l'expérience linguistique nécessaire à la construction du thésaurus.

La méthode de sélection des descripteurs varie selon la structure choisie pour le thésaurus (index, liste systématique, représentation graphique), le but du thésaurus (par exemple, pour la recherche documentaire, manuelle ou mécanique, seulement pour l'indexation ou, comme outil secondaire) et l'arrière plan du projet (construction progressive en vue d'un traitement mécanique, introduction d'un nouveau domaine, par exemple zones interdisciplinaires, pour lesquelles il n'existerait encore aucun plan de classification; existence de groupes bien définis d'utilisateurs et de spécialistes; documentation étendue).

5.4 Différentes méthodes

En général, il y a deux méthodes pour construire un thésaurus. Le choix dépend du type et du domaine de l'ensemble de documents que le thésaurus visera à couvrir.

Ces deux méthodes sont la méthode analytique et la méthode globale. Les deux sont empiriques, en ce sens que ni l'une ni l'autre ne reposent sur une analyse linguistique rigoureuse. En général, la méthode analytique, qui comprend l'analyse du contenu de l'ensemble des documents et le choix des termes à partir de celle-ci, est préférable, surtout dans les domaines spécialisés de la connaissance. La méthode fondée sur la théorie globale)

1) Pour les thésaurus de langue anglaise :

Bibliographic Systems Center, School for Library Science, Case Western Reserve University, Cleveland, Ohio 44 106, U.S.A.

Pour les thésaurus réalisés dans d'autres langues :
Centrahy Instytut Informacji Naukowej Technicznej i Ekonomicznej (CINITE) - Ciesninyphouse Al. Niepodległości 186, Varsovie, Pologne.

consiste en l'analyse, par des experts, de la terminologie extraite des sources secondaires telles que index et autres documents de référence. Ces experts choisissent les termes prioritaires et déterminent les relations entre les termes. Cette méthode s'applique plus généralement aux domaines étendus, comprenant plusieurs disciplines.

En pratique, on utilise souvent une combinaison des deux méthodes. Avec la méthode analytique, on commence par l'indexation d'une série de documents, dans les domaines de la connaissance que le thésaurus vise à couvrir.

À partir des données obtenues par cette méthode d'indexation expérimentale, le constructeur du thésaurus essaye d'établir des relations valables pour le système de recherche documentaire considéré, puis le thésaurus est corrigé grâce à une nouvelle indexation des documents initiaux et en étendant l'indexation à de nouveaux documents.

La méthode fondée sur la théorie «globale» a besoin comme point de départ d'une vue d'ensemble de la structure de la terminologie dans le domaine étudié, la structure étant en effet une taxonomie ou une classification. On demande à des experts connaissant bien le sujet de reconnaître ces relations ou structures en examinant les termes expérimentalement choisis pour décrire les documents. Au contraire de la méthode analytique, le thésaurus n'est pas construit par l'expérience pratique mais par des contributions faisant déjà autorité.

5.5 Choix des descripteurs

En général le choix des descripteurs se fait en 4 étapes distinctes : collecte de termes, vérification, évaluation et choix proprement dit.

5.5.1 Collecte des termes

Il est pratiquement impossible de procéder à une collecte de termes susceptibles de constituer des descripteurs si l'on pense à une liste alphabétique. Lorsqu'on envisage les descripteurs sous forme de groupes, les associations d'idées entre ceux-ci amènent de nombreux candidats.

Les sources pour ces collectes de termes peuvent être :

- les utilisateurs éventuels et les spécialistes en la matière;
- les dictionnaires techniques normalisés, nationaux ou internationaux;
- la documentation actuelle;
- les traités terminologiques ou les listes;
- les thésaurus existants et les plans de classification systématiques;
- les nomenclatures;
- les index des revues techniques;
- les services d'analyse.

- les ouvrages d'enseignement, les manuels et les résumés;
- les indexations expérimentales de documents.

Il existe, dans certains domaines, des nomenclatures extrêmement spécialisées, ou bien des vocabulaires techniques normalisés, qui font autorité. A chaque fois qu'elle existe, il ne faut pas manquer de faire appel à une nomenclature déjà admise sur le plan international. Si on multiplie les dénominations particulières sans lien entre elles, on risque de faire du thésaurus une simple liste d'identificateurs, ce qui devrait à l'ouvrage toute son utilité. Il est donc recommandé d'éviter, autant que possible, de mentionner, indépendamment de la partie principale du thésaurus, une liste des tels noms spécifiques qui ne sont pas considérés comme des descripteurs.

5.5.2 Vérification

Quelle que soit la méthode de collecte retenue, il faut vérifier la valeur scientifique des descripteurs choisis, en consultant des dictionnaires, d'autres vocabulaires d'indexation ou vocabulaires normalisés, en se référant à l'usage, et surtout en demandant leur avis à des spécialistes du sujet. Il faut écarter les termes qui ne sont plus utilisés, ou, si on les retient, que ce soit pour signaler qu'ils sont proscrits.

L'une des qualités les plus appréciées d'un thésaurus est sa faculté d'assimiler au plus vite les néologismes et le jargon spécialisé qui se multiplient dans les domaines en expansion de la recherche fondamentale et de la recherche appliquée. Il faut tirer pleinement parti de cette faculté à l'aide de notes d'application et de renvois. Il faut veiller tout particulièrement aux termes dont le sens a évolué avec le temps, ou dont la signification varie d'un pays à l'autre. Au cas où il faut faire appel à des termes qui se recourent, il convient de le signaler par le renvoi voulu.

Exemple :
BILLION
(10⁹ aux États-Unis)
BILLION
(10¹² en France)

5.5.3 Évaluation

Pour évaluer l'utilité des descripteurs possibles, il faut rechercher, pour chacun d'eux :

- 1) s'il apparaît fréquemment dans la littérature technique ou dans les informations existantes;
- 2) quelle est son incidence probable sur les demandes formulées;
- 3) quelle est sa relation avec les descripteurs déjà acceptés;
- 4) s'il est bien à sa place dans le vocabulaire actuel de la discipline considérée, et si sa valeur est réelle.

- 5) s'il exprime bien et commodément le ou les sens de la notion en question.

Aucun de ces facteurs d'appréciation ne doit être envisagé isolément, et il faut prêter une attention toute particulière aux domaines périphériques, pour lesquels on ne demande pas au descripteur d'être aussi parfaitement exhaustif et spécifique qu'en ce qui concerne le domaine principal.

5.5.4 Choix

Dans tous les cas, les descripteurs ne sont définitivement retenus qu'en fonction de leur efficacité probable du point de vue de la recherche documentaire et de l'importance qu'ils revêtent dans les documents à indexer.

5.6 Procédés d'enregistrement

Les procédés d'enregistrement des informations, au cours de la construction du thésaurus, peuvent varier en fonction des besoins spécifiques de chaque système (voir 5.3), c'est pourquoi seules quelques indications pratiques peuvent être données.

Le processus de sélection des termes et l'établissement de relations entre eux rendent nécessaire l'enregistrement sous une forme organisée de l'information recueillie sur un terme spécifique. Il faut donc développer et utiliser, au cours de ce processus, un schéma spécifiant les éléments d'information qui entrent dans la construction du thésaurus (voir 4.2). La forme du schéma dépend du système que l'on veut réaliser et du matériel disponible. Ce peut être un imprimé, une fiche à perforation manuelle, une carte perforée ou un jeu de catégories de longueur variable, utilisables pour l'entrée sur ordinateur. Chaque fois que l'on considère un terme comme descripteur ou non-descripteur possible, il faut l'enregistrer. Les relations de notions, contenues dans les sources d'où est extrait le terme candidat, doivent être enregistrées au cours de cette sélection. Pour chaque cas, il faut vérifier si les relations données par les sources ne sont valables qu'en fonction du contexte, ou pour tous les cas.

Il est possible, pendant l'élaboration du thésaurus, de prendre des décisions modifiables ultérieurement; ce qui assure une certaine souplesse, mais exige de la part du constructeur des notations appropriées sous chaque terme affecté par une décision. Par exemple, lors la construction de «terme A employer le terme B», il faut employer la note «LISE» (EM) après le terme A et la note réciproque «LISED FORB» (EP) le terme B. De même pour les autres types de références. De cette façon, on peut modifier sa décision n'importe quand; la forme de la note fournit les informations nécessaires pour garder au thésaurus sa cohérence interne. Cela permet de repérer tous les articles qui doivent être modifiés à la suite de la nouvelle décision.

Lors du choix des descripteurs, les termes choisis doivent être groupés systématiquement, par exemple par points de vue; les notions représentées par ces descripteurs doivent être élargies, et chaque descripteur comparé aux autres en ce qui concerne les relations entre notions (selon la

structure proposée du thésaurus). Il faut consulter les spécialistes et les utilisateurs éventuels sur le choix des descripteurs et les relations entre notions.

5.7 Essais d'application

Avant de donner au thésaurus ses bases définitives, il est indispensable de faire des essais pratiques, fondés sur un nombre suffisant de documents se rapportant au domaine à couvrir.

Ces essais doivent montrer :

- si la structure proposée du thésaurus tient compte des besoins les plus récents;
- si les descripteurs choisis sont utiles pour l'indexation et la recherche;
- dans quels domaines d'autres descripteurs sont nécessaires;
- si les relations établies entre les notions sont correctes et satisfaisantes.

Il convient de demander des commentaires au plus grand nombre possible de personnes, notamment à des spécialistes de l'information et de l'indexation, à des spécialistes du sujet, ainsi qu'à des utilisateurs.

6 MISE À JOUR

Le thésaurus doit être mis à jour de façon continue, en tenant compte des questions posées pour les essais en 5.7. Cette mise à jour, selon une méthode déterminée, doit être confiée à une autorité centrale désignée à cet effet.

6.1 Vérification périodique

Périodiquement, il faut contrôler la fréquence d'usage des descripteurs, que ce soit pour l'indexation ou pour la recherche. Il faut s'assurer, par des vérifications périodiques, que certains descripteurs n'en cherchaient pas d'autres ou ne font pas double emploi, et que les relations à l'intérieur du thésaurus sont exactes et satisfaisantes. Chaque fois qu'une recherche ne permet pas de localiser l'information voulue, ou ne permet pas de recueillir toute l'information que l'on croit pouvoir recueillir, il faut procéder à une évaluation critique des descripteurs qui ont été employés ou qui seraient dû l'être.

Lorsque des descripteurs, du fait de modifications du domaine ou de la terminologie, deviennent obsolètes, ils doivent être éliminés ou remplacés par des descripteurs plus appropriés.

6.2 Élimination des descripteurs

Lorsque l'on constate que la fréquence d'utilisation est très faible, il faut s'assurer que ce n'est pas dû exclusivement à la pénurie de documents employant cette notion particulière. Théoriquement, on ne devrait supprimer un descripteur particulier que s'il n'a jamais été utilisé, ni pour l'indexation, ni pour la recherche documentaire. Il est plus commode d'indexer par une référence préférentielle

(référence EMPLOYER), où se situe, le cas échéant, le terme de remplacement.

Un descripteur, qui a été éliminé, peut être conservé comme synonyme et être utilisé pour la recherche, afin d'éviter la nécessité de réindexer les documents qui utilisaient ce descripteur. A chaque fois, il faut examiner et réadapter les relations du descripteur éliminé ou modifié.

D'autre part, si l'on attache trop d'éléments à un même descripteur, celui-ci perd de sa spécificité, il devient d'une application trop générale, et il faut envisager de le fractionner. La décision à prendre, lorsque la fréquence d'utilisation d'un descripteur donné est trop forte ou trop faible, dépend, dans une certaine mesure, de la méthode de recherche appliquée pour la recherche documentaire. Si le descripteur le moins spécifique est celui sur lequel on exécute la recherche en dernier lieu, cela ne vaut peut être pas la peine de le supprimer.

6.3 Choix de nouveaux descripteurs

Si pendant l'indexation ou la recherche documentaire, on constate que des notions ou que des relations entre les notions n'ont pas été suffisamment précisées dans le thesaurus, il faut trouver un nouveau descripteur ou de nouvelles relations.

De plus, les indexeurs et les utilisateurs doivent constamment vérifier s'il n'apparaît pas de termes susceptibles de constituer des descripteurs nouveaux, représentant soit des notions nouvelles, soit des points de vue différents relatifs à des notions anciennes ou qui sont assimilés à des synonymes de termes existants. Avant de les admettre définitivement, l'utilité des termes nouveaux et des relations doit être évaluée.

Si possible, le descripteur doit être mis à l'essai par des indexeurs durant un certain temps, avant de devenir une addition définitive au thesaurus.

La fréquence d'utilisation de ces descripteurs éventuels, pour l'indexation ou la recherche rétrospective, est une indication sûre de leur utilité future. Une fois qu'il est décidé d'ajouter au thesaurus un descripteur nouveau, il convient de déterminer les relations qui existent entre ce terme et tous les descripteurs inscrits avant lui, et les indiquer aux endroits voulus.

Il faut éviter d'introduire des descripteurs nouveaux un à un, ce qui est une source de confusion pour l'utilisateur. Il vaut mieux les accumuler pendant un certain temps et les introduire en série, soit sous forme de supplément au thesaurus ou à l'occasion d'une nouvelle édition de l'ouvrage. Cela ne doit pas empêcher les indexeurs de les employer. Un service central devrait exister, chargé d'étudier toutes les suggestions qui lui parviennent, et de se prononcer sur la recevabilité des additions éventuelles.

Il ne faut jamais oublier que le temps seul décide de la taille et de la forme d'un thesaurus : l'ouvrage n'est jamais terminé.

7 RÉFÉRENCES

Liste des Recommandations ISO liées aux principes directeurs ci-dessus :

ISO/R 9, *Système international pour la transcription des caractères cyrilliques slaves.*

ISO/R 233, *Système international pour la transcription des caractères arabes.*

ISO/R 259, *Transcription de l'hébreu.*

ISO/R 639, *Indicatifs de langue, de pays et d'autorité.*

ISO/R 704, *Principes de dénomination.*

ISO/R 843, *Système international pour la transcription des caractères grecs en caractères latins.*

ISO/R 860, *Unification internationale des notions et des termes.*

ISO/R 919, *Guide pour l'élaboration des vocabulaires systématiques (exemple de méthode).*

ISO/R 1087, *Vocabulaire de la terminologie.*

ISO/R 1149, *Présentation des vocabulaires systématiques multilingues.*

On peut obtenir les documents ci-dessus et les 3 publications suivantes, au siège des organisations nationales de normalisation correspondantes dans les pays membres de l'ISO.

UNESCO, *Principes directeurs pour l'établissement et le développement de thésaurus scientifiques et techniques monolingues destinés à la recherche documentaire.* Paris, 22 décembre 1971.

Norme allemande (Normen) 1463, octobre 1972, *Principes directeurs pour l'établissement et le développement de thésaurus monolingues.*

Projet de l'American National Standard Guidelines for Thesaurus Structure, Construction and Use. ANSI Z39.9, mars 1973.

Sources pour les dictionnaires, glossaires et thésaurus :

Bibliographie de dictionnaires scientifiques et thésaurus multilingues, 5ème édition, Paris, Unesco, 1969, 250 pp.

Bibliographie des vocabulaires scientifiques et techniques monolingues, Vol. 1 : *Normes nationales*, 1955, 219 pp. Vol. II : *Sources diverses*, 1959, 146 pp. Paris, Unesco.

(Des suppléments sont publiés dans *Babel*, Revue internationale de la traduction publiée par la Fédération internationale des traducteurs, avec le concours de l'Unesco, Avignon (France).)

Bibliographic Bulletin of the Clearing house at CIINTE, 1969, Varsovie, CIINTE, 1969, 140 pp. (On compte publier des suppléments annuels.)

Bibliographic Systems Center Subject Index, Case Western Reserve University, Cleveland, Ohio, U.S.A., 1969. (Informations données par imprimerie.)

V .- LLENGUATGE I DISCRIMINACIÓ:

V.1.- "La Academia de la Lengua revisará el lenguaje discriminatorio para la mujer", Información Cultural, (1985) núm.12, p.33.

V.2.- "DONA" i "HOME" dins FABRA, Pompeu. Diccionari General de la Llengua Catalana. 5ª ed. Barcelona : Edhasa, 1968. p. 635 i 966.

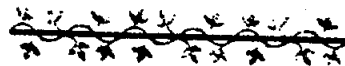
La Academia de la Lengua revisará el lenguaje discriminatorio para la mujer

El Gobierno encomendará a la *Real Academia Española de la Lengua* la revisión de los conceptos y acepciones de su diccionario que resulten discriminatorias para la mujer, tras la aprobación por la *Comisión de Educación y Ciencia del Congreso de los Diputados* de una proposición no de ley presentada por el Grupo Socialista.

Según expresa el texto de la propuesta, la iniciativa pretende suprimir "todo tratamiento discriminatorio y reflejar, como desiguales y vejatorios, aquellos giros y expresiones que, perteneciendo al idioma, merezcan tal reproche". La *Academia* dispondrá de un año para llevar a cabo las oportunas correcciones, así como la aprobación de las normas sobre formación de nuevos femeninos y la proposición de la nueva terminología referente a actividades y profesiones desarrolladas por mujeres.

La diputada *María Dolores Pelayo*, que defendió la proposición aprobada el pasado día 6 de noviembre, destacó la necesidad de adecuar el lenguaje a la realidad social de las mujeres por su influencia en las mentalidades y en las conductas de las personas como principal vehículo de la comunicación humana.

La definición de "mujer" incluida en la última edición del diccionario de la *Real Academia*, de 1984, contempla entre sus acepciones las de "pública" o "ramera", "mundana", "perdida" y define a la "maestra" como "la mujer del maestro", que denotan la pervivencia de la discriminación de la mujer en el lenguaje, y trata de corregir la proposición socialista en cumplimiento de los principios constitucionales de "no discriminación por razón de sexo".

VI.- BIBLIOTEQUES CONSULTADES

ATENEU BARCELONÈS. Biblioteca. (Barcelona)

BIBLIOTECA DE CATALUNYA. (Barcelona)

BIBLIOTECA NACIONAL. (Madrid)

BIBLIOTECA POPULAR DE LA DONA. (Barcelona)

BIBLIOTECA PÚBLICA. (Ripoll).

BIBLIOTECA PÚBLICA EPISCOPAL. (Barcelona).

BIBLIOTECA PÚBLICA I PROVINCIAL. (Girona)

BIBLIOTECA UNIVERSITÀRIA. (Barcelona)

BIBLIOTHEQUE NATIONALE. (Paris)

CENTRE D'ESTUDIS D'HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA. Fundació Figueres. (Barcelona)

COL.LEGI D'ADVOCATS. Biblioteca. (Barcelona)

COL.LEGI DE NOTARIS DE BARCELONA. (Barcelona)

COL.LEGI OFICIAL D'ARQUITECTES DE CATALUNYA. (Barcelona)

ESCOLA D'AGRICULTURA. Biblioteca. (Barcelona)

ESCOLA UNIVERSITÀRIA D'INFERMERIA "SANTA MADRONA". (Barcelona).

FACULTAT DE DRET. Biblioteca. (Barcelona)

FACULTAT DE FILOLOGIA. Seminari de Romàniques. (Barcelona).

FACULTAT DE FILOSOFIA I CIÈNCIES DE L'EDUCACIÓ. Biblioteca de la Secció de Filosofia. (Barcelona)

FACULTAT DE FILOSOFIA I CIÈNCIES DE L'EDUCACIÓ. Biblioteca General de Psicologia i Pedagogia. (Barcelona)

FACULTAT DE GEOGRAFIA I HISTÒRIA. Biblioteca. (Barcelona)

FACULTAT DE LLETRES. UAB. Biblioteca. (Bellaterra)

FACULTAT DE MEDICINA. Biblioteca General. (Barcelona)

FAWCETT LIBRARY. (Londres)

INSTITUT CATÒLIC D'ESTUDIS SOCIALS DE BARCELONA.
(Barcelona)

INSTITUT MUNICIPAL D'HISTÒRIA DE LA CIUTAT. Casa
de l'Ardiaca. (Barcelona)

LIBRARY OF CONGRESS. (Washington) /*/

MUSÉE NATIONAL DES ARTS ET TRADITIONS POPULAIRES.
CNRS. (Paris)

"ROSA SENSAT". Biblioteca. (Barcelona)

UNESCO. Bibliothèque. (Paris)

.....

/*/ La Biblioteca del Congrés ha estat consultada
per escrit.

VIII.-NOTES

VIII.- NOTES

I.- INTRODUCCIÓ

- (1) CENTRE D'INVESTIGACIÓ HISTÒRICA DE LA DONA. C.I.H. D. / *Triptic Informatiu* /. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1984. 1 f. pleg.
- (2) Per a la confecció de la fitxa normalitzada seguim la normativa ISBD en la seva versió catalana, en base a la qual s'elabora la Bibliografia Nacional de Catalunya.
FEDERACIÓ INTERNACIONAL D'ASSOCIACIONS DE BIBLIOTECARIS I DE BIBLIOTEQUES. *ISBD (G): descripció normalitzada internacional general*. Barcelona: Departament de Cultura, Institut Català de Bibliografia, 1983. 36 p.
- (3) Per a la confecció de la ressenya vegeu la norma: NORME INTERNATIONALE ISO 214-1976 (F) "*Documentation-Analyse pour les publications et la documentation*", dins ISO, Transfert de l'Information. 2e. ed. Genève: ISO, 1982. p. 23-28.
Podeu, també consultar l'Apèndix núm. 3. d'aquest treball on hi ha el text complet de la norma esmentada.
- (4) Mary NASH. "La dona en la història: Investigadors i Recerques". L'Aveng, (1983), núm. 61, p. 67.
- (5) Pierre VILAR. *Iniciación al vocabulario del análisis histórico*. 2a. ed. Barcelona: Crítica, 1980. p. 8.
- (6) NORME INTERNATIONALE ISO 2788-1974. *Documentation-Principes directeurs pour l'établissement et le développement de thesaurus monolingues*, dins ISO. Transfert de l'Information. 2e. ed. Genève: ISO, 1982. p.119-132.
Podeu, també, consultar l'Apèndix núm. 4 d'aquest treball on hi ha el text compert de la norma esmentada.
- (7) Per aquesta temàtica consulteu la bibliografia de vocabularis en llengua catalana publicada a l'obra de Pierre AUGER; Louise Rousseau. *Metodologia de la recerca terminològica*. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 1984. p.71-76.
- (8) Per aquesta temàtica consulteu l'apartat núm. 1.2. 1.5. "Presentació del Thesaurus Alfabètic" del present treball.

'II. ESTUDI PRELIMINAR'

"Capítol 1"

- (9) NORME INTERNATIONALE ISO 214-1976 (F)p.23. /El subratllat és meu.
- (10) NORME INTERNATIONALE ISO 2788-1974 (F), p. 397.
- (11) Vegeu CENTRE D'INVESTIGACIÓ HISTÒRICA DE LA DONA. C.I.H.D. / *Tríptic Informatiu*/. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1984. 1 f. pleg.
- (12) Vegeu NORME INTERNATIONALE ISO 2788-1974 (F), p, 396-410.
- (13) Hom ha previst la versió del Thesaurus a d'altres llengües, per a promoure l'intercanvi documental, i de recerques.
- (14) Vegeu NORME INTERNATIONALE ISO 2788-1974 (F), p. 397.
- (15) Consulteu el capítol 3 de l'estudi preliminar' per aquesta temàtica.
- (16) La'Real Academia Española de la Lengua' ha rebut l'encàrrec de part del Congrés dels diputats de les corts espanyoles de revisar el llenguatge discriminatori i sexiste del Diccionario. Vegeu per a contemplar la noticia l'Apèndix núm. V.1.- del present treball.
- (17) NORME INTERNATIONALE ISO 2788-1974 (F), p. 397.
- (18) Marie-Therèse LAUREILHE. *Le Thesaurus, son role, sa structure, son elaboration*. 2ème edition. Villeurbanne: Presses de l'E.N.S.B., 1981. p. 37-41.
- (19) Mary NASH. "La dona en la història: Investigadors i Recerques". L'Avenç, (1983), núm. 61, p. 67.
- (20) "Seminario sulla storia delle donne", Quaderni dell'Istituto Romano per la Storia d'Italia dall'Fascismo alla resistenza, (1985), núm. 3, p. 37-41.
- (21) Per aquesta temàtica vegeu el capítol núm. 3 de l'estudi preliminar del present treball.
- (22) Les obres a les quals ens referim són per ordre alfabètic: Joan K. MARSHALL. *On equal terms. A Thesaurus for nonsexist indexing and cataloging*. New York: Neal-Schuman Publishers, 1977. 152 p.
F. W. RIGGS. *Informe Interconcept. Un nuevo paradigma para resolver los problemas de terminologia de las ciencias sociales*. Paris: Unesco, 1981. 49 p.

- (...22) Paul VASARHELVY. *Dare, Systhème de dépistage automatiques des données por les sciences sociales et les sciences humaines de l'Unesco*. Paris: Unesco, 1973. 50 p.
- (23) Teresa CABRÉ. "Normalització terminològica", dins II Jornades de la llengua normativa. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1985. 37 p.
- (24) Pierre AUGER, Louise Rousseau. *Metodologia de la recerca terminològica*. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 1984. 76 p.
- (25) En visitar la Biblioteca de la Unesco el 1983, hi havia una recent publicació que em va permetre de conèixer l'estat de la qüestió sobre els Thesaurus publicats en el camp de les ciències socials: *Bibliografia de vocabularios, tesauros, encabezamientos de materias y esquemas de clasificación de ciencias sociales. (Mono y plurilingües)*. Paris: Unesco, 1983. 100 p.
- (26) La Dra. Cabré professora de la Facultat de Filologia és qui dirigeix el TermCat i està assabentada de la construcció dels Thesaurus que presentem.
- (27) Per aquest apartat metodològic vegeu l'Apèndix núm. 1 d'aquest treball on s'hi troba un exemple que il·lustra la tipologia de fitxa-registre emprada.
- (28) El Thesaurus i els Catàlegs alfabètics de matèries consultats - i esmentats en la 'introducció' es basen en una mostra documental que oscil·la entre 1.500 i 5.000 documents. I el nombre de descriptors oscil·la entre els 175 i els 400.
- (29) E. P. THOMPSON. *Miseria de la teoria*. Barcelona: Crítica, 1981. p 156.
- (30) Pierre VILAR. Op. cit. p. 46-47.
- (31) F.W. RIGGS. Op. cit. p. 8.
- (32) F.W. RIGGS. Op. cit. p. 15.
- (33) F.W. RIGGS. Op. cit. p. 39.
- (34) H. E. NEET. *L'analyse documentaire*. 2ème. édition. Genève: Institut d'Études Sociales, Ecole de Bibliothécaires, 1981. p. 64.

'II. ESTUDI PRELIMINAR'

"Capítol 2"

- (35) Pierre VILAR. Op.cit. p. 41-44.
- (36) Per aquesta temàtica vegeu les obres de:
C.F. CARDOSO; Héctor Brignoli. *Los métodos de la Historia*. Barcelona: Crítica, 1976. p. 332-336,
i Regine ROBIN. *Histoire et linguistique*. Paris: Armand Colin, 1973. 307 p.
- (37) Ens referim als estudis realitzats per la l'edat moderna en el Centre de Lexicologia Política de Saint-Cloud. Vegeu totes les obres de la historiadora Regine Robin esmentades a la Bibliografia .
- (38) C.F. CARDOSO; Héctor Brignoli. Op.cit. p.334-335.
- (39) "... Es decir, a situar cosas detrás de las palabras. Toda ciencia exige un vocabulario (a condición de que el uso de un vocabulario no se confunda ya con ciencia". Pierre VILAR. Op.cit. p.12.
- (40) Pompeu FABRA. *Diccionari General de la Llengua Catalana*. Barcelona: Edhasa, 1968. p.1073.
- (41) *Diccionari de la llengua catalana*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1982. p. 1440.
- (42) Per aquest apartat vegeu l'obra de Robin LAKOFF. *El lenguaje de la mujer*. Barcelona: Ricou (Hacer), 1981. 131 p.
- (43) Per aquesta temàtica vegeu les obres de Alvaro GARCIA MESEGUER. "El lenguaje y los sexos", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer, v. 2, p.80-90.
I també del mateix autor: *Lenguaje y discriminación sexual*. Madrid: Cuadernos para el Diálogo, 1977. 364 p.
- (44) Alvaro GARCIA MESEGUER. "El lenguaje y los sexos" p. 89.
- (45) Pompeu FABRA. Op. cit. p. 841 i 1127.
- (46) Per aquest apartat vegeu l'article de Mary NASH. "Desde la invisibilidad a la presencia de la mujer en la historia: corrientes historiográficas y marcos conceptuales de la nueva historia de la mujer" dins Nuevas perspectivas sobre la mujer, v. I.,p. 19-37.

- (47) Alvaro GARCIA MESEGUER. Op.cit. p.88-89.
Vegeu també l'Apèndix núm. V.l.- del present treball.
- (48) E.P. THOMPSON. Op.cit. p.158.
- (49) "La Academia de la Lengua revisará el lenguaje discriminatorio para la mujer", Información Cultural, (1985), núm.12,p.23.
- (50) Regine ROBIN. Op. cit. p. 61.
- (51) Per aquesta problemàtica vegeu Regine ROBIN. "El campo semántico de feudalidad en los Cahiers de doléances generales de 1789", Estudios de Historia Social, (1977), núm.2-3, p. 185
- (52) Regine ROBIN. *Histoire et linguistique*. p. 96.
- (53) Vegeu les obres de:
Mar FONTCUBERTA. "Escritura y mujer: apuntes para las razones de una genecocrítica", dins Sexismo en la ciencia. Barcelona: Instituto de Ciencias de la Educación, 1982. 53-62.
Carme RIERA. "Androcentrismo en la literatura: unas notas sobre los personajes femeninos en la literatura castellana", Sexismo en la ciencia. Barcelona: Instituto de Ciencias de la Educación, 1982. p. 63-84.
Virginia WOOLF. *Las mujeres y la literatura*. Barcelona: Lumen, 1981. 226 p.
- (54) Virginia WOOLF. Op.cit. p.20.
- (55) Com per exemple: Víctor Català, Fernan Caballero o George Elliot.
- (56) Les tres obres esmentades tenen com a característica comuna estar dedicades a les dones. L'enfoc, però, és ben distint en l'un i els altres. Eiximenis crítica durament a les dones, Metge les defense i Roig fa una obra moralitzant i a voltes autobiogràfica.
- (57) Joan COROMINES. *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*. Barcelona: La Caixa". Curial edicions catalanes, 1980.
- (58) Isabel SEGURA: Marta Selva. *Revistes de dones (1846- 1935)*. Barcelona: Edhasa, 1984. 348 p.

'II. ESTUDI PRELIMINAR'

"Capítol 3"

- (59) El domini lingüístic o camp semàntic "...es defineix com un conjunt de nocions que poden agrupar-se sota una noció clau". Pierre AUGER. Op. cit. p. 14. Així doncs, en el nostre estudi el camp semàntic és la dona.
- (60) Per aquesta temàtica vegeu les obres des les investigadores i invetigadors:
Christine DELPHY. *Por un feminismo materialista. El enemigo principal y otros textos*. Barcelona: La Sal, 1985. p. 77-86.
Josep FONTANA. *Historia: analisis del pasado y proyecto social*. Barcelona: Crítica, 1982. p. 167-199.
Hacia una historia socialista. Barcelona: Ediciones del Serbal, 1983. p. 53.
Historia popular y teoria socialista. Barcelona: Crítica, 1984. p. 239-270.
J. R. LLOBERA. *Hacia una historia de las ciencias sociales*. Barcelona: Anagrama, 1980. p. 191-232.
Mary NASH. "Nuevas dimensiones de la historia de la mujer", dins Presencia y protagonismo: aspectos de la historia de la mujer. Barcelona: Ediciones del Serbal, 1984. p. 9-50.
Regine ROBIN. *Histoire et linguistique*. Paris: Armand Collin, 1973. p. 54-137.
E.P. THOMPSON. Op. cit. p. 93-117.
- (61) Sheila ROWBOTHAM. *Mundo de hombre, conciencia de mujer*. Madrid: Debate: Torres, 1977. p. 111.
- (62) Per aquesta temàtica vegeu les obres de:
Judith ASTELARRA. "La mujer ... ¿Clase social? Algunos antecedentes históricos", Papers. Revista de sociologia, (1978), núm. 9, p. 267-325
Giulia ADINOLFI. "Per un plantejament democràtic de la lluita de les dones", Papers. Revista de sociologia, núm. 9, p. 11-22.
Isabel MORANT. "La mujer en la historia", Debats, (1984) núm. 7, p. 57-59.
Mary NASH. "Desde la invisibilidad a la presencia de la mujer en la historia", Op. cit. p. 18-37.
Natalie ZEMON DAVIS. "La storia delle donne in transizione: il caso europeo", Nuova dWf (1977), núm. 3 p. 7-33.
- (63) Per aquest apartat vegeu les obres de:

- (...63) Samir AMIN (en col·laboració con Isabelle Eynard y Barbara Stuckey). "Feminismo y lucha de clases", dins Samir AMIN. *Elogio del socialismo y otros escritos*. Barcelona: Anagrama, 1978. p. 75-110.
 Jean-Louis FLNADRIN. *Orígenes de la familia moderna*. Barcelona: Crítica, 1979. p.
 M. Kay MARTIN; Barbara Voorhies. *La mujer: un enfoque antropológico*. Barcelona: Anagrama, 1978.
 Karen SACKS. "Engels revisitado: las mujeres, la organización de la producción y la propiedad privada", dins Antropología y feminismo. Barcelona: Anagrama, 1979. p. 247-266.
- Montserrat DUCH. "La Lliga Patriòtica de Dames: un projecte de feminisme nacional conservador", *Quaderns d'Alliberament*, (1981), núm. 6, p. 123-137.
- (64) Mary NASH. "La dona en la historia...", Op.cit. p.67.
- (65) Mary NASH, *Ibidem* p. 67
- (66) Carlo GINZBURG i Carlo Poni. "Il nome e il come: scambio ineguale e mercato storiografico", Quaderni Storici, (1979) núm. 40, p. 184.
- (67) Reservem l'anàlisi aprofundida d'aquestes categories per l'apartat següent d'aquest capítol.
- (68) Per aquesta temàtica vegeu el primer capítol d'aquest estudi preliminar.
- (69) Per aquesta temàtica vegeu el capítol núm. 2 de l'estudi preliminar.
- (70) Per aquest apartat vegeu el capítol primer de l'estudi preliminar.
- (71) Per aquest tema vegeu les obres de: el capítol "Aproximaciones dualistas" dins Antropología y Feminismo. Barcelona: Anagrama, 1978. p. 109-180.
Hombre, cultura y sociedad. México: Fondo de Cultura Económica, 1975. p. 231-260; 348-362.
- (72) *Ibidem*. nota anterior.
- (73) J. FERRATER MORA. *Diccionario de filosofía*. 3a. ed. Madrid: Alianza Editorial, 1981. 4 v. p. 3540-3569.
- (74) Vegeu capítol primer de l'estudi preliminar. I les obres esmentades en les notes núm. (62) i (63).
- (75) Per aquest apartat temàtic vegeu les obres de Nancy McKEITH. *Manual de la salud de la mujer*. 277

(...75) Barcelona: La Sal, 1983. 140 p.

Josep M. CALBET. "La medicina catalna i l'alimentació", Recerques, (1974) núm. 4, p.249-261

'VI.I. RECOMANACIONS PER A L'ÚS DEL THESAURUS ALFABÈTIC'

- (76) El C.I.H.D. utilitzarà el Thesaurus com a eina complementaria de la *Bibliografia Històrica de la Dona a Catalunya. 1800-1939*.
- (77) " *Il ne faudrait pas utiliser plus de 10 a 15 descripteurs par rubrique*". Paul VÁSARHELYI. Op.cit. p.14.
- (78) "... *Le Thesaurus n'emploie pas la subdivision (Heinrich Roloff a souligné combien la subdivision des matières telle qu'elle doit être pratiquée dans les systèmes manuels est contraire au principe même de l'indexation 'selon la plus étroite' qui est de rigueur dans l'emploi des vedettes matières*". H.E. NEET. Op. cit. p. 64.
- (79) Vegeu el primer capítol de l'estudi preliminar.

.....

IX.-*Bibliografia Consultada*

A

ABBA, Luisa. Conciencia explotada. Valencia: Fernando Torres, 1977. 250 p.

ABENDROTH, Wolfgang. Historia social del movimiento obrero europeo. 3ª ed. Barcelona: Laia, 1980. 185 p. (Laia B, 7)

ABERCROMBIE, M. Diccionario de biología. Barcelona: Labor, 1970. 244 p. (Diccionarios de la Nueva Colección Labor)

ADAMS, Carol. "La exclusión de la mujer de las aulas", Debats, (1984), núm. 3, p. 72-75.

ADINOLFI, Giulia. "Per un plantejament democràtic de la lluita de les dones", Papers. Revista de Sociologia, (1978), núm. 9, p. 11-22.

AITCHISON, Jean. Unesco Thesaurus. A structured list of descriptors for indexing and retrieving literature in the fields of education, science, social science, culture and communication. Compiled by Jean Aitchison. Paris: Unesco, 1977. 2 v.

ALBERDI, Cristina. "El discurso jurídico como superestructura ideológica. Crisis del patriarcado como ideología", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer, vol. 1er., p. 272-275.

- ALBERTÍ, S. Diccionari castellà-català i català-castellà. 7ª ed. Barcelona: Alberti, 1976. 1183 p.
- ALCOVER, Antoni M., Francesc de B Moll. Diccionari Català-Valencià-Balear. Palma de Mallorca: Editorial Moll, 1980. 10 v.
- ALER GAY, Maribel. "La mujer en el discurso ideológico del cataclismo", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer, vol. 1, p. 232-248.
- ALONSO, Luis Enrique. "Sobre el estatuto teórico del trabajo doméstico en la economía política marxista", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer, vol. 2, p. 191-200.
- AMIN, Samir. "Feminismo y lucha de clases". (En colaboración con Isabelle Eynard y Barbara Stuckey), dins Elogio del socialismo y otros escritos. Madrid: Anagrama, 1978. p. 75-110.
- "Anteproyecto de normas para el catálogo alfabético de materias" [Barcelona]: Comisión 'C.A.M.' del Servicio de Bibliotecas Populares; Diputación de Barcelona, [1980?]. 27 p. [Ejemplar ciclostil·lat]
- Antropología como ciencia. Barcelona: Anagrama, 1975. 389 p.
- Antropología y feminismo. Barcelona: Anagrama, 1979. 301 p.
- Año Internacional de la Mujer. Madrid: Almena, 1977. 2 v.
- Aportaciones a la cuestión femenina. Madrid: Akal, 1977. 96 p.
- ARANGUREN, José López. Erotismo y liberación de la mujer. 3ª ed. Barcelona: Ariel, 1982. 156 p.
- ARBIZA, M. Isabel. "La madre soltera frente a la sociedad", Papers. Revista de Sociología, (1978), núm. 9, p. 173-196.

- ARENAL, Concepción. La emancipación de la mujer en España. Madrid: Júcar, 1974. 240 p.
- ARTOUS, Antoine. Los orígenes de la opresión de la mujer. Barcelona: Fontamara, 1979. 160 p.
- ASENSIO GARCIA, Félix. El Feminismo en el Antiguo Testamento. Burgos: Aldecoa, 1980. 306 p.
- ASIMOV, Isaac. Enciclopedia biográfica de ciencia y tecnología. Madrid: Alianza editorial, 1982. 782 p.
- ASTELARRA, Judith. "La mujer...¿clase social? Algunos antecedentes históricos", Papers. Revista de Sociologia, (1978), núm. 9, p. 267-325.
- ASTELARRA, Judith. "Mujer y sociedad", Papers. Revista de Sociologia, (1978), núm. 9.
- ASTELARRA, Judith. "El sexismo en la sociología: algunas soluciones y problemas", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer, vol. 2, p. 57-68.
- AUGER, Pierre; Louis Rousseau. Metodologia de la recerca terminològica. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 1984. 76 p.

- BENERIA, Lourdes. Mujer, economía y patriarcado durante la España franquista. Barcelona: Anagrama, 1977. 80 p.
- BERNAL, John D. Història social de la ciència. 5ª ed. Barcelona: Península, 1979. 2 v. (Sèrie Universitària Història-Ciència-Societat, 9-10). Vol. I. La ciencia en la Historia; vol.II. La ciencia en nuestro tiempo.
- BERNIS, Carmen. Trajes y modas en la España de los Reyes Católicos: I, las mujeres. Madrid: Instituto Diego Velázquez, Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1978. 102 p. (Artes y Artistas).
- Bíblia, La. Fundació Bíblica Catalana. Institut Cambó. Barcelona: Alpha, 1968. 2,340 p.
- Bíblia, la. A. T. El Gènesi. Montserrat: Publicacions de l'Abadia, 1929. 323 p.
- BIRKE, Lynda; Katy Gardner. ¿Por qué sufrir? La regla y sus problemas. Barcelona: Ed. La Sal, 1983. 80 p. (Manuales de Salud, 2)
- Bibliografía de vocabularios, tesauros, encabezamientos de materia y esquemas de clasificación de ciencias sociales (mono y plurilingües). Preparado por la Biblioteca Aslib en colaboración con Jean Aitchison y C.G. Allen. Paris: Unesco, 1983. 100 p. (Informes y documentos de ciencias sociales, 54).
- BINON, Rudolph. "Mi vida con Frau Lou", dins El taller del historiador. Mèxico: Fondo de Cultura Económica, 1975. p. 310-322.
- BRETON, Françoise; Lorea Barruti. La família i el parentiu. Barcelona: Dopesa, 1978.
- BRULLET, Tina; Teresa Torns. La Dona: repertori bibliogràfic 1970-1982. Documentació en castellà, català, gallec i basc.

Bellaterra: Seminari d'Estudis de la Dona. Departament de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona, 1983. 418 p.

BUTTAFOUCO, Annarita. "Eleanora Fonseca Pimentel: una donna nella Rivoluzione", Nuova dwf. Quaderni di studi internazionale sulla donna, (1977), núm. 3, p. 51-92.

C

CABRÉ, M. Teresa. "Normalització terminològica", dins II Jornades de la llengua normativa. Barcelona: Universitat de Barcelona: 1985. 37 p. [Document ciclòstil·lat]

CALBET, Josep M. "La medicina catalana i l'alimentació", Recerques, (1974), núm. 4, p. 249-261.

CAMPILLO, Maria; Esther Centelles. La premsa a Barcelona 1936-1939. Barcelona: Centre d'Estudis d'Història Contemporània, 1979. 242 p.

CAMPOAMOR, Clara. Mi pecado mortal. El voto femenino y yo. Introducció de Concha Fagoaga y Paloma Saavedra. Barcelona: La Sal, 1981. 332 p.

CAPECCHI, Vittoria; Adele Pesce. "Si la diversidad es un valor", Debats, (1984), núm. 10, p. 29-41.

CAPEL, Rosa Maria; Julio Iglesias de Ussel. Mujer española y sociedad: Bibliografía (1900-1984). Madrid: Ministerio de Cultura. Instituto de la Mujer, 1984. 391 p.

CAPEL, Rosa Maria. El sufragio femenino en la Segunda República Española. Granada: Universidad de Granada, 1975. 300 p.

- CAPEL, Rosa Maria. El trabajo y la educación de la mujer en España (1900-1930) Madrid: Ministerio de Cultura. Dir, Gral. de Juventud y Promoción Socio-Cultural, 1982.
- CAPEZZUOLI, L. Historia de la emancipación femenina, 2ª ed. Miguel Castellote, 1978. 200 p.
- CAPMANY, Maria Aurèlia. El comportamiento amoroso de la mujer. Barcelona: Dopesa, 1974. 185 p.
- CAPMANY, Maria Aurèlia. La dona a Catalunya. Consciència i situació. 3ª ed. Barcelona: Edicions 62, 1971. 259 p. (Col·lecció a l'Abast, 36).
- CARDOSO, Ciro Flamarioon S; Héctor Pérez. Brifuoli. Los métodos de la historia. Introducción a los problemas, métodos y técnicas de la historia demográfica, económica y social. Barcelona: Crítica, 1976. 329 p. (Estudios y Ensayos, 2)
- CARR, E. H. ¿Qué es la historia? Barcelona: Seix Barral, 1978. 221 p. (Biblioteca Breve: Ciencias Humanas, 245).
- CASARES, Julio. Diccionario ideológico de la lengua española. 2ª ed. Barcelona: Gustavo Gili, 1975. 482 p. + 887 p.
- CENTRO FEMINISTA DE ESTUDIO Y DOCUMENTACION. El trabajo de las mujeres a través de la historia. Madrid: Servicio de exposiciones del Centro Cultural de la Villa de Madrid, 1983. 32 p.
- CHORDA, Frederic. Diccionario de términos Històricos y afines. Madrid: Itsmo, 1983. 331 p.
- Código Civil, 5ª ed. Madrid: Civitas, 1981. 443 p. (Civitas. Biblioteca de Legislación)
- Código Penal, Peligrosidad social y Legislación complementaria. 5ª ed. Madrid: Civitas, 1981. 308 p. (Civitas. Biblioteca de Legislación)

COLLINS dictionary of the English Language. London: Collins, 1984. 1,690 p.

COMAS, Dolors; Joan J. Pujadas. "aladradas y Güellas. Trabajo, sociedad y cultura en el Pirineo Aragonés", Cuadernos de Antropologia, (1985), núm. 5.

COMAS, Dolors. "La família troncal en el marc de les transformacions socio-econòmiques del Pirineu d'Aragó", Quaderns de l'Institut Català d'Antropologia, (1984), núm. 5, p. 44-68.

COMAS, Dolors. "Familia y herencia en el Pirineo Aragonés", Comentaris d'Antropologia Cultural, (1979), núm. 1, p.4-15.

Condition féminine, La. Centre d'études et de recherches marxistes. Paris: Éditions Sociales, 1978. 382 p. (Problèmes)

CONNELLY, Joan. "La enseñanza superior de la mujer en España: relaciones entre universitarias españolas y estadounidenses, 1877-1980", dins Nuevas Perspectivas sobre la Mujer, vol.I, p. 196-205.

COOPER, Wendy. No hay edad crítica en la mujer. Barcelona: Noguer, 1977. 256 p.

COPLESTON, Frederick. Història de la Filosofia. 6ª ed. Barcelona: Ariel, 1981. 9 v. (Convivium, 9)

COROMINES, Joan. Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana. Amb la col·laboració de J. Gulsoy i M. Cahner. Barcelona: Curial Edicions Catalanes; Caixa de Pensions "La Caixa", 1980. 5 v.

CREIGHTON, W. Working women and the law. New York: Mansell Publishing, 1979. 304 p.

- CRISTOBAL ROJO, Margarita. El machismo en los textos escolares.
Direrctor Adalberto Fernández Arenaz. Bellaterra: Univer-
sitat Autònoma de Barcelona, 1980. [Tesi de llicenciatura]
- CROGHAN, Antony. A manual construction of an indexing language
technology as an example. London: Coburgh Publication, 1971.
63 p.
- CURET, Francesc. La vida a la llar. Il·lustracions de Lola An-
glada. Barcelona: Altafulla, 1981. 332 p. (Visions Barce-
lonines, 1)

D

DALLA COSTA, Mariarosa
Vegeu: JAMES, Selma.

DELPHY, Christine. Por un feminismo materialista. El enemigo principal y otros textos. 2ª ed. Barcelona: La Sal, 1985. 126 p. (Cuadernos inacabados, 2-3)

DEMONTE, Violeta. "Naturaleza y estereotipo: la polémica sobre un lenguaje femenino", dins Nuevas Perspectivas sobre la mujer, vol. 1, p. 215-222.

Derecho civil catalán en la jurisprudencia, El. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona, 1981. 151 p. (Publicaciones de la Cátedra de Derecho Civil "Duran i Bas", tomo XI, año 1973-78) Universidad de Barcelona; Facultad de Derecho: coordinación Encarna Roca Trias.

DI FEBO, Giuliana. Resistencia y movimiento de mujeres en España 1936-1976. Barcelona: Icaria, 1979. 208 p.

Diccionari Biogràfic. Barcelona: Albertí Editor, 1966. 4 v.

Diccionari de la Literatura Catalana. Dir. J. Molas i J. Massot i Muntaner. Barcelona: Edicions 62, 1979. 765 p.

Diccionari de la llengua catalana. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1982. 1679 p,

Diccionario de botánica. Dirigido por P. Font Quer. Barcelona: Labor, 1979. 1244 p.

Diccionario de historia de España. Dirigido por Germán Bleiberg. Madrid: Alianza Editorial, 1979. 3 v.

Diccionario de las ciencias de la educación. Madrid: Santillana, 1983. 2 v.

Diccionario de lingüística. Dirigido por Georges Mounin. Barcelona: Labor, 1979. 249 p.

Diccionario de términos científicos y técnicos. Redactor jefe: Daniel N. Lapedes. Barcelona: Marcombo, 1981. 5 v.

Diccionario del lenguaje filosófico. Dirigido por Paul Foulquié con la colaboración de Raymond Saint-Jean. Barcelona: Labor, 1967. 1099 p.

Diccionario literario de obras y personajes de todos los tiempos y de todos los países. Gonzalo Porto-Bompiani. Barcelona: Montaner y Simon, 1967-1968. 12 v.

Diccionario médico Labor para la familia. Dirigido por H. Mommsen. Barcelona: Labor, 1972. 815 p.

Diccionario terminológico de ciencias médicas. 11ª ed. Barcelona: Salvat, 1979. 1073 p.

DOMINGUEZ PRATS, Pilar. "La mujer en la enseñanza de la historia", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer, vol. I, p. 38-46.

Dona i societat a la Catalunya actual. Maria Aurèlia Capmany, Magda Oranich, Anna Batellbó, Maria Rosa Prats, Isabel

- Clara Simó. Barcelona: Edicions 62, 1978. 231 p. (Llibres a l'Abast, 140)
- DORSCH, Friedrich. Diccionario de Psicología. 4ª ed. Barcelona: Herder, 1981. 1070 col.[120],143.
- "Dossier: La bruixeria a Catalunya", L'Avenç, (1983), núm 61, p. 49-64.
- DOUGLAS, Mary. "Brujería: el estado actual de la cuestión", dins Max Gluckman, Ciencia y brujería. Barcelona: Anagrama, 1976. p. 31-72.
- DUBY, Georges. Historia social e ideologías de las sociedades. Barcelona: Anagrama, 1976. 128 p.
- DUCH, Montserrat. "La Lliga Patriòtica de Dames: un projecte del feminisme nacional conservador", Quaderns d'Alliberament, (1981), núm. 6, p. 123-137.
- DURAN, Maria Angels. Investigación sobre la mujer en la Universidad española contemporánea. Madrid: Dirección General de la Juventud, 1982. 131 p.
- DURAN, Maria Angeles. "Lectura económica de Fray Luis de León", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer, pol.II, p.257-273.
- DURAN, Maria Angeles. Liberación y utopía. Madrid: Akal, 1982. 240 p.
- DURAN, Maria Angeles. La mujer en el mundo contemporáneo. Madrid: Universidad Autónoma, 1981. 164 p.
- DURAN, Maria Angeles. El trabajo de la mujer en España. Madrid: Tecnos, 1972. 256 p.
- DYMOND, David. Writing Local History. A practical guide. British Assoc.for Local History. London: Bedford Square Press,1982. 94 p.

E

ECO, Umberto. Cómo se hace una tesis. Técnicas y procedimientos de estudio, investigación y escritura. Barcelona: Gedisa, 1982. 267 p.

EHRENREICH, Bárbara Deirdre English. Brujas, comadronas y enfermeras. Historia de las sanadoras. Dolencias y transtornos. Política sexual de la enfermedad. 2ª ed. Barcelona: La Sal, 1984. 89 p. (Cuadernos inacabados, 1)

EIXIMENIS, Francesc. Lo libre de les dones. Barcelona: Curial, 1980. 2 v.

ELORZA, Antonio. "Feminismo y socialismo en España (1840-1868)", Tiempo de Historia, (1975), núm. 3, p. 47-63.

Enciclopèdia biogràfica de la mujer. Barcelona: Garriga, 1967. 2 v.

Enciclopedia Internacional de las Ciencias Sociales. Dirigida por David L. Sills. Madrid: Aguilar, 1979. 11 v.

Enciclopedia Salvat de la mujer. Barcelona: Salvat, 1980. 12 v.

ENGELS, Friedrich. El origen de la familia, la propiedad privada y el estado. Madrid: Fundamentos, 1970.

ESCARIO, Pilar. "La imagen femenina en publicidad", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer. Vol. I, p. 286-292.

ESTANY, Anna. "Dona i treball als Països Catalans", Quaderns d'Alliberament, (1981), núm. 6, p. 65-84.

Estructura social i econòmica del camp català. Barcelona: La Magrana, 1983. 159 p.

ETXEZARRETA, Miren. "La agricultura a tiempo parcial ¿Fenómeno de transición o solución de futuro? (Algunas reflexiones provocativas)", dins Congreso de Sociología Rural, Córdoba, abril de 1979. 29 p.

EUROVOC. Luxembuorg: Office des publications officielles des Communautés Europeennes, 1984. 2 v. (Journal Officiel des Communautés Européennes).

F

FABRA, Maria Lluïsa; Rosa Quitllet. "Incidència de l'atur sobre la situació laboral de la dona", dins Jornades sobre l'atur Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, 1980. 426 p. p. 273-297.

FABRA, Pompeu. Diccionari General de la Llengua Catalana, 5^a ed. Barcelona: Edhasa, 1968. 1762 p.

FAGOAGA, Concha. La voz y el voto de las mujeres 1877-1931. Barcelona: Icària, 1985. 214 p. (Antrazyt, 39)

FALCON, Lidia. En el infierno. (Ser mujer en las cárceles de España). Barcelona: Ediciones Feministas, 1977. 240 p.

Família i divorci. Taller de dret, 13 advocats reflexionen i analitzen. Barcelona: Pòrtic, 1984. 243 p. (Pòrtic 71, 32)

FAWCET LIBRARY. Bibliofem. Subject Index. London: Fawcet Library, 1984. [cinc microfítxes.]

FELBER, Helmut. The general theory of Terminology. A theoretical basis for information. Wien Infoterm, 1982. 10 p.

- FELBER, Helmut. La normalisation internationale de principes-
l'activité de l'ISO/TC 37. Wien: Infoterm, 1984. 10 p.
- FERNANDEZ, Adalberto; Jaume Sarramora. L'educació. Constants i
problemàtica actual. Barcelona: Ediciones CEAC, 1978.
- FERRATER MORA, José. Diccionario de Filosofía. 3ª ed. Madrid:
Alianza Editorial, 1981. 4 v.
- FEVBRE, Lucien. Combates por la historia. 4ª ed. Barcelona:
Ariel, 1975. 247 p. (Ariel Quincenal, 35)
- FIGES, Eva. Actitudes patriarcales: las mujeres en la sociedad.
2ª ed. Madrid: Alianza editorial, 1980. 207 p. (Libro de
Bolsillo, 396)
- FLANDRIN, Jean-Louis. Orígenes de la familia moderna. Barcelona:
Crítica, 1979. 351 p. (Estudios y Ensayos, 53)
- FLUVIA, Armand de. Diccionari general d'heràldica. Pròleg de M.
de Riquer. Barcelona: Edhasa, 1982. 243 p.
- FOLGUERA, Pilar. "Notas para el estudio de la historia social
de la mujer en España", dins Nuevas perspectivas sobre la
mujer, vol. I, p. 47-60.
- FONT I QUER, P. Plantas medicinales. El Dioscórides renovado.
6ª ed. Barcelona: Labor, 1980. 1033 p.
- FONTANA, Josep. Historia: Análisis del pasado y proyecto social.
Barcelona: Crítica, 1982. 341 p. (Estudios y Ensayos, 88)
- FONTANA, Josep; E. Ucelay Da Cal; Josep M. Fradera. Reflexions
metodològiques sobre la història local. Girona: Cercle
d'Estudis Històrics i Socials, 1985. 48 p.

- FONTCUBERTA, Mar. "Escritura y mujer: apuntes para las razones de una ginecocrítica", dins Sexismo en la ciencia. Barcelona: Instituto de Ciencias de la Educación, 1982. p. 53-62.
- Fonti orali e politica delle Donne: storia, ricerca, racconto. Materiali dell'incontro svoltosi a Bologna l'8-9 ottobre 1982. Bologna: Comune di Bologna. Assessorato alla cultura, 1983. 126 p. (Centro di documentazione delle donne; quaterno, 3)
- FONTQUERNI, Enriqueta; Mariona Ribalta. L'ensenyament a Catalunya durant la guerra civil: EL CENU. Barcelona: Barcanova, 1982. 221 p. (Educaçors, Idees, Institucions).
- FOREMAN, Ann. La femineidad como alienacion: marxismo y psicoanálisis. Madrid: Debate, 1977. 183 p.
- FRANCO, Gloria. Incorporación de la mujer a la administración del estado, municipios y diputaciones (1918-1936) Madrid: Ministerio de Cultura; Dirección General de la Juventud, 1981. 127 p.
- FREIXAS, Laura. "La familia burguesa i el mite de l'amor. Concepció burguesa i concepció socialista de la família", Quadern d'Alliberament, (1981), núm. 6, p. 19-38.
- FRIEDAN, Betty. La mística de la feminitat. Barcelona: Edicions 62, 1975. 2^{v.}
- FRIGOLE, Joan. "Cultura popular i societat de classes", dins Col·loqui sobre l'Estudi de la Cultura Popular, juny 1981. (Saifores): Institut Català d'Antropologia, 1981. 7 f.
- FRIGOLE, Joan. Primer esbozo del cuestionario sobre el ciclo vital. [Barcelona: s.n., 1980?]. 10 p. [Document ciclòstil·lat]

G

GALÍ, Alexandre. Història de les institucions i del moviment cultural a Catalunya 1900-1930. Barcelona: Fundació Alexandre Galí, 1981. 10 v. (Obra Completa d'Alexandre Galí)

GALLEGO, Maria Teresa. Mujer, falanje y franquismo. Madrid: Taurus, 1983. 204 p.

GALLEGO AYALA, Juana. "La mujer: un paseo por el 'còmic' y el humor", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer, vol. I, p. 293-300.

GARCIA DE LEON, M. Antonia. Las élites femeninas españolas. Madrid: Queimada Ediciones, 1982. 304 p.

GARCIA MENDEZ, Esperanza. La actuación de la mujer en las Cortes de la IIª República. Madrid: Almena, 1979. 216 p.

GARCIA MESEGUER, Alvaro. Lenguaje y discriminación sexual. Madrid: Cuadernos para el Diálogo, 1977. 364 p.

GARCIA MESEGUER, Alvaro. "El lenguaje y los sexos", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer. Vol. 2, p. 80-90.

GARCIA NIETO PARIS, M.Carmen. "Las mujeres en la guerra civil

de España: nueva perspectiva", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer, Vol. I, p. 184-189.

GEFFROY, Annie; Jacques Guilhaumon; André Salen. "La historia a medida o para una estadística del discurso", Estudios de Historia Social, (1977), núm. 2-3, p. 153-183.

GINER, Salvador. Historia del pensamiento social, 2ª ed. Barcelona: Ariel, 1980. 635 p. (Demos. Biblioteca de Sociologia)

GINER DE LOS RIOS, F. Antología pedagógica de Francisco Giner de los Rios. Selección y estudio preliminar de Francisco J. La porta. Madrid: Santillana, 1977. 249 p. (Aula XXI, 14)

GINZBURG, C.; C.Poni. "Il nome e il come: scambio ineguale e mercato storiografico", Quaderni Storici", núm. 40 (1979) gennaio-aprile, p. 181-190.

GINZBURG, C. El queso y los gusanos. 2ª edic. Barcelona: Muchnick, 1982. 257 p.

GITTINGS, Diana G. "Vita matrimoniale e controllo delle nascite tra le due guerre in Inghilterra", Nuova dwf. Quaderni di studi internazionali sulla donna, (1977), n. 3, p.93-114.

GIOCOECHEA, Cesáreo. Diccionario de citas. 2ª ed. Barcelona: Labor, 1970. 880 p.

GOLDEN, Lester. "Les dones com avantguarda: El rebombori del pa del gener de 1918", L'Avenç, (1981), núm. 44, p. 45-50.

GOLDMAN, Emma. Tráfico de mujeres. Barcelona: Anagrama, 1977.96 p

GOMEZ MAMPASO, M.Valentina. "La mujer y la sucesión al trono", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer, vol.1, p.127-135.

GONZALEZ MARTINEZ, Pilar. "Notas sobre la condición de la mujer trabajadora en España durante los tres primeros decenios del siglo XX", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer, vol. 2, p. 97-104.

GRAEF, Hilda Maria. La mariología y el culto mariano a través de la historia. Barcelona: Herder, 1968.

Gran Enciclopèdia Catalana. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1970-1983. 15 v. + Suplement.

GRIMAL, Pierre. Diccionario de mitología griega y romana. Barcelona: Edic.Paidós, 1982. 635 p.

H

Hacia una historia socialista. R. Johnson [et al]. Introducción y notas y traducción de R. Aracil y M. Garcia Bonafé. Barcelona: Ediciones del Serbal, 1983. 199 p.

HAMILTON, Robaerta. La liberación de la mujer. Patriarcado y capitalismo. Barcelona: Península, 1980. 160 p.

HARRIS, Marvin. Caníbales y Reyes. Los orígenes de las culturas. Barcelona: Argos, 1978. 286 p.

HARRIS, Marvin. "Sexe, producció i família. La feminització de la força laboral als Estats Units", Saber, (1985), núm. 4, p. 22-36.

HARRISON, John; Wally Seccombe; Jean Gardiner. El ama de casa bajo el capitalismo. Madrid: Anagrama, 1975. 125 p. (Cuadernos Anagrama, 110)

HERA, Alberto de la. Introducción a la ciencia del derecho canónico. Madrid: Tecnos, 1980. 333 p. (Biblioteca Universitaria)

HIRSCHBERGER, Johannes. Historia de la filosofía. 11ª ed. Barcelona: Herder, 1981. 2 v. (Biblioteca Herder. Sección Teología y Filosofía, 13)

Historia de la pedagogía. Dirigida por Maurice Debesse, Gaston Mialaret. Vilassar de Mar: Oikos Tau, 1974. 2 v. (Tratado de Ciencias Pedagógicas, 2-3)

Histoire des femmes est-elle possible? Une. Sous la direction de Michelle Perrot, et à l'initiative d'Alain Paire. Paris: Editions Rivages, 1984. 227 p.

HOORPER, Anne. El cuerpo eléctrico. Barcelona: Anagrama, 1982. 192 p.

HORNER, Richard K. "Els moviments agraris i llurs condicions històriques", Estudis d'Història Agrària, (1979), núm. 3, p. 23-37.

I

Ictineu. Diccionari de les ciències de la societat als Països Catalans (segles XVIII-XX), a cura de Francesc Artal, Pere Gabriel, Enric Lluch i Francesc Roca. Barcelona: Edicions 62, 1979. 549 p.

IGLESIAS, Julio. Elementos para el estudio de la mujer en la sociedad. Madrid: Ministerio de Cultura, 1980. 210 p.

IGLESIAS, Julio. "Estudios sobre la mujer en España: recopilación bibliográfica", Revista Española de la Opinión Pública, (1976), núm. 43, p. 301-319.

INFOTERM. International Information Centre for Terminology. Wien: Infoterm, [1985?]. 7 f.

INLE. Diccionarios españoles. Madrid: INLE, 1980. 207 p.

Internationaal Archief voor de Vronwenbeweging. Amsterdam. Catalogue of the International Archives for the women's movement. Systematic Catalogue. Boston: G.K.Hall and Co, 1980. v, 3, 4

International Encyclopedia of the Social Sciences. New York: McMilland, 1977. 8 v.

IRIGARAY, Luce. El cuerpo a cuerpo con la madre. El otro género de la naturaleza. Otro modo de sentir. Barcelona: La Sal, 1985, 53 p. (Edicions de les dones)

IZQUIERDO, M. Jesús. La, Los, Les (lis, lus) el sistema sexològic y la mujer como sujeto de transformación social. Barcelona: La Sal, 1983. 94 p. (Cuadernos inacabados, 4)

IYANGA, Augusto; M.I. Camprubí La educación de la mujer en la historia. València: Nau llibres, 1984. 125 p.

J

JAMES, Selma. Mariarosa Dalla Costa. El poder de la mujer y la subversión de la comunidad. Madrid: Siglo XXI, 1975. 103 p. (Sociología y política)

JOUTARD, Philippe. "El tratamiento del documento oral", Debats, (1984) núm. 10, p. 72-84.

JULIANO, Dolores. "La contestación femenina en la estructura de algunos cuentos tradicionales", dins Col·loqui sobre l'Estudi de la Cultura Popular, juny de 1981 (saifores): Institut Català d'Antropologia, 1981. 15 p.

K

KAMEN, Henry. La inquisición española. Madrid: Alianza Editorial, 1973. 228 p.

KAPLAN, Temma. "Female Consciousness and Collective Action. The case of Barcelona, 1910-1918", Signs, (1982), núm. 3. p. 545-566.

KOLLONTAI, Alexandra. La bolchevique enamorada. 2ª ed. Barcelona: Ed. La Sal, 1980. 170 p.

KOLLONTAI, Alexandra. La mujer ante el desarrollo social. Barcelona: Labor, 1976. 314 p.

KOLLONTAI, Alexandra. Mujer, historia y sociedad. Sobre la liberación de la mujer. 2ª ed. Barcelona: Fontamara, 1982. 304 p.

KOLLONTAI, Alexandra. La mujer nueva y la moral sexual. 3ª ed. Madrid: Ayuso, 1977. 196 p.

L

LA KOFF, Robin. El lenguaje de la mujer. Barcelona: Ricon (Hacer), 1981. 131 p.

LAORDEN, Angeles; Pilar Giménez. "La mujer en la universidad española", Papers. Revista de Sociologia, (1978), núm. 9, p. 73-88.

LAUREILHE, Marie-Therèse. Le Thesaurus, son role, sa structure, son elaboration. 2ème édition. Villeurbanne: Presses de l'E.N.S.B., 1981. 88 p.

LE GARREC, Evelyne. Las mensajeras. Madrid: Debate, 1977. 192 p.

LENIN, V. I. La emancipación de la mujer. Madrid: Akal, 1975. 145 p.

LEVI-STRAUSS, Claude. "La familia", dins Hombre, cultura y sociedad. México: Fondo de Cultura Económica, 1975. p. 363-387.

LEVI-STRAUSS, Claude. El futuro de los estudios del parentesco. Barcelona: Anagrama, 1973. 91 p. (Cuadernos Anagrama, 10)

LEVY-BRUHL, Lucien. La mentalité primitive. 15ème. édition. Paris: Presses Universitaires de France, 1960. 550 p.

LIBRARY OF CONGRESS. Subject Headings. 9th. ed. Washington: Library of Congress, 1980. 2 v.

LINNHOFF, Ursula. La homosexualidad femenina. Barcelona: Anagrama, 1978. 171 p.

Lista de encabezamientos de materias del Centro de Documentación de la Mujer. Madrid: Instituto de la Mujer, 1984. 23 f. [Exemplar ciclostil·lat]

Lista de encabezamientos de materias para bibliotecas. Compilada por Carmen Rovira y Jorge Aguayo. Washington: Unión Panamericana, 1967. 2 v.

Liste de vedettes matière de Biblio. 4ème. édition. Paris: Hachette, 1971.

LLOBERA, Josep R. Hacia una historia de las ciencias sociales. El caso del materialismo histórico. Barcelona: Anagrama, 1980. 237 p.

M

MALTHUS, Thomas Robert. Primer ensayo sobre la población. Prólogo: "Robert Malthus (1766-1834), el primer economista de Cambridge" de John Maynard Keynes. 4a ed. Madrid: Alianza ed., 1982. 318 p. (Libro de Bolsillo, 15)

MANIERI, Rosana. Mujer y capital. Madrid: Debate, 1978. 192 p.

Manual de la salud de la mujer. Introducción al "self-help". Nancy MacKeith y otras. Barcelona: Ed. La Sal, 1983. 149 p.

MARDER, Herbert. Feminismo y arte: un estudio sobre Virginia Woolf. Madrid: Debate, 1979. 215 p.

MARI, Isidor. "Varietats i registres en la llengua dels mitjans de comunicació", II Jornades d'Estudi de la llengua normativa. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1985. 24 f. [Document ciclostil·lat]

MARQUÉS I SUREDA, Salomó. L'ensenyament a Girona al segle XVIII. Dir. Jose Luis Garcia Garrido. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona, 1981. [Tesi doctoral]

MARRADES, M. Isabel. "Feminismo, prensa y sociedad en España", dins Papers. Revista de Sociologia, (1978), núm.9, p.89-97.

- MARSHALL, Joan K. On equal terms. A thesaurus for nonsexist indexing and cataloging. New York: Neal-Schuman Publishers, 1977. 152 p.
- MARTIN, M. Kay; Barbara Voorhies. La mujer: un enfoque antropológico. Barcelona: Anagrama, 1978. 381 p.
- MARTIN, Rosa M. "La indumentària popular catalana. Un exemple concret: El Pallars", dins Col·loqui sobre l'Estudi de la Cultura Popular, juny de 1981. (Saifores): Institut Català d'Antropologia, 1981. 6 f.
- MARTIN, Rosa M. "El vestit: entre els canvis sociològics i els avenços tècnics", L'Avenc, (1983), núm. 61. p. 43-47.
- MARTIN GAMERO, Amalia. Antología del feminismo. Madrid: Alianza editorial, 1975. 360 p.
- MARTINEZ-ALIER, Verena. "Las mujeres y el trabajo", Materiales (1978), núm. 12, 23 p.
- Marxismo y liberación de la mujer. Madrid: Dedalo, 1977. 148 p.
- MATTELART, Michèle. Mujeres e industrias culturales. Barcelona: Anagrama, 1982. 128 p.
- MEAD, Margaret. Adolescencia, sexo y cultura en Samoa. 4ª ed. Barcelona: Laia, 1981. 281 p.
- MEDINA, Manuel. Las organizaciones internacionales. 2ª ed. Madrid: Alianza editorial, 1979. 256 p. (Alianza Universidad, 18)
- MEILLASSOUX, Claude. Mujeres, graneros y capitales, economía doméstica y capitalismo. 2ª ed. México: Siglo XXI, 1978. 235 p.

- METGE, Bernat. Lo somni. Barcelona: Edicions 62, 1980. 151 p.
- MILL, John Stuart. Ensayos sobre la igualdad sexual. Barcelona: Península, 1973. 304 p.
- MINTZ, Frank. La autogestión en la España revolucionaria. Madrid: La Piqueta, 1977. 436 p.
- MIRANDA, Maria Jesús. "Bases para una política cultural femenina", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer, vol.2, p. 17-22.
- MITCHELL, Juliet. La condició de la dona. Barcelona: Edicions 62, 1977. 215 p. (Llibres a l'Abast, 132)
- MITCHELL, Juliet. La liberación de la mujer: la larga lucha. Barcelona: Anagrama, 1975. 89 p.
- MITCHELL, Juliet. Psicoanálisis y feminismo, Barcelona: Anagrama, 1976. 443 p.
- MOIA, Marta I. El no de las niñas. Feminario antropológico. Barcelona: Ediciones La Sal, 1981. 245 p.
- MORANT, Isabel. "La mujer en la historia", Debats, (1984), núm. 7, p. 57-59.
- MORENO, Amparo. Mujeres en lucha. Barcelona: Anagrama, 1977. 224 p.
- MORENO FRAGINALS, M. "La història com a arma", L'Avenç, (1977), núm. 7, p. 76-80.
- MUELLER, F.-L. Historia de la psicología desde la Anfigüedad hasta nuestros días. 2ª ed. México: Fondo de Cultura Económica, 1976. 407 pàgs. (Biblioteca de Psicología y psicoanálisis)
- La mujer ante el Derecho. Madrid: Universidad Nacional de Educación a distancia, 1976. 167 p.

N

- NADAL, Jordi. La población española (siglos XVI a XX). 4ª ed..
Barcelona: Ariel, 1976. 286 p. (Ariel Quincenal, 56)
- NASH, Mary. "La agrupación de mujeres antifascistas", dins Col·loqui Internacional sobre la Guerra Civil Espanya. Barcelona: 19-21 abril de 1979. C.E.H.I./F.I.E.H.S., 1979.
- NASH, Mary. "Desde la invisibilidad a la presencia de la mujer en la historia: corrientes historiográficas y marcos conceptuales de la nueva historia de la mujer", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer, Vol. I, p. 19-37.
- NASH, Mary. "Una experiència fracassada: l'avortament legal a Catalunya", L'Avenç, (1983), núm. 58, p. 20-26.
- NASH, Mary. "La dona en la història: Investigadors i Recerques". L'Avenç, (1983), núm. 61, p. 66-69.
- NASH, Mary. "La mujer en la historiografía española: notas para un estudio", dins Sexismo y violencia. Barcelona: Instituto de Ciencias de la Educación. Universidad Autónoma de Barcelona, 1982. p. 161-166.
- NASH, Mary. Mujer, Familia y Trabajo en España (1875-1936). Barcelona: Anthropos, 1983. 390 p. (Historia, ideas y textos, 5)

- NASH, Mary. Mujer y movimiento obrero en España. Barcelona: Fontamara, 1981. 317 p.
- NASH, Mary. Mujeres libres: España 1936-1939. Barcelona: Tusquets Editor, 1977. 240 p.
- NASH, Mary. Presencia y protagonismo: Aspectos de la historia de la mujer. Barcelona: Ediciones del Serbal, 1984. 405 p.
- NASH, Mary; Susanna Tavera. "Conversa amb Temma Kaplan. L'acció col·lectiva de les dones", L'Avenç, (1985), núm.85 p.86-90.
- NAVARRO, Ana Maria. Feminismo, familia, mujer. Madrid: Eunsa, 1982. 192 p.
- NEDOBITY, Wolfgang. "La terminología y su aplicación a la clasificación, indización y preparación de resúmenes analíticos" Ruciba, v. 4 (octubre-diciembre 1983), p. 245-253. [Inform, 5 (1983)]
- NEET, Hanna Elisabeth. L'analyse documentaire. 2ème. édition. Genève: Institut d'Etudes Sociales, Ecole de Bibliothecaires, 1981. 98 p.
- NELKEN, Margarita. Condición social de la mujer en España. Madrid: Videosistemas, 1975. 241 p.
- NIELFA CRISTOBAL, Gloria. "El trabajo de las mujeres: una rápida visión histórica", Tribuna feminista, núm. 3-4 (1985), p.6.
- NORME INTERNATIONALE ISO 214-1976(F) "Documentation- Analyse pour les publications et la documentation", dins ISO, Transfert de l'Information. 2e. ed. Genève: Iso, 1982. p. 23-28.
- NORME INTERNATIONALE ISO 2788-1974. "Documentation- Principes directeurs pour l'établissement et le développement de thesaurus monolingues", dins ISO. Transfert de l'Information. 2e ed. Genève: Iso, 1982. p. 119-132.

Nuevas perspectivas sobre la mujer. Actas de las primeras jornadas de investigación interdisciplinaria, organizadas por el Seminario de Estudios de La Mujer de la Universidad Autónoma de Madrid. Madrid: Universidad Autónoma de Madrid: 1982. 2 v.

Nuevo y completo diccionario administrativo con toda la legislación vigente hasta 31 de Diciembre de 1907... por la redacción de Gaceta Administrativa. Madrid: Gaceta Administrativa, 1908-1910. 3 v.

0

OAKLEY, Ann. La mujer discriminada: biología y sociedad. Madrid: Debate, 1977. 272 p.

OLHABERRIAGUE DE AGUIRRE, José Ignacio d'. Guía práctica y comentarios a la ley del divorcio. Madrid: Anjana Ediciones, 1981. 142 p.

Orígenes del feminismo en España, Los. Madrid: Zero, 1980. 226 p.

ORQUIN, Felicidad. "Literatura infantil e ideología patriarcal o supremacía del reino del padre", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer, vol.I, p. 209-214.

ORTIZ, Lourdes. "El cuerpo de la mujer como expresión simbólica", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer, vol. I, p.223-231.

OSMAÑCZYK, Edmund Jan. Enciclopedia mundial de las Relaciones Internacionales y Naciones Unidas. Madrid: Fondo de Cultura Económica, 1976. 1236 p.

P

PAGÉS, Pelai. Introduccióna la història. Epistemologia, teoria y problemas de método en los estudios históricos. Barcelona: Barcanova, 1983.

PALAU I CARDONA, Gemma. Hacia una educación anarco-existencialista. Dir. Octavi Fullat Genís. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona, 1981. [Tesi de llicenciatura]

PALMER, Alan. Diccionario de Historia del Siglo XX. Barcelona: Grijalbo, 1983. 381 p.

PAMIES, Teresa. Maig de les dones (Crònica d'unes jornades) Barcelona: Laia, 1976. 244 p. (Les Eines, Sèria Assaig, 21)

PARLEMENT EUROPEÛEN. Documents de séance. Rapport déposé par la comission d'enquête sur la situation de la femme en Europe. [Strasbourg: Communautés Européennes], 1983-1984. 597 p. (Document 1-1229/83/C).

PASTOR HOMS, María Inmaculada. La educación femenina en la postguerra. Madrid: Ministerio de Cultura, Subdirección General de la mujer, 1984. 171 p.

PEÑA-MARÍN, Cristina. "La femineidad, máscara e identidad", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer, Vol. I, p. 249-256.

PEÑA TIZON, M. Pilar de la. La condición jurídica y social de la mujer. Madrid: Cuadernos para el Diálogo, 1973. 48 p.

PEREZ SERRANO, Mabel. Mujer y...trabajo. Suzel Punset, Amina Ubeda. Madrid: Ministerio de Cultura. Dirección General de Desarrollo Comunitario, 1978. 277 p. ("Mujer y...", 1).

PERNOUD, Régine. La mujer en el tiempo de las catedrales. Barcelona: Edic. Juan Granica, 1982. 304 p.

PEY ESTRANY, S. Diccionari de sinònims, idees afins i antònims. 3ª ed. Barcelona: Teide, 1973. 824 p.

PIERONI, Franca. "Para la historia de la cuestión de la mujer", Debats, (1984), núm. 3, p. 76-81.

PINEDA, Empar. "El discurso de la diferencia. El discurso de la igualdad", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer, Vol. I, p. 257-271.

PISAN, Annie de. Historias del movimiento de liberación de la mujer. Madrid: Debate, 1977. 304 p.

PRAT, Joan; Jesús Contreras. Les festes populars. Barcelona: Dopesa, 1979. 159 p. (Dopesa 2, 28)

Psicología moderna de la A a la Z, La. 3ª ed. Bilbao: Mensajero, 1978. 534 p.

PUIGVERT, Joaquim M. Una parròquia catalana del segle XVIII a través de la seva consuetud (Riudellots de La Selva). Barcelona: Universitat de Barcelona. Facultat de Geografia i Història, 1984. 2 v. [Tesi de llicenciatura]

R

- REMÓN PÉREZ, María Luisa. "Trabajo doméstico e ideología patriarcal: una constante histórica", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer, Vol. II, p. 201-212.
- RICH, Adrienne. Naître d'une femme, la maternité en tant qu'expérience et institution. Tr. Jeanne Faure-Cousin. Paris: Denoël/Gouthier, 1980. 299 p.
- RIERA, Carme. "Androcentrismo en la literatura: Unas notas sobre los personajes femeninos en la literatura castellana", dins Sexismo en la ciencia. Barcelona: Instituto de Ciencias de la Educación. Universitat Autònoma de Barcelona, 1982. p. 63-84.
- RIGGS, Fred. W. Informe Interconcept. Un nuevo paradigma para resolver los problemas de terminología de las ciencias sociales. Paris: Unesco, 1981. 49 p. (Informes y documentos de ciencias sociales, 47)
- RITCHIE, Maureen. Women's studies: A Checklist of Bibliographies. New York: Mansell Publishing, 1980. 128 p.
- ROBIN, Régine. "El campo semántico de feudalidad en los Cahiers de doléances generales de 1789", Estudios de Historia Social, (1977), núm. 2-3, p. 185-200.

- ROBIN, Régine. Histoire et linguistique. Paris: Armand Colin, 1973. 307 p.
- ROBIN, Régine. "Lingüística y análisis de las ideologías. Presentación", Estudios de Historia Social, (1977), núm. 2-3, p. 143-151.
- RODRIGUEZ DE PEÑARANDA, Luz. "La radio: falsa conciencia femenina", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer, Vol. I, p. 276-285.
- ROCA, Encarna. Qui és català? Barcelona: Dopesa, 1977. 95 p. (Conèixer Catalunya, 2)
- ROCAMORA, Maria Luisa. La perfecta ama de casa. 4ª ed. Barcelona: Osa Menor, 1953. 386 p.
- ROIG, Jaume. Espill o llibre de les dones. Barcelona: Edicions 62, 1978. 237 p.
- ROIG FRANSITORRA, Montserrat. El feminismo. Barcelona: Salvat, 1983. 64 p.
- Romances de Señoras. Selección de romances de ciego relativos a la vida, costumbres y propiedades atribuidas a las señoras mujeres. Edición a cargo de Isabel Segura. Barcelona: Altafulla, 1981. 144 p.
- ROMEU, Xavier. Breu diccionari ideològic, amb vocabulari català-castellà i castellà-català. Barcelona: Teide, 1979. 271 p.
- ROSSANDA, Rossana. "Sobre la cuestión de la cultura femenina", Debats, (1984), núm. 7, p. 26-34.
- ROUSSEAU, Jean-Jacques. Emilio o de la educación. 3ª ed. Barcelona: Bruguera, 1979. 657 p. (Bruguera Libro Clásico)

- ROWBOTHAM, Sheila. La mujer ignorada por la historia. Madrid: Debate, 1980. (Tribuna feminista)
- ROWBOTHAM, Sheila. Mundo de hombre, conciencia de mujer. Madrid: Debate: Torres, 1977. 205 p. (Tribuna Feminista)
- RUANO RODRIGUEZ, Lucía. Guía de los derechos de la mujer, 1984. Centro de Información de los Derechos de la Mujer de Madrid. Madrid: Instituto de la Mujer. Ministerio de Cultura, 1984. 128 p. (Serie Guías, 1)
- RUIZ ALONSO, Lelia. Emancipación y matrimonio. Madrid: Alameda, 1970. 61 p.

S.

SAEZ BUENAVENTURA, Carmen. "Para una análisis epistemológico de la maternidad", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer, Vol, II, p. 135-145.

SAGRERA, Martín. El mito de la maternidad en la lucha contra el patriarcado. Buenos Aires: Rodolfo Alonso, 1972. 174 p.
(Argumentos)

SAHLIUS, Marshall. Economía de la Edad de Piedra. Madrid: Akal, 1977. 340 p.

SAINZ DE ROBLES, Federico. Diccionario español de sinónimos y antónimos. 8ª ed. Madrid: Aguilar, 1978. 1149 p.

SAINZ DE ROBLES, Federico. Ensayo de un diccionario de la literatura. 2ª ed. Madrid: Aguilar, 1954. 2 v.

SAMUEL, Ralph. "Historia oral. Desprofesionalizar la historia", Debats, (1984), núm. 10, p. 57-71.

SANCHIS, Enric. El trabajo a domicilio en el País Valenciano. Madrid: Ministerio de Cultura. Subdirección General de la Mujer, 1984. 250 p.

- SARRAMONA, Jaume. Educació ara i aquí. Barcelona: Grup Promotor d'Ensenyament i Difusió en català, 1981. 122 p. (El Tremps Quaderns d'Escola, 10)
- SAU, Victoria. Un diccionari ideològic feminista. Barcelona: Icaria, 1981. 277 p.
- SAU, Victoria. Manifiesto para la liberación de la mujer. Barcelona: Edicions 29, 1974. 320 p.
- SAU, Victoria. Mujeres Lesbianas. Madrid: Zero, 1979. 102 p.
- SAU, Victòria. "Posició i lluita de la dona dins el patriarcalisme", Quaderns d'Alliberament, (1981), núm. 6, p.39-63.
- SCANLON, Geraldine. La polémica feminista en la España contemporánea, (1868-1974). Madrid: Siglo XXI, 1976. 391 p.
- SCANLON, Geraldine. "Revolución burguesa e instrucción femenina", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer. Vol.I, p. 163-173.
- SCHWARZER, Alice. La "pequeña diferencia" y sus grandes consecuencias. Barcelona: Ed. La Sal, 1979. 355 p. (Ensayo Testimonio)
- SCOTT, Joan W. "Diez años de historia de las mujeres en los EE.UU.", Debats, (1984), núm. 3, p. 82-85.
- SEGALEN, Martine. Mari et femme dans la société paysanne. Paris: Flammarion, 1980. 214 p. (Champs Flammarion, 140)
- SEGALEN, Martine. Nuptialité et alliance, le choix du conjoint dans une commune de l'Eure. Paris: Maisonneuve et Larose, 1972. 150 p.
- SEGALEN, Martine. "Poderes y saberes femeninos a lo largo del siglo XIX", Debats, (1984), núm. 3, p. 68-71.

SEGURA, Antoni. "El cadastre: la seva història (1715-1845) i la seva importància com a font documental", Estudis d'Història Agrària, (1983), núm. 4, p. 129-143.

SEGURA, Isabel; Marta Selva. Revistes de dones (1846-1935) Barcelona: Edhasa, 1984. 348 p. 10 làms.

SÉGUY, Bernard. Medicina de la mujer. Guía pràctica de ginecologia. Barcelona: Ediciones Bellaterra, 1982. 155 p.

SELDON, Arthur. Diccionario de economía. Una exposició alfabètica de conceptes econòmics y su aplicació. Barcelona: Oikos-Tau, 1980. 554 p.

SELMA, James; Mariarosa Dalla Costa. El poder de la mujer y la subversión de la comunidad. México: Siglo XXI, 1975. 103 p.

SEMINARI DE CULTURA POPULAR DE L'INSTITUT CATALA D'ANTROPOLOGIA. "Els centres relacionats amb el folklore i la cultura popular a Catalunya", dins Col·loqui sobre l'Estudi de la Cultura Popular, juny de 1981. (Saifores), Institut Català d'Antropologia, 1981. 28 p.+ 1 f.plegable+ 7 f.

"Seminario sulla storia delle donne", Quaderni dell'Istituto Romano per la Storia d'Italia dal Fascismo alla Resistenza, (19805, núm. 3, p. 36-49.

SEMPERE, Carme. "Bibliografia", Quaderns d'Alliberament, (1981), núm. 6, p. 139-146.

SENDON, Victòria. Sobre diosas amazonas y vestales. Madrid: Zero, 1981. 274 p.

SEVILLA GUZMAN, Eduardo i J. Luís. "Aproximació a l'actual pensament sociològic agrari", Estudis d'Història Agrària, (1983), núm. 4, p. 37-60.

Sexismo en la ciencia, El. Grupo de estudios de la mujer. Departamento de Sociología. Barcelona: Instituto de Ciencias de la Educación de la Universidad Autónoma de Barcelona, 1982. 217 p.

SHANIN, Teodor. Naturaleza y lógica de la economía campesina. Barcelona: Anagrama, 1976. 87 p.

SIMON PALMER, M. del Carmen. La mujer madrileña del siglo XIX. Madrid: Ayuntamiento, 1982. 32 p.

STERN, Karl. Carisma de la femineidad. Madrid: Ediciones Paulinas, 1971. 308 p.

SORIANO, Mercedes. Las madres solteras. Barcelona: Dopesa, 1977. 128 p.

SULLEROT, Evelyne (dir). Le fait féminin. Préface d'André Lwoff. Ouvrage collectif sous la direction d'Evelyne Sullerot, avec la collaboration d'Odette Thibault. Paris: Fayard, 1978. 520 p. (Centre Royaumont pour une science de l'Homme)

SULLEROT, Evelyne. Historia y sociología del trabajo femenino. Barcelona: Península, 1970. 409 p.

T

TERRADAS, Ignasi. El món històric de les masies. Conjectures generals i casos particulars. Barcelona: Curial, 1984. 370 p.

TERRADAS, Ignasi. "Els orígens de la institució d'Hereu a Catalunya: vers una interpretació contextual", Quaderns de l'Institut Català d'Antropologia. (1980), núm. 1, p.62-97.

THOMPSON, Edward P. Miseria de la teoria. Barcelona: Crítica, 1981. 303 p.

THOMPSON, Paul. "La historia oral y el historiador", Debats, (1984), núm. 10, p. 51-56.

THRELFALL, Mónica. "La ideología política de la mujer en España: Notas para una futura investigación", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer, Vol.II, p. 23-35.

TOGLIATTI, Palmiro. La emancipación femenina. Madrid: Akal, 1978. 144 p.

TORRAS, Jaime. Liberalismo y rebeldía campesina. Barcelona: Ariel, 1976.

- TOWNLEY, Helen M.; Ralph D. Gee. Thesaurus-Making. Grow your own word-stock. London: Andre Deutch, 1980. 206 p. (A Grafton book)
- TROTSKI, León. Escritos sobre la cuestión femenina. Barcelona: Anagrama, 1977. 142 p.
- TUÑON DE LARA, Manuel. El movimiento obrero en la historia de España. 2ª ed. Barcelona: Laia, 1977. 3 v. (Laia B)
- TUSQUETS, Joan. "El nomadisme pedagògic a Catalunya", Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona, XXXVIII, (1982), p. 207-233.
- TUSQUETS, Joan. "El sedentarisme pedagògic a Catalunya", Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona, XXXIX, (1983-1984), p. 83-92.

U

UNISIST. Principes directeurs pour l'établissement et le développement des thesaurus multilingues. Texte révisé. Paris: Unesco, 1980. 86 p. (PGI/80/WS/12).

V

VALLE MURGA, M.Teresa del. "La problemática de los estudios de la mujer: una aproximación al caso vasco", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer, Vol.II, p.280-286.

VALLES, Edmon. "Teresa Cabarrus, primera dama de Termidor y del Directorio", Historia y Vida, (1969), núm. 12, p. 54-69.

VA'SA'RHELYI, Paul. Dare, Système de dépistage automatique des données pour les sciences sociales et les sciences humaines de l'Unesco. (Avec une analyse du système actuel). Paris: Unesco, 1973. 50 p. (Rapports et documents de sciences sociales, 27)

- VELAZQUEZ DE LA CADENA, Mariano. New Revised Velázquez Spanish and English Dictionary. Chicago: Follet Publishing Company, 1974. 700 p., 788 p.
- VERRIÉ I FAGET, Jordi. Continuitat pedagògica catalana durant els segles XVIII i XIX. Barcelona: Grup Promotor d'Ensenyament i Difusió en Català, 1981. 105 p. (El Tremp. Quaderns d'Escola, 11)
- VICENS VIVES, J. Historia de los Remensas (en el siglo XV). Barcelona: Vicens-Vives, 1978. 366 p. (Vicens Bolsillo, 8)
- VIDAURRETA, María. La guerra y la condición femenina en la sociedad industrial. Madrid: Ministerio de Cultura. Subdirección General de la Juventud, 1981. 300 p.
- VIDAURRETA, María. "Introducción a una explicación sociobiológica del hecho femenino", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer, Vol.II, p. 91-96.
- VILAR, Pierre. Iniciación al vocabulario del análisis histórico. 2ª ed. Barcelona: Crítica, 1980. 315 p.
- VILLOTA, Paloma de. "Los motines de Castilla la Vieja de 1856 y la participación de la mujer. Aproximación a su estudio", dins Nuevas perspectivas sobre la mujer, Vol.I, p.136-162.
- Vocabulari jurídic castellà-Català, Català-Castellà. Barcelona: Pòrtic, 1978. 224 p. (Llibre de butxaca, 111)
- Vocabulari mèdic. 2ª edició. Barcelona: Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya, 1979. 366 p.

W

WALLACE, Jane. Masturbación, proceso contra la culpabilidad de las mujeres. Barcelona: Edic. La Sal, 1981. 58 p.

WERSIG, Gernot; Ulrich Neveling. Terminology of documentation. Paris: Unesco Press, 1975. 274 p.

WITTLIN, Curt. "Introducció", dins Francesc Eiximenis, Lo libre de les dones. Barcelona: Curial, 1980. Vol.1, p. XI-XXXVII.

WOLF, Eric R. Los campesinos. 2ª ed. Barcelona: Editorial Labor, 1975. 151 p.

WOLLSTONE CRAFT, Mary. Vindicación de los derechos de la mujer. Madrid: Debate, 1977. 284 p.

WOMEN'S REALITIES, women's choice: an introduction to women's studies/ Unter College Women's Studies Collective. New York; Oxford: Oxford University Press, 1983. 621 p.

WOOLF, Virginia. Una habitación propia. Barcelona: Seix Barral, 1967.

WOOLF, Virginia. Las mujeres y la literatura. Selección y prólogo de Michèle Barrett. Barcelona: Lumen, 1981. 226 p. (Ediciones de Bolsillo, 541)

WUSTER, Eugen. International bibliography of standardized vocabularies. München: K.G.Saur, 1979. (Infoterm Series, 2)

Z

ZEMON DAVIS, Natalie. "La storia delle donne in transizione: il caso europeo", Nuova dwf. Quaderni di studi internazionali sulla donna, (1977), núm. 3, p. 7-33.

ZETKIN, Clara. La cuestión femenina y la lucha contra el reformismo. Barcelona: Anagrama, 1976. 240 p.